

Zabavne stvari.

Noč pred sv. dnevom.

Maloruska povést.

Ruski spisal N. V. Gogolj, preložil L. Podgoriški.

Konec je poslednjega dne pred Božjim rojstvom. Vstala je jasna zimska noč; prikazale so se zvezde; mesec je ponosno priplul na nebo, zato da bi svetil dobrim ljudem in vsemu svetu — in da bi vsakedo vselega srca koledoval*) in slavil Krista. Mrazilo je hujše in hujše, čim bliže je bilo jutro; za tega del je bilo tiho tako, da je človek pod nogami škripajoči sneg lahko slišal pol vrste daleč. Ne ena tolpa vaških dečakov**) se ni prikazala še hišam pod okna; le mesec je skrivaj gledal skozi nja v hiše, kakor bi bil hotel deve, ki so se gizdile, zvabiti, da bi skoro došle na sneg, ki je kar cvilil pod nogami. Kar se iz nekega dimnika pripodé celi oblaki dima, ki so razgrnili se po nebi, v dimu pa je metlo k višku prijezdila neka čaralnica.

Da je to trenutje Soročinskega sodstva prisednik (assessor) na trojki (dreigespann) navadnih konj mimo pripeljal se v kosmato obrobljeni čapki, narejeni po ulanskem kroji, v sinjem tulupu (kožuh), podšitem s črnimi ovčinami, — prisednik z bičem, ki so bili spleli ga sami hudirji in ki je imel navado, da je z njim naganjal svojega kočijaža, gotovo bi bil opazil čaralnico, kajti Soročinskega sodstvenega prisednika ni okanila ne ena čaralnica. Popolnoma dobro je znal, koliko prascev ima katera gospodinja, koliko platna leži v katere kovčegu — in koliko obleke in domačega orodja je ta ali ta dobri gospodar v nedeljo zastavil v krčmi. Ali Soročinski prisednik se ni vozil okrog, kaj mu je bilo do tujih okrožij, — saj je imel dosti dela v svojem okraji! Čaralnica je vsplavala visoko tako, da je v zraku bilo videti jo, kakor kako črno črto. Ali kjer koli se je prikazala ta črta, tam so zvezde druga za drugo ginile na nebu. Skoro je čaralnica nabrala jih poln rokav. Blestele so le tri ali štiri še.

Nenadoma se na nasprotni strani prikaže druga črta: jela je širiti se, da ni bila več nikakoršna črta. Kak kratkovidec, da je na nos nateknil naočnike — velike, kakoršna so komisarjeve bričke (voz) kola, tudi ta bi ne bil spoznal, kakova prikazen je to. Spredaj je bila popolen inozemec; tenka je bila, sukala se je neprestano na vse strani in ponjuhala je vse, kar je na vrsto došlo jej; rilec je imela podoben naših svinj rilcem, okrogli črti; nogi je imela tenki tako, da, ko bi bili starostini v Jareskovci, — da bi bili zlomili se jej o prvem kozačku.***) Zada pa je ta prikazen podobna bila prav kakemu guberniškemu odvetniku v monduri; visel je od nje rep — tenek in dolg tako, kakor kakega sedanjega vladnega fraka škrijca; le po kozji bradi pod rilcem, po malih rogovih, ki sta jej dičila glavo, po barvi, ker ni bila nič snažnejša od dimnikarja, — po vsem tem je bilo lahko poznati, da to ni inozemec in odvetnik ne, temuč da je hudobec, ki bode še o tej priliki, poslednjo noč rogovilil po kasni zemlji, zato da bi v greh zapeljal poštene kristijane. Zjutraj pa o prvem vabilu božičnih zvonov na zorno sv. mašo bode nemudoma podvil rep in pobegnul v svojo peklenko propast.

Hudir je prikradel se k mesecu in uže je bil stegnil

*) Koledovati se pravi v Maloruski pod okni popevati pesni, ki jih imenujejo Koljadke. Pojó jih zvečer pred božjim rojstvom. Popevačem dajo raznega živeža in novcev.

**) Belokranjsk izraz, dečak = mladenič. L. G.

***) Kozaček je v Maloruskim národu jako priljubljen ples.

roko, da bi zgrabil ga; ali takoj je potegnil jo nazaj, kakor bi se bil spekel, posesal je prste, topotnil z ного in zbežal na drugo stran meseca; a zopet je poskočil in roko potegnil nazaj. Poleg vsega nevspeha zvita hudoba ni ostavila svojega podjetja. Zapodila se je in nenadoma z obema rokama zgrabila mesec. Pihala je in krivila se, pa iz roke v roko predevala mesec, kakor kak kmet, ki z golo roko ogelj vzeme v šako in nese v svojo lulo; naposled ga je naglo del v žep in bežal je dalje, kakor bi se ne bilo nič pripetilo.

Nihče v Dikanki ni videl, kako je hudobec ukradel mesec. Občinski pisar, da resnico govorimo, videl je, ko je po vseh štirih bil prišel iz krčme, da je mesec, vrag znaj, zakaj, plesal po nebi, in rotil se je vsej vasi, da je res bilo to; a kmetje so odmajevali z glavami in posmehavali se mu. Pa kaj je bilo povod, da je hudoba učinila tako nezakonitost? — Nu, povod je bilo to-le: hudir je znal, da je djak*) bogatega Kozaka Čuba povabil na pojedino, kjer bodo: starosta (načelnik), sorodnih djakov eden, ki je bil nadvladikinega popevaškega zbora ud v sinjem sjurtuku, pel je najnižji bas, pa Kozak Sverbiguz in še nekateri drugi gosti; kjer bodo kutja,**) varenuha***) in žefranova vodka, a še mnogo vsakojakih jestvin prirejenih gostom.

Bogatega Kozaka hči, prva krasotica v vasi, odločena je bila, da ostane domá, a rad bi jo bil pohodil kovač, ki je bil močan in prav velikan; tega kovača je hudoba črtila še hujše, nego očeta (duhovna) Kondrata propovedi.

Kedar je praznoval kovač, pečal se je sè živopisjem — in na glasu je bil, da je bil najboljši slikar v celi okolici. Stotnik L...ko, ki je živel tačas, pozval ga je v Poltavo, da bi mu pobarval leseni plot okrog doma.

Vse sklede, iz katerih so Dikanski Kozaki jedli svojo juho, odičil je kovač z rudečimi in modrimi cvetkami. Kovač je bil pobožen človek in često je malal svetniške podobe; še zdaj v T...ski cerkvi človek lahko vidi njegovega evangelista — sv. Luko. Ali njegovih umetelnostnih proizvodov biser je obraz na desni strani v steni v tej cerkvi: ta podoba kaže sodnjega dne sv. Petra s ključema v rokah, ko hudobo izganja iz pekla: oplašena hudoba se meče na vse strani, ker ima svojo pogubo pred očmi, popreje zaprti grešniki pa jo bijó z biči, s poleni, z vsem, kar jim prihaja pod roke. Ko je kovač mudil se s tem obrazom in malal ga na veliko desko, v tem je hudoba na vso moč trudila se, da bi ga zmotila: suvala ga je zadaj v roko, vzela je v kovačnici pepela — in posula je ž njim še mokro podobo; ali ne gledé na to je kovač dodelal obraz; odnesli so desko v cerkvo in vdelali jo v steno pri oltarji, hudoba pa je prisegla, da se osveti kovaču.

Le eno noč je še imel hudobec, da je porogovilil po krasni zemlji; a prav to noč je bil odločil, da vso zlobo zlije na kovača. Za tega del je ukradel mesec, nadejal se je, ker stari Čub, len in uže negibčnih nog, ne bode dal lahko premekniti se, da bi odšel izpod svoje strehe: bal se bode dalekega pota od doma do djaka (pevca) tem hujše, ker je ta pot držala na najzadnejši konec vasi mimo mlina, pokopališča in mimo strašne propasti. O jasni noči bi varenuha in žefranova vodka utegnila zmotiti Čuba; o tako temni noči pa bi Kozaka težko zvabil kedo od tople peči, ter odpeljal ga iz doma. A kovač, ki uže dolgo časa ni kaj složno živel ž njim, ne bi predrznil se, ter o njegovi prisotnosti pohodil hčer poleg vseh svojih moči.

(Dalje prih.)

*) Djak je prvi pevec v cerkvi.

**) Kutja je iz riže jed, kuhana v medu.

***) Varenuha je vodka, zmešana sè sladkorom in sadjem.

materijalnim blagom, z jestvinami in pijačami vsake vrste, z oljem, s tolščami in tvarinami za svečavo, z dišavami in barvami, z mešanim blagom, z živili in hišnim orodjem, s starinarskim blagom, z odpadki;

dalje: knjigarstvo, trgovino z umetninami in muzikalijami, antikvarsko trgovino, odpravništvo in razprodajo novin, knjižne in muzikalne posojilnice, bankirsko in menjevalsko opravilo, opravilo službinskega posredovalca, opravilo novinarskega oznanovalca in uvrščevalca, blagohranilne zavode (skladišča itd.), posojilnice gibál in strojev, banke, hranilnice, zastavljalnice, zavarovalnice, transportni obrt, železnice itd.

Trgovski odsek se voli po 3 volilskih kategorijah (volilski razredi):

Ti volilski razredi sestojé:

- iz tistih trgovcev, kateri plačujejo od trgovine na leto vsaj po 100 gold. cesarske dobitkovine brez doklad [velikotržje] (§. 7. odstavek 2, zakona z dne 29. junija 1868. l., št. 85 drž. zak.);
- iz tistih trgovcev, kateri plačujejo od trgovine na leto vsaj po 8 gold. 40 kr. cesarske dobitkovine brez doklad, ter ne pripadajo h kategoriji a);
- iz ostalih trgovcev, kateri plačujejo od trgovine na leto vsaj po 2 gold. 10 kr. cesarske dobitkovine brez doklad. Na vsak način za utemeljitev volilske pravice v tej volilski kategoriji (volilskem razredu) zadostuje, da trgovec od svoje trgovine plačuje v dotični občini toliko cesarske dobitkovine, kolikor iznaša najmanjši census, ki daje pravico voliti v deželni zbor (§. 7., odstavek 2., zakona o trgovskih zbornicah).

Dokler ni zahtevanega števila volilcev v sestavo prve volilske kategorije (I. a) volijo volilci te kategorije (I. b) skupno 6 pravih članov, tretja kategorija (I. c) voli 4 prave člane.

II. obrtni odsek obseza obrtno industrijo, in sicer: izdelovanje kovin in kovanega blaga, strojev, orodja, aparatov, instrumentov, vozil, kamnov in zemljin, blaga od gline in stekla, lesenega in koščenega blaga, blaga od kavčuka in gutaperče, usnja, usnjin in kožuhovin, kakor tudi izdelke od ščetin, dlake in perja, izdelke od predenin in tkanin vsake vrste, istotako blaga oparškega (tapecirarskega) obrta, oblačil in lepotin, papirja in papirnatega blaga, živil in užitnih tvarin, vsakovrstnih kemičnih proizvodov, stavbinskih izdelkov, kakor tudi proizvode poligrafnega in umetelnostnega obrta; dalje naslednje obrte, kakor: hôtele, gostilne, krčme, jedilnice z gorkimi jedmi in ljudske kuhinje, mesarje, kopéli, brivce in frizêrje, gledališke podjetnike, tehtniške imetnike itd., naposled rudarstvo.

Obrtni odsek se voli po treh volilskih kategorijah (volilskih razredih).

Ti volilski razredi sestojé:

- iz tistih obrtnih, kateri od obrta plačujejo na leto najmanj po 100 gold. cesarske dobitkovine brez doklad (§. 7., odstavek 2., zakona o trgovskih zbornicah);
- iz tistih obrtnikov, kateri od obrta plačujejo na leto najmanj po 2 gold. 10 kr. cesarske dobitkovine brez doklad ter ne pripadajo kategoriji a);
- iz tistih rudarskih obrtnikov, kateri od izvrševanja rudarstva plačujejo na leto vsaj po 4 gld. 20 kr. merovino brez doklad. Na vsak način za utemeljitev volilne pravice v volilski kategoriji (volilskem razredu) b) oziroma c) obrtnega odseka zadostuje, da obrtnik od svojega obrta plačuje v dotični občini toliko cesarske dobitkovine ali od svojega rudnika toliko merovine, kolikor

znaša najmanjši census, ki daje pravico voliti v deželni zbor (§. 7, odstavek 2, zakona o trgovskih zbornicah).

Volilska kategorija	II. a)	voli	2,
"	"	II. b)	" 10,
"	"	II. c)	" 2,
			skupaj . 14

pravih članov.

§. 3. Javne družbe se uvrsté v tiste volilske kategorije, v katere je uvrščeno tisto podjetje, h kateremu spadajo.

Tiste osebe, katere kot načelniki ali ravnatelji vodijo trgovska in obrtna podjetja na delnice, volijo v oni kategoriji, v katero spada podjetje, katero vodijo.

§. 4. Vsak volilec voli samo v tisti volilski kategoriji (volilskem razredu), v katero spada (§. 2).

Kdor ima v več volilskih kategorijah (volilskih razredih) volilsko pravico, more le v eni kategoriji voliti. (§. 7., alin. 5., zakona o trgovskih zbornicah.)

Volilec, ki ima v več volilskih kategorijah volilsko pravico, uvrsti se, ako se sam ne odloči za eno ali drugo kategorijo, v tisto kategorijo, v kateri plačuje višji davek.

Vsaka volilska kategorija (volilski razred) voli sama zá-se njej pripadajoče število pravih članov. (§. 9., alin. 2., zakona o trgovskih zbornicah.)

Glasovi raznih volilskih kategorij se ne morejo združiti samo v eno volilsko kategorijo. (§. 9., alin. 3., zakona o trgovskih zbornicah.)

§. 5. Pravico voliti imajo tisti člani trgovskega in obrtnega stanú, kateri uživajo vse državljanske pravice, ter v okraji zbornice trgujejo, obrtujejo ali rudarijo, in to samosvojno ali kot javni družniki (po čl. 85. in 99. trgovskega zakonika), potem tisti, kateri kot načelniki ali ravnatelji vodijo trgovska ali obrtna podjetja na delnice (§. 7., odst. 1, zakona z dné 29. junija 1868., drž. zak. št. 85), ako se od omenjenih podjetij v §. 2. pričujočega volilskega reda zaznamenovani davčni znesek plačuje.

Plačevanje merovine se gledé utemeljitve volilske pravice in razvrstitve v volilske kategorije (volilske razrede) jednači s plačevanjem dobitkovine.

(Konec prihodnjič.)

Zabavne stvari.

Noč pred sv. dnevom.

Maloruska povést.

Ruski spisal N. V. Gogolj, preložil L. Podgoriški.

(Dalje.)

Še le del je bil hudobec mesec v svoj žep, uže je po vsej zemlji legla tako gosta tema, da bi ne bil vsakedo našel pota v krčmo, nikakor pa ne k djaku.

Ko je čaralnica videla, da je tema nenadoma zajela jo, vskriknila je prosunljivo.

Hudobec je priplesal, kakor kak gizdalin, čaralnico prijel za roko in jel na uho šepetati jej, kar navadno vsemu ženskemu pokoleniju šepetejo na uha.

Čudno je na tem sveti uredjeno to! Vse, kar živí na njem, sili se in šemi po vzgledu in pači. Popreje sta v Mirgorodu pozimi kožuhe, prevlečene sè suknom, nosila samo sodnik, pa mestni načelnik, vsi nižji uradniki so se ogračali s prostimi, neprevlečenimi kožuhi iz ovčin; sedaj pa prisednik in vsi drugi uradniki nosevajo nove kožuhe iz najnéžnejših, kratko volnatih jančjih kož sè suknenom prevleko. Pisar (kancelist) in

občinski tajnik sta na prevleko sinjega nankina kupila po šest griven ali šestdeset kopejek aršin. Cerkvenc je na leto dal skrojiti si šaravare (hlače) iz nankina, telovnik pa iz pisanega garusa (kameelgarn). S kratka: vse hoče imeti nekaj posebnega. Kedaj bodo ljudje odpovedali se ničemurnosti? — Mnogim se bode morda neverjetno zdelo to, da je tudi hudoba vlovila se splošno nemoč; pa to je vendar — le res. Nad vse smešno je, ker hudoba sanjari, da je, Bog zna, kako krasen, a kakova spaka je, pí te bodi, človek se kar zdrzne! Hudoba je, kar Toma Grigorjevič trdi, najmrzkejša pokveka, kolikor jih lazi po sveti. Ali ne, tudi hudobec vhaja med ljubovniško zmés!

Pa v tem se je na nebi in pod nebom stemnilo tako, da ni bilo mogoče videti mesečine, niti — kaj dalje počenjata hudobec in čaralnica.

„Torej ti, kume, nisi bil še pri djaku, v njega novem domu!“ — začudil se je Kozak Čub, ko je odhajal iz svoje lesene hiše, mršavemu, visokemu, v kratek ovčji kožuh zahaljenemu zemljaku, čegar dolgi, z brado, kakor s kakim strniščem, odičeni obraz je pričal, da uže delj časa, nego dva tedna, ni doteknil se ga nikakov kosir, s katerimi zemljaki navadno brijó si brade, zato ker nimamo potrebnih britev. „To bode vrla popivka nocoj!“ — opomnil je Čub in otrl si obraz. „Le nikar, da bi se zapoznila!“

O tej opomnji je Čub krepko nategnil na sebi pas, ki je kožuh imel prevezan z njim; pokrnil se je s čapko in krepkejšje je stisnil v roki bič — strah in grozo priletnim stražnim psom; a nenadoma je pogledal k višku in ustavil se....

„Kakova spaka je to? — gleda no, gleda, Panas!...“

„Kaj pa je?“ — vprašal je kum in tudi pogledal k višku.

„Kaj, kako je? — meseca ni več!“

„Presneto, meseca ni več!“

„To je prav, da ga ni več!“ — potrdil je Čub nekako zloben na hladnodušnega kuma. „Tebi ni nič do tega!“

„Kaj pa naj učinim?“

„Prebito je bilo treba“, — govoril je Čub dalje in z rokama otrl brke — „treba je bilo, da je hudoba izvalila nama tako neugodo!... To je smešno, da bi poknil človek!... Kakor nalašč! Sedel sem v izbi pri oknu in gledal venkaj: noč je, pa je bilo svetlo, kakor po dnevi, sneg je kar lesketal o mesečini. Ali jedva sem stopil skozi vrata, dej, uže je temno, kakor v kakem duplu!“

Dolgo časa še je godrnjal in karal se Čub, vmes pa je premišljaj, kaj naj bi učinil. Kako rad bi sedel pri djaku in blebetal z njim vred, pa na obeh stranéh njega uže gotovo sedé starosta, tuji bas in smolar Mikita, ki je po vsakih dveh tednih peljal se na trg v Poltavo in bril take burke, da so vsi zemljaki vsled samega smeha popadali se za trebuhe. Uže je Čub v mislih videl pred seboj na mizi slastno varenuho. Vse je bilo res vablivo; ali temna noč ga je spomnila na počitek, ki je tako mil vsem Kozakom. Kako lepo bi bilo, da podloženih nog leží na peči, mirno kuri lulo in o pospavajoči temi poslušaj koledne pesni veselih mladenčev in dev, ki so jih goste gruče bile pod okni! Bogati Kozak bi se bil gotovo odločil tej zabavi, da je bil sam; ali dvema ni bilo tako dolgočasno in strašno hoditi po temni noči, pa tudi ni hotel drugim pokazati se, da je len in bojazljiv. (Dalje prih.)

Vabilo.

Dné 8. junija t. l. ali na sv. trojice dan, razkrila se bode v Št. Vidu nad Vipavo krasna spominska plošča slovenskega pisatelja, vikarija **Matija Vertovca**, in to po sledečem dnevnem sporedu:

1. Zjutraj slovesna sv. maša.

2. Po maši razkritje plošče s primernim govorom in petjem.

3. Položi se lavorikov venec na grob Vrtovčev.

4. Bankêt.

5. Beseda, katero priredi zvečer šentvidsko bralno društvo „Sloga“. Spored besedi se še objavi.

K obilni udeležbi vabi najuljudneje odbor za postavljenje M. Vertovčeve spominske plošče.

(Vsa uredništva p. t. slovenskih časnikov so uljudno naprošena, da blagovolijo to povabilo objaviti.)

Naši dopisi.

Z Dunaja 12. maja. (Pogreb cesaričen; spomlad.)

Minuli petek dospelo je na Dunaj truplo rajnke cesarice Marije Ane. Sijajen bil je uže sprevod s kolodvora v Avguštinsko dvorno cerkev, ki je bila vsa črno pregrnjena. Ker je rajnka cesarica naročila, da se ne sme ne raztelesiti, ne balzamirati, opustilo se je to zoper sicer splošno navado. — Ljudstva je velikanske množice vrelo v cerkev gledat mrliča, soboto popoludne pa, ko se je truplo preneslo v rakev pod kapucinsko cerkvijo, bilo je po vseh bližnjih ulicah in trgih srednjega mesta toliko gledalcev, da kasneje došlim ni bilo moč tudi ne od daleč kaj videti.

Po ulicah srednjega mesta vihralo je v petek, soboto, nedeljo in v ponedeljek še prav mnogo črnih zastav. — Ker je lepo vreme ostalo tudi še v nedeljo, sfrčalo je pa prebivalstvo dunajsko skoro do zadnjega vse na deželo. Celi dan bile so železnice, tramvaj, omnibusi vsi prenapolnjeni, in kdor je imel priliko opazovati še ob 10. uri zvečer Dunaju bližnje postaje, videl je lahko še tam deloma do zadnjih stopnjic prenapolnjene železniške vozove, poleg teh pa še na stotine ljudi, katerim do tistega časa ni bilo mogoče priboriti si prostorčka na železniškem vlaku; najbolj vneti častitelji lepe pomladanske narave pa so se vračali iz dežele še le v ponedeljek. — Le čuditi se je, da se ne pripeti pomenljivih nesreč. Na južni železnici prihajal je na priliko vsak četrt ure vsaj po en vlak na Dunaj, spraznjeni so se zopet vračali do Novega mesta in zopet napolnjeni nazaj. Tržaški podnevni naglič pa je, se ve da tudi prenapolnjen na Dunaj dospel še le ob 11. uri namesto ob 10. zvečer.

Spomladanska gorkota razgrela je tudi znanemu Bismarkovemu častitelju Schönererju še bolj njegovo nikdar hladno kri, pa tudi onim, katere je razžalil v svoji zadnji jezi zarad severne železnice. Zato ima pa zdaj veliko veselje, da časniki vsak dan vedó kaj pisati o njegovih ali morebiti istinitih ali izmišljenih dvobojih. — Tako ima tudi ta — vitez svoje spomladansko veselje.

Iz Gorice 11. maja. (O avstrijsko-italijanski komisiji.)

Znano je, da je bila začela 17. aprila t. l. v Gorici zborovati komisija, v katero ste poslali Avstrija pa Italija svoje zastopnike, z namenom, da bi se posvetovali in sklepali, v katerih mejah in s kakimi mrežami in pripravami bi smeli zanaprej na jadranskem morji ribariti avstrijski in italijanski ribiči. Ta komisija, ki je štela od začetka lepo število dostojanstvenikov, učenjakov in izvedencev iz obeh držav, je imela pogostoma dolge seje, v katerih je zaslišavala tudi druge skušene možé in ribiče iz obmorskih pokrajin na Adriji.

pa „movere“ ali „moveri“: „loco moveri“ = z mesta giniti, premekniti, premikati se, tedaj: „to, kar se [samo] z mesta premakne in dalje premika“; novoskovani nem. „Locomobil“ stoji pa, — dasi je skovan iz istih dveh lat. besed, — zmérom na mestu, a goni le druge stroje. Tù se pač sme reči: „Sic volo, sic iubeo, stat pro ratione voluntas“); 50. Salat (iz lašk. salata, t. j. insalata = soljenka (jestvina, ki je ni treba kuhati, nego samo osoliti itd., pa je); 51. analog gr. (naličen, podobn); 52. Metode (iz gr. μέθοδος, métodos, način...); 53. Horizont (iz gr. ὁρίζων, horizôn, -ôntos, obzor); 54. in 55. (Ein) braver Soldat. V slovenskem napisu: „Priden soldat“ (bolje: vojščak) je vsaj prva beseda prava slovenska; v nemškem je pa „brav(er)“ in „Soldat“ oboje tuje; brav je iz franc.-ital. ‚brave‘, ‚bravo‘ = priden, hraber, srčan; sred.-lat. „bravus“ najprej = neukrôten, silen v boji, zato kesneje hraber, srčan, priden. Diez. — Da je tudi pohvalni klic „bravo!“ (dobro!) iz laškega, tega mi menda ni treba dokazovati. — Nemški Soldat je pa po Weigandovi svedočbi v 16. stoletji prilezel v nemščino iz francoščine: fr. „le soldat“, der für Sold *) dienende Krieger, **) vojščak, kateri služi za plačo (lašk. soldato, španj. soldado — iz sred.-lat. solidare, Sold geben, besolden, plačo dajati, plačevati); 56. Borposten. Nemška beseda „der Posten“ (postavljena straža) izhaja iz laške „posto“, a to iz lat. positus oziroma iz namenilnika (supinum) latinskega glagola „ponere (postaviti, položiti, déti, sežen, legen, stellen; po tem takem je tudi „der Posten“ (die Stelle, služba) iz istega tujega korena; 57. Bajonet, množ. Bajonette (iz franc. baïonnette, nekđaj „bayonnette“ zato, ker so izumili taka bodala (za vojaške puške) leta 1670 v francoskem mestu Bayonne, ter ima tedaj Slovenec do ‚bajoneta‘, ‚banganeta‘ ali ‚panganeta‘ toliko pravice kolikor Nemec. (Dalje prih.)

Zabavne stvari.

Noč pred sv. dnevom.

Maloruska povést.

Ruski spisal N. V. Gogolj, preložil L. Podgoriški.

(Dalje.)

Ko je bil nakaral se, obrnil se je zopet v kuma.

„Meseca torej ni več, kume, kaj?“

„Ni ga.“

„Čudno je res to. Ali daj mi njuh (prise) tobaka! Imaš izboren tobak, kume! Kde ga kupuješ?“

„Za vruga, kako bi bil izboren!“ — začudil se je kum, ko je odpiral tobačnico iz brezove skorije — „saj po njem ne kiše ni stara kura!“

„Pomnim“ — govoril je dalje Čub — „pokojni gostilničar Zuzulja je meni prinesel drobnega tobaka iz Nežina. Uh, to je bil tobaček, izboren tobaček! Ali, kume, kaj pa učiniva? — Temno je, kakor v duplu.“

„Ostaneva pa domá, če bode treba“ — odgovoril je kum in roko položil na kljuko v vratih.

Da kum ni spregovoril tega, gotovo bi bil Čub ostal domá, po tej opomnji pa je odločil se, da vendar-le pojde. „Ne, kume, hodiva! Nič ne pomaga, morava iti!“

Stoprv izpregovoril je bil to, uže je mrzel sam ná-se, zakaj je vdal se. Jako neugodna mu je bila hoja o taki noči; a kar je tješilo ga, to je bilo to, ker

*) Iz franc. „solde“, laški soldo (plača).

**) Z jedno (iz „Sold“ izvedeno besedo): Söldner; iz tega je kor.-slovenski „žolnir“ (namesto: „žoldnir“).

je bil sam izrazil se, da hoče iti in ker ni vël se po kumovem nasvetu.

Kum ni pokazal na svojem obrazi ni najmanjšega znamenja kakove omrzlosti, kakor človek, ki je prav mu, ali sedí domá za pečijo, ali blodi po zimi okrog. Ozrl se je, s palčico počesal po plečih, — a oba kuma sta odrinila na pot.

Zdaj pogledimo, kaj dela krasna Čubova hči, ki je sama ostala domá. Oksana še ni bila sedemnajst let stara, a vendar so po vsej krajini, tudi na drugi strani Dikanke govorili skoro le o njej. Vsi dečaki so jo veličali, da lepše deve še ni bilo in nikoli ne bode v selu. Oksana je znala to, slišala je vse, kar so govorili o njej, in vrtoglava je bila, kakoršna je vsaka krasotica. Da ni imela na sebi plahte *) in obrobka, da je nosila najpriprostejšo haljo, vendar bi bila lepša bila od vseh svojih vrstnic. Dečaki so kar v gručah hodili za njo; ali ginila je njih potrpežljivost, ostavljali so jo malo po malo in svojo pozornost darovali drugim, ne tako oholim hčeram. Samo enem izmed njih, kovač, ta je vstrajal in ni nehal vasovati, ni bilo na mari mu to, ker ni počenjalo z njim prav nič bolje, nego z drugimi. Po odhodu svojega očeta je Oksana še dolgo časa oblačila in dičila se pred zrkalom v okviru iz kositara — in ni mogla nagledati se svojih zalih lic.

„Kaj tem ljudem prihaja na um, da me veličajo, kako krasna sem!“ — opomnila je razmišljeno, pa samo za tega del, da je malo polaskala se sama sebi. „Lazjejo ljudje, jaz nisem prav nič lepa!“

V zrkalu lesketajoče, živo, detinski mlado lice, ognjeno črne oči in razgrevajoči nasmeh na rožnih ustnih, — vse to pa je dokazovalo: „Ali so moje oči in črne obrvi nad očmi“ — govorila je krasotica dalje in neprestano gledala v zrkalo — „res krasne tako, da jim ni podobnih na zemlji? — Kaj pa je krasnega na tem topem nosi? — a na licih in ustnih? — Kako bi moji črni lasje bili krasni! Uh, človek se jih uže zvečer lahko prestraši: kakor črni gadje, tako so se ovili moje glave. Vidim toraj, da prav nič nisem krasna!“ — dejala je, zrkalo pomeknila nekoliko dalje, od sebe — in vskliknila: „Ne, vendar-le sem krasna! oh, kako krasna sem! Čudo! Kako radost pripravim jaz temu, čegar žena bodem! Kako veselje bodem svojemu soprogu! Samega sebe ne bode čutil. Imel me bode rad, kar me ne bode zadušil.“

„Čudna deva je to!“ — šepetnil je kovač, ko je bil neopažen koraknil v izbo — „kako malo pozná samoljubnost!!! Uže celó uro stoji pred zrkalom, a ne more nagledati se, pa še hvali se!“

„Da, dečaki, ali je katera podobna meni? — Gleдите me“ — govorila je dalje koketa — „kako na lahko stopam! Moja košulja je šita z rudečo svilo! A kake trakove nosim v laséh! — Takih obrobkov niste videli vse žive dni še! Vse to mi je kupil oča, a samo zato, da bi me v zakon dobil najvrlejši mladeneč!“ Nasmehnila se je, ozrla na stran in opazila je kovača...

Vskliknila je in jezno stopila préd-enj.

Kovač je roki spustil ob sebi.

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

Z Dunaja 25. maja. — Hitreje kakor se je pričakovalo, sklenilo se je za to zasedanje zborovanje državnega zbora. Včeraj popoldne ob $\frac{3}{4}$ 2. uri izrekel

*) Plahta je spodnje žensko krilo iz kockaste (gewürfelt) volnene robe.

tudi peti nasvet sprejme in gosp. predsednik ob eni popoldne sklence sejo, ter prihodnjo sejo napové za danes ob štirih popoldne.

Politične stvari.

Govor dr. Bilinskega

o šestem oddelku obrtnijske postave v državnem zboru 16. maja.

Visoka zbornica! Pričujoči predlog je jako imeniten člen v vrsti socijalnih podvzetij, s katerimi se je začel sedanji državni zbor vspešno pečati. Jaz pravim „v vrsti“, ker vsem naredbam države pripisujem socijalen značaj, katere imajo namen, tiste, ki so gospodarsko slabiji, čuvati, oziroma v nesreči jih podpirati in v tem smislu ne prištevam semkaj samo raznobrojnih podpor, ki so se razdeljevale deželam po povodnjah in družih nesrečah poškodovanim, temveč tudi prav posebno odedruško postavo, ki se je svoje dni z nekako porogljivostjo izdala za Galicijo, katero so pa pozneje druge dežele same zahtevale, ker so spoznale, da je koristna, kakor tudi tisti del preosnovanega obrtnijskega reda, ki je bil namenjen, da vstavi propad male obrtnije, konečno pa tudi obe postavi, ki ste s poprejšnjim v zvezi, namreč o olajšavi davkov in pristojbin za zadruga in založne.

Toda, gospoda moja, sedanji parlament ima svoje zasluge tudi gledé delavskega vprašanja, katero je sicer le en del, toda jako pomenljiv del socijalnega vprašanja.

Semkaj spada uže uravnava zadrugovanja v prvem odseku obrtnijskega reda, kolikor ono obsega začetek splošnemu zavarovanju na bolezen in na vstanovo za drug; dalje opomnim na obrtnijske nadzornike, ki so uže do sedaj marsikaj ustvarili na podlagi prostovoljnih ukrepov in so se pripravljali na izvršitev šestega poglavja obrtnijskega reda.

Pričujoč predlog postave je najbolj važen izmed vseh postav, kolikor smo jih do sedaj obravnavali. Smoter ji je vravnava razmer med delavcem in gospodarjem. Ne maram se spuščati v podrobnosti, ali je to dopuščeno ali ne, kajti najstrogeji manšestrovci prepirajo se le še o tem, kako daleč da se sme, in vsaj je občno priznано, da bi neomejena sloboda tukaj ne bila na svojem mestu, ker stranki pogodbo sklepajoči nimate enakega stališča v gospodarskem pomenu. Neogibno je toraj potrebno, da država tistega postavno podpira, ki ima slabije gmotno stališče, ter tako ravnotežje med obema gospodarstvenima silama napravi. Vpraša se toraj le za namen postave in za meje, v katerih naj se postava napravi. Tu se pa lahko reče, da so v prvem oziru delavci slabija stranka pri razmerah med gospodarjem in delavcem, kajti znano je, da je lastnik tistega blaga, ki se „delo“ imenuje v marsikakem oziru na slabijem, kakor pa oni, ki to blago od njega kupi. Kolikor bo sedanji predlog toraj imel namena delavca, kakor slabiji del pri sklepanju delavske pogodbe varovati in podpirati, zadobila bo značaj prvega koraka k rešitvi socijalnega vprašanja in to v najbolj konservativnem pomenu besede namreč v prid varstva in ohranjenja sedanjega socijalnega delovanja. Jaz namreč mislim, da bo imela ta postava v zvezi z bodočimi postavami o zavarovanju na nesrečo, bolezen oziroma na onemoglost nalogo, napraviti potrebno zavarovanje proti velikim pooblastilom, ki jih ima vlada vsled izjemnih določil.

Proti onim prenapetim delavcem, ki le prevrat oznanujejo, kateri ne poznajo ne domovine, ne vere, kateri se vzdigujejo proti državi, posestvu in družini, ne more se drugače postopati, kakor s silo; zmernejim pa, in

nadjam se, da imajo še večino, moramo dati zagotovilo, da zamorejo na spolnitev svojih pravičnih želj od strani sedanje vlade računati. Ako pa pravim „pravičnih želj“, ne mislim, kakor je to včeraj gospod poslanec IX. dunajskega okraja menil, na splošno volilno pravo, kajti če tudi bi bilo potrebno, kar pa sedaj odločno zanikam, bi splošna volilna pravica vendar nikakor ne mogla v šestem poglavju obrtnijskega reda svojega prostora dobiti; ako toraj pravim „pravičnih želj“, menim s tem le, da se socijalno vprašanje ne sme enostransko rešiti, da se ono ne sme rešiti na način, da bi opravičene zahteve drugih stanov oškodovalo.

Lahko je mogoče, da se podjetnik pri pogodbinih razmerah na slabijem stališču nahaja mimo delavca in tudi tega mora postava varovati. Kapital in delo, gospôda moja, ki sta živelj vsakega proizvoda, toraj tudi obrtnije, morata se pred sodnim stolom znanosti in postavodajalstva za enakovredna smatrati, ker propast enega vgonobi družega. Neopravičene predprave enih, recimo delavcev, porušile bi industrijo, kar pa vendar nihče želeli ne more, komur je gospodarski in finančni pomen industrije znan.

Posebno mi, kar nas je iz Galicije, katera ima, žal da, tako malo obrtnije, in kjer si deželni zbor na vse mogoče načine prizadeva, da bi povzdignil male obrtne poskuse, kjer deželni zbor leto za letom žrtvuje velike svote za povzdigo obrtnije in je sestavil posebno komisijo, ki ima edino le to nalogo, obrt in obrtniške šole povzdigniti, mi zastopniki take dežele bi nikdar ne mogli glasovati za kaj, kar bi imelo namen, da poruši obrt.

Saj vam je včeraj gosp. poslanec celovške trgovinske zbornice na jako hvalevreden način razložil, da ima Galicija manjšo in slabije davčno moč, da Galicija manj davka plačuje in sicer ne vsled čeznatornih dogodkov, temveč zaradi pomanjkanja obrtnije.

Od nas toraj, gospôda moja, nikakor ne morete zahtevati, da bomo za kaj glasovali, kar bi obrtniji škodovalo.

Po drugi strani pa zopet socijalnega vprašanja ne smemo tako rešiti, da bi bili vsled tega delavci prikrajšani. Obstoječih zlorab, ki škodujejo deželi in obrtniji, če tudi so morda posamičnim obrtnikom za kratek čas koristne, ne smemo dalje trpeti. Tukaj je nekake prave srede potreba, treba je pravega soglasja v oziru na interes, kolikor se namreč v tem obziru od postave zahtevati more.

Ne moremo se v to spuščati, da bi prenapetnežem iz enega ali iz družega tabora stregli, ne prenapetim delavcem, ne prenapetim podjetnikom. Pravo sredo moramo zadeti. Skušati moramo, da vstrežemo zmernim, kar ni ravno težko doseči, samo ako se postavimo na stališče, da ima postava nalogo na delavsko razmerje le toliko vplivati, kolikor je ena izmed obeh strank slabija. To je meja, v kateri naj se suče postava, in dokazati hočem visoki zbornici, da po tej postavi ne bodo oškodovani ne delavci in ne obrtnija.

(Dalje prihodnjič.)

Zabavne stvari.

Noč pred sv. dnevom.

Maloruska povést.

Ruski spisal N. V. Gogolj, preložil L. Podgoriški.

(Dalje.)

Teško je popisati, kaj je izražalo čudovite deve ogorelo lice: vidna je bila na njem jeza — in rogala

se je deva zmóčenemu kovaču; jedva vidna rudečica deviške nevolje se je razlila po nje obličji; a vse to je pristovalo jej in krasilo jo neizrečeno tako, da je nena- vadno čutje in čast vzbujala v človeku — a dejte, le-to je bilo najugodnejše, kar bi bilo utegnilo ugodno biti.

„Po kaj si došel le-sem?“ — spregovorila je in vprašala Oksana. „Ali bi rad, da bi te za duri zapodila z lopato ali ka-li? — Dobro znate vsi tiščati v nas. Précej zavohate, kedaj očeta ni doma. O, poznam jaz vas! Ali je uže narejen moj kovčeg?“

„Dodelan bode takój po praznikih. Ko bi ti znala, koliko sem uže trudil se z njim: dve noči se nisem genil iz kovačnice; zato ne bode ni ena popovna imela takovega kovčega. Železo, da sem okoval ga z njim, vzal sem takovo, s kakoršnim nisem koval ni hetmanove taratajke (voz), ko sem hodil na delo v Poltavo. A kako bode pomalan! Da tvoji beli nogici prehodite vso krajino, ne našla bi kovčega — takega znotraj in zunaj! Ves bode poln najkrasnejših rudečih in sinjih cvetok. Svetlil se bode, kakor kak žar. Nikar se ne srđi ná-me. Osvobojaj, da se malo pogovorim s teboj, da malo nagledam se te!“

„Kedo ti prepoveduje to, govori in gledi!“

Po tej dovolitvi je sedla na klopico in zopet je zagledala se v zrkalo in jela je popravljati črne lase. Ogledala je svoj vrat, košuljo, prošito sè svilo — in nežno čutje dobrodejne zadovoljnosti je sijalo z nje usten, sè svežih lic in žarelo jej iz očí.

„Dovoljuj, da sedem k tebi!“ — poprosil je kovač.

„Sedi“, — dovolila je Oksana, z usten in z lic je še zmirom žarelo jej dobrodejne zadovoljnosti čutje.

„Čudovita Oksana, dovoljuj, da te počestim...!“ — pogodrnjal je predrzni kovač in jel sukati se okrog nje.

Ali Oksana je na stran obrnila svoje obličje, kajti uže je bilo prav blizu kovačevih usten, in porinila je dečaka od sebe. „Kaj hočeš še? — Kdor ima méď, hoče še žlico imeti! Žgubi se, tvoji roki ste trdi, kakor železo! A ti sam smrđiš po dimu. Zdi se mi, da si me sè sajami počrnil vso.“

Po teh besedah je prišla zrkalo in zopet je začela dičiti se pred njim.

„Nisem jej po godu!“ — sodil je kovač in povetil glavo. „Vse je igrača jej; stojim pred njo, kakor kak bedak, in ne morem svojih očí obrniti z nje. Zmirom bi stal pred njo, na veke bi svojega oka ne umeknil za-nje! Čudovita mladenka je to! Česa bi ne dal, da znam, koga ima v srci, koga česti! Ali ne, saj je hladna do vsega, nihče jej ni na mari. Zamaknjena je le sama v sé; mene kukavico le muči; jaz pa trpim samo žalost, nikder nimam na sveti nič veselja, pa jo čestim tako, kakor noben živ krst na zemlji ne čestí in ne bode čestil nikogar.“

„Ali je res to, da je tvoja mati čaralnica?“ — povprašala je Oksana in hehetnila, pa tudi kovač je začutil, da v njega notrini hečeče vse. Ta hehet mu je odjeknil v srci in po vsem žilobitji; a vsa njegova nevolja je bila to, kar ni mogel približati se obličju, ki je tako prijetno smijalo se.

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

Z Dunaja 1. junija. — Zadnje tukajšnje volitve v državni zbor napravile so velikansk vtis na združene levičarje in ž njimi zvezano judovsko časnikarstvo. Izrekoma vspehi antisemitov Schönererja in njegovega kandidata dr. Pattai-a v enem najzanesljivejšem volilnem okraju Mariahilf, kjer so združeni levičarji s svojimi

velikimi denarnimi zalogami zmagali z večino ubogih par sto glasov, je za levičarje na nemškem Dunaji v svojem središču žalostno znamenje za prihodnje državne volitve. — Še bolj pomenljivo pa je to, da so se morali Herbst, Menger in še drugi taki kolovodje levičarjev, ko so prišli na večer dneva volitve pozvediti, kdo je izvoljen, skriti pred ljudstvom, ker bi bili sicer grdo pretepeni, tako je bilo ljudstvo razkačeno, ko so videli, da za nasprotnike le denar dela.

Tudi načelnik magistratne aprovizionijske komisije in državni poslanec kotlar Löblich imel je preživeti jako grenke dneve: Sklicjal je nek odlomek svojih volilcev, med katerimi je mislil, da bode smel prav brez skrbi po svoji stari navadi politične otrobe vezati. — Pa koj začetni pozdrav bil mu je jako neprijazen. Oglasi se namreč eden volilcev in se pred vsem pritoži, da je Löblich k današnjemu shodu povabil samo svoje prijatelje, to je nedostojno in moža nevredno, ki se hoče sklicavati na zaupanje svojih volilcev. Govornik protestiral je tedaj zoper vse sklepe, ki bi se danes sklepali. — Potem poprime besedo Löblich in kvasí po svoji navadi vsakovrstne nespametne reči brez notranje zveze, toži o posebni česki veri, o propadu dunajskega mesta, zabavlja na večino državnega zbora, pa tudi ravnanje združene levice mu ni po volji. Volilci protestirajo zoper njegovo kvasenje, eden pravi, da bi ga bilo sram z Löblichom skupaj sedeti v enem klubu in tako se zborovanje srečno primota do konca. Ko pa je eden Löblichovih prijateljev hotel nasvetovati, da naj se mu izreče zaupanje, nastal je velikansk vriš s protestiranjem tako, da se je konečno shod „prijateljev“ razšel brez glasovanja. — Löblich pa se je menda lahko enkrat za vselej prepričal, da mu od prihodnjega leta naprej ne bode več treba, laborov si služiti med svojimi volilci, ki so sicer malo pozno, pa vendar le začeli razločevati prazno kvasenje od govorjenja zrelih mož.

Iz Št. Vida nad Vipavo. (*Vabilo k slavnosti*), katero priredijo rodoljubi in bralno društvo „Sloga“ v Št. Vidu nad Vipavo povodom stoletnice in odkritja spominske plošče velezaslužnega rajncega g. Matija Vrtovca, župnika in slovenskega pisatelja dne 8. junija t. l. Spored: 1) Slovesna sv. maša ob 10. uri. 2) Odkritje spominske plošče s slavnostnim govorom in petjem. 3) Pokladanje venca na grob rajncega s petjem. 4) Banket. 5) Beseda društva „Sloge“ na prostem s petjem, glediščino igro: „Iderski gostje na malega Šmarna dan v Vipavi“ spisal R. Dolenc. — Začetek besede ob pol 6. uri popoldne. Vstopnina 20 kr.; sedež 20 kr. — K obilni udeležitvi najuljudneje vabi

slavnostni odbor.

Iz Ljubljane. (*Zarad premembe našega občinskega reda*) sošlo se je včeraj zjutraj ob 9. uri na vabilo preblagorodnega gospoda deželnega predsednika barona Winklerja več v Ljubljani in blizu Ljubljane bivajočih deželnih poslancev, med temi dr. vitez Bleiweis, Detela, Deschmann, dr. Dolenc, C. Luckmann, dr. Mosche, Murnik, dr. Papež, dr. Poklukar, Robič, Svetec, vitez Schneid, prof. Šuklje in dr. Vošnjak. Gospod deželni predsednik imel je na svoji strani tudi porečevalca, deželne vlade svetovalca barona Pascotini-a in pa zapisnikarja.

Navzoči imeli so izreči mnenje, jeli bi se poleg unanjih prememb občinskega reda priporočila taka prememba v osnovi naših občin:

- a) da bi male, eno do tri davkofske občine obsegajoče občine sploh oskrbovale samo področje lastnega delokroga,

Zabavne stvari.

Noč pred sv. dnevom.

Maloruska povést.

Ruski spisal N. V. Gogolj, preložil L. Podgoriški.

(Dalje.)

temveč k postavi govoril, kakor se je sam izrazil, kar je čisto nova klasifikacija, ki zasluži, da bi jo vedno v govorniške listine zapisali — po tem govoru se ne smem ravnati. Spoštovanemu gosp. poslancu opavskega mesta zdelo se je primerno večino visoke zbornice pokregati, in sicer ne le za minule grehe, kar bi človek uže poslušal, temveč tudi za bodoče grehe; osobito za slučaj, ako bi večina visoke zbornice ne bila takoj pri volji bodočih nasvetovanj gosp. poslanca, katerih pa še celó ne poznamo ne, celokupno sprejeti.

Gospôda moja, jaz nimam nikakega govorniškega talenta in se toraj tudi v to spuščati ne morem; prepustiti hočem to poznejim govornikom na desnici te visoke zbornice, ki morda imajo tak talent, da bodo gosp. opavskega poslanca nekoliko v roke vzeli. Prepričan sem, da bodo to ročneje in boljše napravili, kakor je storil gosp. poslanec sam.

Gospodje naj mi toraj dovolijo, da se povrnem k vprašanju samemu, ker sem se bil odločil govoriti, kjer bom vprašanje osvetil v štirih glavnih oddelkih. Morda bo visoka zbornica vendar nekoliko petrpežljivosti z mano imela in sicer v oziru na to, da so gospodje večrajšnji govorniki o postavi sami prav malo govorili, meni se pa potrebno zdi, nekoliko bližje si jo osvetiti. V postavi toraj razločim štiri glavne oddelke.

V prvem oddelku, gospôda moja, nahaja se skrbljivost, katero mora podjetnik imeti gledé telesnega, duševnega in nramnega razvoja delavcev brez ozira na spol in starost. Take predpise, gospôda moja, imajo vsa evropejska postavodajalstva, opirajoč se na to, da je delavcu le redko kedaj mogoče pri sklepanji pogodbe staviti pogoje, ter mora biti s tistim zadovoljen, kar se ravno v delavnici ali zavodu nahaja.

Tu sem spada v prvi vrsti zapoved, da naj se čuva smrtne nevarnosti in na zdravje; dalje zapoved gledé primerne oddihljeja; zapoved, ki naj bi omogočila obiskavati cerkev in šolo; po drugi strani pa spadate semkaj prepoved dela ob nedeljih in prepoved glasovitega veroloma.

Jaz mislim, gospôda moja, da se v tem oziru ne bo mogoče mnogo spodtikati in to tim manj, ker so se vladi gledé nedeljskega posvečevanja jako razširjena pooblastila za tiste slučaje odločila, kjer bi si interes delavca navskriž prišel z onim podjetnika ali pa z dosedaj še ne zadostno razvito obrtniško tehniko.

Te dolžnosti podjetnikove zahtevajo pa jako razširjenih dolžnosti delavca in sicer ne samo dolžnosti, ki so v splošni rabi kakor zvestoba, ubogljivost itd., kar so uže gole fraze postale, temveč posebno bolj konkretnih, ki so po mojem mnenji nad vse potrebne, namreč vodstvo delavskih knjig brez izjeme in to tudi proti želji in volji delavca. Sicer ne moremo še trditi, da delavska knjiga delavcu uže naprej škodo dela, ravno nasprotno, pošten in priden delavec je vesel, ako ima spričevalo v rokah; večini delavcev zdi se pa vpeljava delavskih knjig nekako oskrbnitvo, tisti pa, ki so se odločili za boj proti kapitalu, vidijo v njih nekako omejitvev in otežo bojevanja in to po pravici. Ravno zarad tega, gospôda moja, zdi se mi vpeljava delavskih knjig potrebna. Kakor je posamičen delavec nasproti podjetniku slaboten, tako je silna delavska stranka, kakor celota nasproti podjetniku. Delavci imajo pa tudi pravico združevanja, kar jim tudi po vsi pravici gré uže zarad tega, da se bo podjetnik brez posebno tehtnih vzrokov varoval podati jim povod do kujanja. Toda tudi delavci dobro čutijo, kakošne žrtve da jim naklada koalicijska (združenje).

(Dalje prihodnjič.)

„Kaj je meni mati?! — Moja mati si ti — in oča in vse, kar je dragega na tem sveti. Da me car pozove k sebi in reče: „Kovač Vakula, zahtevaj, kar je najdraže v moji carjevini, pa ti bodem dal, kar koli utegne biti. Ukaži, pa ti dádem postaviti zlato kovačnico in koval bodeš sè srebernimi kladivi.“ — „Nečem“, odgovoril bi caru, — „ni dragih kamenov, niti zlate kovačnice, ne tvoje carjevine: daj mi le drago Oksano!“

„Dej, kakov si! Ali moj oča ne hodi po glavi! Doživel bodeš še to, da se zakoni s tvojo materjo!“ — dejala je in laskavo nasmijala se Oksana. „Ali še ne prihajajo tovarišice...? — Kaj znači to? — Uže davno je čas koledovati, začel me je dolg čas lomiti.“

„Bog bodi z njimi, draga krasotica!“

„Kaj je to? — Z njimi vred gotovo pridejo mladenčiči. Ali se bodedo sukali. Kake šaljive povesti bodedo pripovedali si!“

„Torej si rada v njih družbi?“

„Da, gotovo rajša, nego v družbi s teboj. A, kedo je potrkal? — gotovo so tovarišice to in dečaki!“

„Zakaj bi se delj časa mudil tukaj?!“ — govoril je sam sè seboj kovač. „Posmehuje se mi. Toliko je njej do mene, kolikor do kake zarujovele podkve. Ali ker je tako, vsaj nihče drug nima prilike, da bi se posmehoval mi. Ko bi le opazil, da je kedo drug ugodnejši jej, nego jaz, tega bi naučil!...“

Udarec po vratih in zunaj na mrazi čisti glas: „Odprite!“ — pretrgal je njega premišljanje.

„Osvobojaj, jaz odprem sam“ — opomnil je kovač in otišiel v vežo o namenu, da rebresa potere v svoji jezi prvemu, ki mu pride v pesti.

Hujše in hujše je pritiskal mraz, v višku pa je bilo mrzlo tako, da je hudoba poskakovala s kopita na kopito in hukala v pesti, rada bi si bila ogrela otrple prste. Ni bilo čuda, ker je hudobca zeblo tû; saj je po peklu, kjer ni, to je znano, mrzlo tako, kakor je pri nas po zimi, in kjer se hudir pokrije s kolpakom (ponočna čapka) in vstopi pred ognjišče, kakor kak kuhar, in uboge grešnike pali o taki radosti, o kakoršni navadno kaka starka klobaso peče božičnega dne.

Tudi čaralnica je čutila mraz, da-si je toplo bila oblečena; a ko je bila dvignila roci in nogo dela za nogo, da je bila v takem položaji, v kakoršnem je človek, ki koč drsati se po ledu, splavala je po zraku naravnost v dimnik, ki je bila nedavno ostavila ga.

Hudobec je précej tudi tako odplul tik za njo. Ali ker je ta trapež okretnejši od vsakega gizdalina v svilenih nogavicah, ni čuda, ker je o vhodu v dimnik svoji prijateljici sedel na vrat — in oba sta obtičala med lonci na prostornem ognjišču.

Čaralnica je oprezno pokrov umeknila izpred peči, zato da bi se preverila, ali nima nje sin Vakula kakovih gostov pod streho; nu, ker je bila prepričala se, da krogar ni v hiši, da le vreče leže sredi izbe, zlezla je raz ognjišča, slekla topli kožuh in popravila obleko, a živa duša bi ne bila slutila, da je malo poprej jezdarila metlo.

Kovača Vakule mati ni bila ostudna. Pa saj je redko to, da bi toliko stara ženska bila zala. Vendar-le je znala mamiti resnobne Kozake (katere je — to je

treba opomniti — malo brigala krasota), čarala jih je tako, da so jo pohajali starosta in djak Osip Nikiforović (to je da, kedar soproge ni bilo doma) in Kozak Kornij Čub in Kozan Kasjan Sverbiguz. Pa, to moramo njej na čast priznavati, da je izborna znala ugajati jim, da ni enemu izmed njih ni prišlo na um, da ima tekmeča. Če je kak pobožen kmet ali kak plemič, kakor se radi imenujé Kozaki, v plašči s kapucem ob nedeljah šel v cerkvo ali o grdem vremenu v krčmo — kako bi ne bil oglasil se Salohi, ne pojedel nekoliko mastnih smetanovih varenikov (pastela) in v topli izbi ne bil pogovoril se s postrežljivo in zgovorno gospodinjjo? — Plemič je vsak nalašč naredil ovinek vselej, predno je prišel v krčmo, in rekel je — da je ta hoja narávnost. A kedar je v nedeljo Soloha prišla v cerkvo v svetli plahti z nankinastim obrobjem, vrhi pa v sinjem zabunci, ki so zadaj našiti bili ná-nj zlati lasje, in ustavila se blizu oltara — desnemu klirosu*) nasproti, véрно je pokašljeval djak in mimovoljno (unwillkührlich) škilil na tisto stran, načelnik pa vihal brke, lase pomikal za uha in svojemu sosedu šepetnil: „Da te vendar, to je prebita ženska, prava vražja ptica!“ Soloha je oba pozdravila in vsak je menil, da je njemu priklónila se prav za prav.

Človek, ki pozná človeški život, spoznal bi bil takoj, da je Soloha najprijaznejša bila Kozaku Čubu. Čuo je bil udovec; osem velikih stogov snopja je nenehoma stalo pred njegovim domom. Dve dvojici krepkih volov je zmirom svoje glave iz pletene staje molelo na ulico in mukalo, kedar koli so opazili, da prihaja njih kuma — krava, ali pa njih ded — tolst bik. Bradati kozel je lazil na streho, z nje meketal s prosunljivim glasom, kakor kak policijsk načelnik, dražil purane, ki so ponosno šetali se po dvorišči, in hrbet pokazal, kedar je zagledal svoje sovražnike — vaše dečke, ki so posmehovali se njegovi bradi. Čubovi kovčegi so bili polni platna, županov in starih kontušev sè zlatimi okraji: njega pokojna soproga je bila gizdava. Na vrtu je rastel mak, rastlo zelje sè solnčnicami vred, vsako leto pa sta dve gredi obsejani bili tudi s tobakom. Solohi ni zdelo se, da bi zedinjenost vsega tega z nje gospodarstvom bila kaka nepotreba, uže naprej je premišljala, kakov red bi ustanovila, da vse pride njej v last, zato je podvojila prijaznost do starega Čuba. Ali da bi nje sin Vakula nikakor ne dobil Čubove hčere in ne vzela jej vsega izpred nosa, ker je znala, ko bi se pozakonil z njo, da jej ne dovolil, da bi vtikalala se v njiju domačnost, odbrala si je sredstvo vseh izkušenih ženskih: da Čuba razpre sè svojim sinom, kakor bode mogoče. Morebiti so bile te spletke in zvijačnosti krive, da so tam pa tam staruhe, posebno kedar so preveč pile o veselih shodih, trdile, da je Soloha čarodejnica; da je mladi Kizjakolupenko opazil, da ima rep, dolg, kakor kaka preslica; da je minoli četrtek bajè v podobi črne kokoši bežala čez cesto, h gospé popovni bajè v podobi svinje prišla, kukurikalala, kakor kak petelin, dela na glavo čapko očeta Kondrata in zbežala domóv.

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

Iz tuhinjske doline 8. junija. — Pretekli petek dne 6. t. m. ob 8. uri zvečer je bila tukaj toča z nevihto, ki je naredila veliko škode; po nekaterih vaséh jo je še danes pod kapom dosti videti, kamor se je s strehe naletela, debela sicer ni bila, bilo jo je pa veliko. Pregovor pravi: „toča naredi škodo, če jo prav v vreči čez

*) Kliros je na strani oltarja z mrežami oddeljen prostor, odločen cerkvenim pevcom.

polje nese“. — Uže kake tri tedne sta hodila dva kupca iz Bavarskega, ki sta kupovala ovce in ovne (koštrune), nakupila sta jih od 600 do 700 glav ter sta jih prav dobro plačala. Bog daj še večkrat kaj takih kupcev v naše kraje.

Iz Ljubljane. (Akademija c. kr. deželnemu predsedniku baronu Winklerju v čast.) Gojenci knezošk. Alojzijevišča so 9. t. m. priliko imeli svedočiti svojo nadarjenost ter skazati eminentno lojalni duh, ki veje v tem ustavu. Poslavili so namreč ta večer ljubljenega moža, ki mu je vzvišen vladar izročil krmilo domače dežele prav tako sijajno, kakor mu gre. V vseh jezikih, ki je govore avstrijska ljudstva od boke kotorske pa do krkonoških gorá in na vrh še v staroslovenskem, latinškem, grškem in francoskem so govorili vrli gojenci te hiše do visokorodnega cesarskega namestnika, ki je osebno s svojo blago gospó ter z najvišimi dostojanstveniki domače dežele obiskati blagovolil ta ustav. Zadostilnega vtisa pa je bilo posebno to do nas, da je mnogo udov častite duhovščine tudi iz prav daljnih krajev prihitelo k tej tako izredni kot izborni izvršeni besedi. — V bogatem sporedu je čul, ki je bil nazoč, v kratkem času 5. četrtinek ure razun deveterih jezikov tudi še najpriljubljenejih slovenskih, hrvaških, českkih in nemških kompozicij, ki je je točno ter vneto z nepokvarjenimi glasovi spevala Alojzijeviška mladina. Vse peto je bilo krasno; a vse je vendar le nadkriloval „Venec Vodnikovih“, ki ga je ces. namestniku Winklerju samemu zložil Ant. Foerster. — Največo zadovoljnost visocega slavljenca samega in vseh častitih vabljenecv pa smo opazili iz njihovih razveseljenih obrazov. — Mi gratulujemo gosp. prof. Zupanu, če mu bo dano — kot do sedaj — tudi za naprej v duhu vernosti, lojalnosti ter domoljubnosti voditi ter izrejevati v Alojzijevišči marsikakega bistrega mladenča naše domovine. — Zrno te akademije pa se nam zdi pobrano, če natisnemo pozdrav, ki ga je govoril osmošolec Pernè do ces. namestnika in do zbrane gospode. Tako-le se glasi:

„Visokorodni gospod deželni predsednik! Preblagorodni in velečastni gospodje! Prošeni po častitem hišnem vodstvu ste, visokorodni gospod cesarski namestnik v kranjski deželi, dovoliti blagovolili, da Alojzniki vašemu visokorodju na čast napravimo malo akademijo.

Da bi srečno izvršili to častno nalogo, poprijeli smo se dela z mladostno navdušenostjo, rekel bi: s ponosom.

In danes veseli stopamo s plodovi skromnih svojih moči pred vaše visokorodje in pred slavne goste; danes praznujemo ta za hišo zgodovinsk večer.

Če pogledam namreč ta trenatek v hišno kroniko nazaj, znamovanih vidim več visokih oseb, ki so obiskovale ta ustav. Pogostih pohodov domačih knezškofov: Antona Alojzija, Jerneja in Ivana Zlatoustá niti omenjati ni treba; saj so samoumevni. A gledali so tudi naši predniki med seboj sedaj najstarejšega kardinala rimske cerkve, kneza Schwarzenberga. Pozdravili so tu apostole zamorcev in Indijanov, kadar so se vračali domu med svoje rojake. Radostila se je ta hiša v teku svojega blizo 38letnega obstanka ob prihodu mnogih odličnih gospodov iz raznih poklicev. — A sprejeti cesarskega namestnika domače dežele z visokorojeno mu soprogo; sprejeti tacega vzvišenega gosta v njema posvečeni besedi, kaj enacega jej ni bilo dano do danes.

Zato nezasluženo to današnje odlikovanje ostane hiši in nam: monumentum aere perennius.

In ko bi nam kedaj hotel upasti pogum za vstrajni uk in trud: spomin takih domačih zgodeb; spomin na visokorodnega gospoda cesarskega namestnika današnje osebno navzočnost: to nam hoče biti za vso prihodnost k neumorni pridnosti bodrilo.

šestnajsto leto. Tukaj nahajamo za tovarno in za rokodelstvo v noveli za mladostne pomagače več skupnih določil. Najprvo tako določilo je to, da se morajo taki delavci le za lajša dela rabiti; dalje, da vlada mladostnim pomagačem pri nekaterih obrtnijah delo lahko popolnem prepové ali pa le pogojno dovoli; konečno pa določila o pogojni prepovedi dela ponoči, pogojni, ker se je popolnila z vladnimi pooblastili, ki ima pa kljubu temu v mladostni starosti dotičnih delavcev svoje vzroke. Nasproti temu se je pa napravila razlika, da se pri rokodelstvu delo uže po dokončanem 12. letu pričeti sme, v tovarni pa še le po dokončanem 14. letu. Toda tudi rokodelstvo ima dve omejitvi, in sicer prvič, da se ne sme več delati, kakor le osem ur na dan in drugič pa da delo ne zadržuje šolskega poduka.

Odločilna pri tej razliki je bila misel, da je to rokodelstvu in vstoplemu delavcu na korist, ako ne pride prepozno do samostojnosti, kar se pri tovarniškem delavcu nikdar ne more zgoditi. Kar se tiče tovarne, je bil za-njo merodajen vspeh ênkete, ki je bila lansko leto tukaj.

Toliko se je o tej ênketi govorilo, in tolikrat so jo obsojali, da bi si vendar-le dovolil, vsaj nekaj besed o njej spregovoriti. Rad priznam, da, ako bi se bili držali izbornega načela domovine vseh ênkete, Angleške, in bi bili le vse križem vprašanja stavili, bi bil vspeh morda še zdatnejši.

Kdor pa, gospôda moja, trdi, da ênketa, katero je gospod poslanec iz Opave včeraj imenoval „famozno“, ni bila uspešna, o tistem si moram misliti, in prosim ne zamerite mi, če si to mislim, da ni čital tega-le zvezka tukaj. Kajti, kdor ga je bral, bo rad pripoznal, da ima ênketa množico dát in jasnega razgleda na naše socialne razmere, ki so jako pomenljive vrednosti.

Celó odnošaj, da je nekaj delavcev zagazilo na socialistično polje, kar je gospod poslanec brnske trgovinske zbornice nekdanj imenoval „oznanovanje socialnega prevrata“, celó o tem je bil v odboru razgovor, kar je na vsak način bolj nedolžno, kakor pa, če bi se taki nauki oznanjevali po skrivnih kotih. Toda ne oziraje se na to, vas lahko zagotovim, da je vspeh zdaten, kar vam hočem dokazati, in sicer ne iz govorov tistih socialistov, temveč sklicevati se hočem na izreke gospodov podjetnikov, ki so bili pri ênketi.

Posebno pri določitih gledé mladostnih pomagačev po tovarnah oprijel se je odbor popolnem izrekov gospodov podjetnikov pri ênketi navzočih. Izjave tiste so se razcepile na vse strani. Najpoprej so podjetniški izvedenci zahtevali, da naj za mladostne pomagače ne napravljamo nikakih posebnih omejitev gledé časa. Gospodje so trdili to raz stališča, da bi, kakor je na Angleškem skušnja pokazala, omejitev dela pri mladostnih pomagačih, dejansko vstvarila normalni delavnik tudi odraslim pomočnikom, se ve, da le, ako bi se strogo postave držali in bi mladostne pomagače le pri onih mnogobrojnih obrtniških strokah rabili, ker ondi odrasli pomočnik ne sme čez čas delati, tudi ne, če bi prav hotel, kar zopet dokazuje, da nima proste volje. On se mora tovarniškim razmeram vdati.

Naslednji gospodje izvedenci svarili so odbor v ênketi pred omejitvijo delavnika za mladostne pomagače, in sicer: gosp. poslanec mesta Judenburg, gosp. poslanec mesta Aussig, gosp. poslanec mesta Rumburg, gosp. poslanec VII. okraja na Dunaji, razun teh pa še izvedenca gg. Hartwanger in Siegmund.

(Dalje prihodnjič.)

Zabavne stvari.

Noč pred sv. dnevom.

Maloruska povést.

Ruski spisal N. V. Gogolj, preložil L. Podgoriški.

(Dalje.)

Namerilo se je, da je pastir Timiš Korostjavi prišel med staruhe, ko so govoričile o tem. Tudi sam ni zabil povedati, da je pred letom dni, po leti, ko je bil otep slame priredil, da mu bode zglavje, legel spat v staji, da je z lastnimi očmi videl, kako je čaralnica razpletenih las in v sami košulji jela mlesti krave, sam pa da ni mogel ni geniti — tako je bil očaran, in da je natrla mu ustni z neko smrajo, da je še družega dne pljeval.

Ali vse to je bilo jako dvomljivo, ker je Soročinskega sodstva prisednik imel to moč, da je spoznaval čaralnice, zato so vsi znamenitejši Kozaki odmajevali z glavami o takih razgovorih. „Te pretete baba senjarijo!“ — to je navadno bila njih opomnja.

Ko je bila Soloha zlezla z ognjišča in popravila obleko, jela je, kar mora vsaka dobra gospodinja, po izbi pospravljati in vse razrejevati; ali ni se doteknila nobene vreče: Vakula jih je donesel, naj jih bode tudi sam odnesel! Hudobec se je bil o vhodu v dimnik slučajno ozrl in videl je Čuba, da v družbi s kumom ide, oprt ob njega ramo, in da je uže daleč od svojega doma na poti k djaku. Kakor bi trenil, zginil je z ognjišča, pretekel jima pot in začel na vseh stranéh raztepati kupe zmrzlega snega. Strašno je začelo mesti. Ves bel je bil zrak. Z vseh strani se je sneg kadil k višku in pretel je, da popolnem zamete sploh popotnim oči, usta in uha. Pa hudobec se je zopet v dimnik vrnil krepko preverjen, da se takoj vrne tudi Čub s kumom vred, zalóti kovača in pretepe ga tako, da dolgo časa ne bode mogel v roko vzeti čopiča in malati razžaljivih spak.

Res je bilo: jedva je bilo začelo mesti in burja jela briti narávnost v oči in rezati, uže je Čub kesal se, zakaj se je prenaglil; nategnil je čapko niže čez uha in rotil sebe, hudobo in kuma. A ta nevolja je bila le navidezna. Čub bi bil jako rad strpel ta metež. Do djaka sta imela še osemkrat tako daleč, kakor sta bila prišla. Pa vrnila sta se. Burja je brila v tilnik jima; sè snegom je melo tako, da nista videla prav nič.

„Postoj, kume! Podoba kaže, da sva zablodila!“ — oglasil se je Čub stopivši malo na stran — „jaz ne vidim ne ene hiše. Uh, kakov metež je to! Kreni, kume, malo na stran, ne najdeš li ceste; a jaz pogledam na tej strani. Kaka spaka je náju zmotila, da se lomiva po taki vijavici (schneegestöber)! Ne zábi, zakriči, če najdeš cesto. Uh, koliko snega mi je hudoba puhnila v oči!“

Ali ceste ni bilo videti. Kum, ki je bil odšel na stran, brodil je v svojih visokih črevljih na desno in na levo, napósled pa je pribrodil prav h krčmi. To naključje ga je razbodrilo tako, da je zabil na vse, in ko je bil sneg otresel raz sé, stopil je v krčmo, ni mu bil na mari kum, ki je bil zaostal na poti. V tem se je Čubu zazdelo, da je našel cesto. Ustavil se je in začel je kričati na vse grlo, pa ker ni oglasil se mu kum, sklenil je, da pojde sam dalje. Ali ni šel daleč, kar zagleda svoj dom. Cele kopice snega so bile okrog njega in na strehi. Ko je bil otrl vsled hude zime otrpli roci, jel je trkati na vrata in kričati in hčeri ukazovati, naj odpré.

„Kaj pa hočeš?!“ — zahudil se je ná-nj kovač, ki je bil prišel k vratom.

Čub je poznal mladega kovača glas: stopil je nekoliko nazaj. „To ni mogoče, da bi bil moj dom“, — opomnil je sam sebi — „v mojo hišo se ne upa kovač priti. Ali če prav vidim, to tudi kovačeva hiša ni. Čegav bi bil ta dom? — Aha, nisem poznal ga! To je hiša hromega Levčenka, ki je nedavno pozakonil se s tisto mladenko. Njegov dom je edin, ki je podoben mojemu domu. Zato sem se čudil, kako bi bil tako brzo prišel domú. Ali Levčenko ta trenutja sedi za djakovo mizo, to znam: česa pa išče todi kovač?... Bès te lópi! Pohaja za mlado Levčenkovo soprogo! Da bi te! dobro je... sedaj umejem vse.“

„Kedo si in zakaj se klatiš todi?“ — vprašal je kovač osornejše, nego prvič, in stopil je še bliže.

„Ne, ne povem mu, kdo sem“ — pomislil je Čub, „zakaj bi mu povedal to, saj bi me še otepel, ta ničemnik!“ — pa promenal je glas in djal: „to sem jaz, dober človek, došel sem vam na zabavo malo pokole-dovat pod okna.“

„Idi se solit sè svojimi koledami!“ — zakričal je Vakula srdito. „Kaj se obotavljaš? — Ali ne čuješ? — takój se poberi izpred vrat!“

Čub je bil uže sam sklenil to po svoji modrosti; ali zdelo se mu je zaničljivo, da bi moral slušati gnjusnega kovača ukaz. Podoba je kazala, kakor bi mu bil hudobni duh segnil pod pazuo in povedal, kaj naj odgovori. „Kaj godrnjaš!“ — ogovoril ga je s poprejšnjim glasom — „jaz hočem tù koledovati, pa je!“

„Ná, ker nečeš molčati!...“ Prácej po teh besedah je Čub začutil hud udarec po plečih.

„Da, dej, kar vidim in čutim, začel si uže pretepati se!“ — opomnil je Čub in malo odstopil.

„Poberi se!“ — kriknil je kovač in drugič oplazil Čuba. (Dalje prih.)

Naši dopisi.

Z Dunaja 15. jun. — Minulo sredo sem „Novicam“ na kratko naznanil najvažnejše novice, katere moram danes deloma pojasniti, deloma dopolniti. — Volilni oklic tukajšnjih veleposestnikov napravil je vsled svojega miroljubnega duha v odločilnih krogih najboljši vtis in uže zdaj se sme soditi, da vspeh oklica gotovo ne ostane brez vspeha, akoravno bi bilo na drugi strani preveč nadjati se, da bi zmagali vsi v njem priporočani kandidati. Načelnik tukajšnjih konservativnih velikih posestnikov grof Franc Falkenhayn je pravi mož na tem mestu in vpliv njegov raste od dne do dne.

O pravdi zarad „Pratike“ imam dostaviti, da je pred dvema leti Bamberg naenkrat dal tiskati na prvo stran svoje „Pratike“ marko ravno na tisto mesto in pri površnem pogledu po vsem podobno marki Blasnikove „Pratike“ (sv. Jožef), ne da bi bil dal ono znamenje vpisati za svojo marko. Blasnikova tiskarna iskala je zoper to žaljenje svoje marke na podlagi postave pomoči pri gosposki. Pa deželna vlada je razsodila, da se tiskovine kot duševni izdelki ne morejo varovati z marko, ki varuje le obrtnijske izdelke. Trgovinsko ministerstvo pa je vsled pritožbe spoznalo, da vživa tiskovina enako varstvo obrtnijskega izdelka, kakor tudi varstvo za pisateljske izdelke — in upravna sodnija je minulo sredo v soglasji z izjavo pravosodnega ministerstva po vsem pritrdila ministerski razsodbi.

Pravda zoper anarhista Stellmacherja bila je sklenjena uže minuli torek in sodnija spoznala je fantastičnega, po vsem spridenega brezvernega hudodelnika krivega umora policaja Blöcha in pa tudi sokrivega

pri roparskem umoru Eisertove družine. Obsodila ga je zato k smrti na vislicah. — Morilec tajil je vse, kar ni bilo dokazanega rekoč, da so tako dogovorjeni vsi njegovi tovariši anarhisti.

Volilne borbe so povsod zeló živahne.

Iz Ljubljane. (Spremenjen volilni red za Kranjsko deželo), kakor ga je sklenil deželni zbor v zadnjem zasedanji, dobil je najvišje potrjenje vsled najvišjega sklepa od dne 29. maja 1884. l. — Poglavitna polajšava novega volilnega reda je ta, da mesta in trgi tudi pri volitvah za deželni zbor volijo doma, kakor so uže do zdaj volile pri volitvah v državni zbor.

— (Rešnjega Telesa procesije) minuli četrtek morale so skoraj povsod izostati zarad hudega deževanja, tako so se v Ljubljani v šenklavški cerkvi vse duhovna opravila vršila v cerkvi. Po deželi je tu in tam prisilila katera procesija nekaj evangelijev na polji. — Procesije, katere so bile minulo nedeljo, imele so izjemoma pri nas prav lepo vreme. To nedeljo bil je sploh prvi dan brez dežja po sv. Medardu.

— (V posvetovanje načrta postave za pogozdovanje Krasa) sklical je za minulo sredo gospod deželni predsednik baron Winkler zbor strokovnjakov, kateri so izrekli svoje mnenje o načelih nove postave. Kakor čujemo, pritrdili so sklicani strokovnjaki predloženim jim načelom, katera se vjemajo z onimi, po katerih so izdelane enake deželne postave za Trst in Gorico.

— († Preč. gospod Janez Božič), eden najstarejših časnikarjev slovenskih, umrl je pretekli teden. Pokojni bil je neomahljiv narodnjak, spreten pisatelj, in zarad blazega srca in prijaznega občenja sploh spoštovan in ljubljén. Bodi mu zemljica lahka!

— (Davica) hudo razsaja v gornji Šiški tik Ljubljane. — Upamo, da bodo za to poklicane gosposke z vsemi silami skrbele, da se ta huda morilka ne bode še bolj širila, — pomoči zoper bolezen samo zdravniki tako do zdaj še niso našli.

— (Toča) je v Trebnem in v okolici dne 5. t. m. hudo poškodovala polje in vinograde. Kakor čujemo, potokla je toča daleč okrog proti mokronoškem okraji. Ubegi kmet! malo trenutkov nesreče pokonča mu sad trdega dela vsega leta!

— (Štefan Šubic, daleč okrog po Slovenskem dobro znan podobar), oče slavnoznanih dveh slikarjev naših, umrl je 9. t. m. na svojem domovanji v Poljanah. Domovina zgubi s pokojnim marljivega obrtnika, zvestega sina, sinovi pa nenadomestljivega očeta. Večni mu bodi spomin!

— (Trtna uš) prikazala se je, kakor nam naznanja pismo od dne 8. t. m. v Véliki Dolini na Dolenjskem. Preiskavat in ogledavat to nevarno prikazen podal se je pretekli ponedeljek tajnik kmetijske družbe g. Gustav Pirc na Véliko Dolino. — Kakor se nam poroča, našla je za to sklicana komisija trtno uš v Véliki Dolini na Dolenjskem in oblastnije takoj ukrenejo vse potrebne naredbe zoper razširjenje tega nevarnega mrčesa.

— (Deželna razstava goved) bode koncem meseca septembra t. l. v Gorici, kakor naznanja predsedništvo tamošnje kmetijske družbe.

— (Slovensko bralno in podporno društvo) priredi dne 6. julija o priliki blagoslovljenja svoje zastave veliko svečanost, zjutraj slovesno sv. mašo, opoldne banket in zvečer veliko „besedo“.

— (Vrsta porotnih obravnav) v včeraj pričetem zasedanji je sledeča: Dne 16. junija: Jože Cjuha iz Kozarij zarad hudodelstva uboja; 17. junija: Janez Kern, hudodelstvo težke telesne poškodbe; 18. junija: Janez

treba jim
vzete pos

Zabavne stvari.

Noč pred sv. dnevom.

Maloruska povést.

Ruski spisal N. V. Gogolj, preložil L. Podgoriški.

(Dalje.)

„Kaj znači to!“ — zastokal je Čub z glasom, ki je tičala v njem bol, jeza in bojazen. „Vidim, da se ne šališ, temuč neusmiljeno mlatiš po meni, kakor po kakem lesi!“

„Zgubi se!“ — zakričal je kovač in zalopnil vrata.

„Dejte, kako se je razhrabil!“ — dejal je Čub, ko je bil sam ostal na ulici. „Le poskusi, pridi, le še pridi! Ali morda meniš, da ne najdem pota k sodniku? — Ne, golobček, jaz pojdem narávnost h komisarju. Poznal me bodeš! Kaj je meni do tega, ker si kovač in malar?! Ali kakov je moj hrbet, kakova so pleča! Gotovo sem ves pisan! Ta vražji sin je mlatil po meni, kakor s kladivom po nakovalu! Žalibože, ker je mraz, ter ne morem sleči kožuha! Čaki, ti preteti kovač, da bi vrag namlatil tebe in razkopal tvojo kovačnico! Jaz te naučim, da bodeš znal plesati! Dej, ti prebiti obešenjak! Ali sedaj ga ni domá. Menim, da je Soloha sama. Hm.... saj ni daleč do nje — pojdem k njej! Sedaj je čas, nihče naju ne zalóti. Uh, kako bolešno me je namlatil ta preteti kovač!“

Čub se je tipal po hrbtu in krenil je na drugo stran. Prijetnost, ki je čakala ga o snitku sè Solohe, lajšala je nekako njega bolešt in činila, da ni čutil niti mraza, ki je kar cvlilil pod nogami, da ni mogla preglušiti ga tuleča metelica. Zdaj pa zdaj se je na obrazi pokazal mu kislosladek nasmeh, neusmiljeno mu je sneg melo v brado in brke — in vijavica je brila ga urnejše, nego bi ga bril kateri koli brivec. A da sneg zasipal te zadaj in spredaj, dolgo časa bi bil lahko gledal, kako je Čub postajal, otipaval hrbet, — lahko bi bil slišal, da je opomnil: „Prebito me je namlatil ta preteti kovač!“ — naposled pa videl, da je pot ubral dalje.

Prav tista trenutja, ko je okrotni gizdalin z repom in s kozjo brado vračal se v dimnik, obrsnila je torba, ki je visela mu na vratu in ki je v njej imel mesec v zajetji, ob čavelj ali ob nekaj podobnega — in odprla se mu je. Mesec je upotrebil ta srečni slučaj: vsplaval je skozi dimnik v višino in zopet je vozil se po nebi. Vse je bilo zopet svetlo; vijavice ni bilo več; sneg se je ponašal, kakor kaka razsežna odeja, v katero je bilo všitih tisoč in tisoč srebrnih zvezd in zvezd iz dragega kamenja; mraz je bil znatno odjenjal; prikazavale so se tolpe dečakov in mladenk z vrečami vred; zakrile so pesni, a ni bilo skoro nobene hiše, kjer bi ne bili pred okni popevali koledniki.

Čudovito jasno in krasno je blestel mesec! Ni lahko popisati, kako veselo je srce človeku o takovi noči med mladeznijo, ki popeva in smeja se na vès glas; ki je pripravljena na vse burke in izmišljetine, katere koli so mogoče o veselojasni noči. V kožuhu je dobrodejno toplo; mraz še živejše vnemlje obraz, a zvita hudoba sama z daleka šegače preširnost.

Cela gruča dev z vrečami v rokah je privrela v Čubov dom in obsula Oksano. Krik, smeh in razgovor — vse to je glušilo kovača. Vse deve povprek so hitele in same novice pripovedale krasotici, praznile so vreče in hvalile se s kruhom, s klobasami, z varenci, ki so jih bile nakoledovale uže mnogo. Oksana je bila, podoba je kazala, popolnem zadovoljna in radostna, šalila se je zdaj s to, zdaj s to mladenko in smijala neprestano.

(Dalje prih.)

Naši dopisi.

Z Dunaja 23. junija. — Cesar se je včeraj vrnil iz Feldafinga, kjer biva nekaj časa cesarica s princesinjo Valerijo, v Schönbrun; danes pa so bile avdijske in cesar je sprejel med drugimi tajnega svetovalca, državnega poslanca grofa Hohenwartha. — Nekateri ministri, med njimi ministerski predsednik grof Taaffe, podali so se na deželo na počitnice.

Do kmetijskega ministerstva obrnilo se je več kmetijskih družeb s prošnjo, da bi se dunajski živinski trg kolikor moč izključno varoval za goved izrejeno v deželah, zastopanih v državnem zboru, da naj bi se tedaj delalo proti požunskemu trgu. — Ministerstvo je rešilo te prošnje s tem, da je odgovorilo, da imajo vprašanje živinskega trga v prvi vrsti živinorejci avstrijskih dežel sami v rokah, treba je samo, da redé dosti klavne živine in jo po moči vso stavijo na dunajski živinski trg, tedaj bo tudi vpliv njihov na tamošnji trg najbolj odločiven.

Volilne borbe za deželni zbor nižeavstrijski so neprenehoma živahne, najbolj zanimivo pa je to, da Schönerer ravno v onih volilnih okrajih, v katerih kandidata Vélíkonemec dr. Kopp in pa še Vélíkonemec dr. Weitloff, agitira in ne popolnem brez upanja vspeha za druge kandidate svoje stranke. — S tem hoče dejansko dokazati, kar je trdil v državnem zboru, da je on vodja nemško-narodne stranke, bodi ji imé Kopp ali Weitloff.

Upamo, da ta borba ne bo brez dobrega vspeha za desnico državnega zbora in za vse avstrijske Nemce brez izjeme.

Slap pri Vipavi 16. junija. (*Javna zahvala.*) Vsem tistim p. n., kateri so za omislitev spominske plošče rajkega Matije Vrtovca kaj darovali, kakor tudi vsem tistim p. n., kateri so k slavnosti razkritja spominske plošče, bodi-si s čem kod kaj doprinesli, izrekam po tej poti v imenu celega osnovalnega odbora za omislitev spominske plošče in dotične slavnosti najtoplejšo zahvalo.

R. Dolénc,

načelnik osnovalnega odbora.

Prem 22. junija. (*Raznovrstno.*) Zopet dolžujem p. n. čitateljem „Novic“ od tod nekoliko več ali manj zanimivih novosti in dogodbic. Poseči mi je v pretekli mesec maj nazaj, kateri ni za tukajšnjo dolino in celó obširno okolico brez pomena ostal. Pričeti mi je z domačimi stvarmi. V tem mesecu obhajali smo z malo izjemo slednji dan „šmarnice“ v čast matere Božje — ob delavnikih zjutraj, ob nedeljah pa popoldne — katere pobožnosti se je ljudstvo v precej obilnem številu vdeleževalo. Ta mesec preselil se je od tukaj na novo službo v Loški Potok tudi naš bivši visokoč. župnik g. Anton Žgur. Dné 9. maja bil je on tukaj zadnjikrat v šoli, kjer se je od mu priljubljene šolske mladine prav ginljivo poslovil; a vzeli bili so pa tudi šolski otročiči od svojega čislanege duhovnega očeta v primernem odgovoru, katerega izpeljal bil je učenec tukajšnje šole, na prav ginljivi način slovó. Zahvalili so se svojemu bivšemu dušnemu pastirju za od njega prejemanje verske nauke, prosili ga za odpuščanje svojim otroškim lahko-mišljenostim in morebitnim prestopkom, priporočili ga v varstvo božje in zavetje Marije prečiste Device, ter mu voščili po vseh njegovih potih, pri vsem njegovem dejanji in nehanji zdravja, sreče, prave zadovoljnosti, dušnega miru in pokoja ter pomoči in blagoslova božjega sè zagotovilom, da jim bode vedno v preblagem spominu ostal in da se bodo vedno po prejetih verskih nauk in očetovskih spominih njegovih ravnali. Milo bilo je gledati nježne in nedolžne obrazke otroške vse sè sol-

Od kod pa naj bi dobila vlada ali postava vse potrebne podrobnosti? Predstoječa postava družega nič ne določuje, kakor to, da sme delavec tudi pri najložjem delu le toliko in toliko ur na dan delati, da se fizično ne ugonobi in da mu je mogoče skrbeti za svoje izobraženje in za svojo družino. Ako manj dela, vladi nič mari. Pravijo sicer: drugi ljudje morajo tudi več časa na dan neprostovoljno delati, na pr. pisarji, poslanci, kedar je kaka izvanredno dolga seja (veselost na levi). Iz tega sledi, da moramo tudi za nas zahtevati normalni delavnik, ne pa, da bi ga delavcem zanikali. Ne smemo strašiti s socializmom, sicer se res ne bo prav nič zgodilo. Progresija morala bi se tudi smatrati za socializem, ker je bil Robespierre njen največji prijatelj in vendar so danes povsod progresivni davki vpeljani. Vse to ima vlada in postavodajalna oblast v rokah. Nam ni potreba več, kakor da poznamo mejo, katere ne smemo prekoračiti.

Kar se tiče določitve najdaljšega delavnika, se popolnem strinjam z gospodom poslancem hebske trgovinske zbornice, ki pravi v svoji izvrstni knjigi „Angleško postavodajalstvo“ sledeče (bere): „Natančno poznanje angleškega postavodajalstva za tovarne naj bi odstranilo daleč na okoli razširjeno mržnjo proti postavni uravnavi delavnika in naj bi vlade in postavodajne korporacije sprevidelo, da blagohotno in zmerno delovanje od strani države na korist delavskega prebivalstva nikakor ne nosi v sebi socialne kalí, pač pa je sposobno, da obudi pri delavcih interes za ohranitev in obstanek današnjega družbinskega reda in zabrani socialni prevrat.“ In dalje: „Ravno tako je želeti, da bi se podjetniki ne odtegovali prepričanju, da okrajšanje dela, katero se ima iz zgolj človeškega čuta vpeljati, nikakor ne oškoduje neposredno njihovega interesa in da je mnogo bolj pametno, pripoznati zahtevo, od katere delavci po nobeni ceni ne bodo odstopili z lepo, kakor pa da bi jim jo delavci v razburjenih časih in dnevih nasilstva iz rok izpulili“ (str. 5—6).

(Dalje prihodujič.)

Zabavne stvari.

Noč pred sv. dnevom.

Maloruska povest.

Ruski spisal N. V. Gogolj, preložil L. Podgoriški.

(Dalje.)

Kako mrzko in zavistno je kovač gledal to veselje in kako je ta večer rotil vse kolede, če prav je sam neizmerno rad koledoval.

„Hoj, Odarka!“ — vskliknila je krasotica vesela, ko je bila ozrla se v jedno izmed svojih prijateljic, — „ti imaš nove čizme, oh, kako so lepi in se zlatom prošiti! Dobro se imaš ti, Odarka, ti vsaj imaš koga, ki ti vse kupi; ali kedo bi meni podaril tako krasne čizmice?“

„Nikar ne toži, draga moja Oksana!“ — vmesil se je kovač, — „jaz ti podarim takove čizmice — da, kakoršnih ne nosi nobena plemčica.“

„Ali ti?!“ — začudila se je Oksana in oholo pogledala ga. „Rada bi znala, kde bi ti dobil čizmice, da bi moji nogi nosili jih, razen če mi doneseš te, ki jih carina noseva!“

„Čujte, kaj zahteva!“ — vskliknile so in smijale se vse deve.

„Da!“ — govorila je krasotica ponosno dalje, — „bodite priče ve vse, če mi kovač Vakula donese čiz-

mice, katere nosi carica, to je moja beseda, pa bodem takoj njegova soproga.“

Deve so se seboj odpeljale vrtoglavo krasotico.

„Smejaj se — smejaj!“ — godrnjal je kovač, ko je odhajal tik za njimi. „Smejam se sam sebi! Mislim in premišljam, pa ne morem spomniti se, kde sem ostavil glavo. Nisem jej na brigi — nu, saj ni sama Oksana, kaj še, na tem svetu. Hvala Bogu, dosti zalih hčeri je in brezi nje v selu. A kaj je do Oksane?! — Nikdar ne bode dobra gospodinja: zna le izvrstno lišpati se. Ne, dosti je tega, čas je, da se zmodrim!“

Ali to trenutje, ko je kovač sklepal, da bode moder, pričaral mu je nekak hudoben duh Oksanino obličje pred oči, nasmijal se mu in opomnil je: „Prinesi, kovač, caričine čizmice, pa bodem tvoja soproga!“ Vse je vrelo v njem, a na misli mu je bila le Oksana.

Tolpe kolednikov, dečaki posebé, dekliči posebé, hitele so iz ulice v ulico — in popevale so in koledovale. Kovač pa ni videl in ni slišal teh zabav, ki je o drugih prilikah tako strastno veren bil jim.

Hudobec je v tem šalil se in dobro imel pri Solohi; poljubljal je roko in zminjal se tako, kakor ima navado sodski prisednik, kedar je pri popovni; sezal si je k srcu, vzdihal je in žugal jej, če ne ugoti njegovi strasti, da je pripravljen na vse: da bode v vodo skočil, dušo pa poslal narávnost v pekel. Soloha ni bila tako kruta; poleg tega je hudobec, kar je bilo znano, igral z nje vred pod tisto streho. Jako rada je imela roj čestilcev okrog sebe, zato je redko kedaj bila sama. Ali ta večer je bila odločila, da prebije brez vsakoršnega tovarištva, zato ker je bil vse znamenitejše vaščane djak povabil na pojedino. Pa je drugače steklo se: stoprv razodel je bil hudobec svojo bol, užé je zunaj oglasil se tolsti starosta. Soloha je odhitela odpret vrata, čili hudobec pa je zlezal v eno praznih vreč.

Ko je bil starosta otresel sneg sè svoje obleke in iz Solohinih rok prejel merico vodke, povedal je, da ni šel k djaku, zato ne, ker je vstal metež; ker pa je v nje domu videl luč, zavil je k njej, da bi pod nje streho prebil večer.

Ni bil še starosta dopovedal, potrkal je nekdo na vrata, oglasil se je djak. „Skrij me — kamor koli“ — šepetnil je starosta — „nečem se zdaj niti z djakom“.

Soloha je dolgo časa premišljala, kam bi skrila tako tolstega gosta; naposled je odločila največo vrečo — polno oglja; izsula je oglje v kad, a neokretni starosta je z brkami, z glavo in s čopom vred zlezal v vrečo.

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

Iz Postojine 7. junija. (Izv. dopis.) Neprijetno je ganila Postojnčane vest, da je sl. vodstvo južne železnice prestavilo v vsakem oziru vsega spoštovanja vrednega gospoda Fran Sterle-ta, načelnika postaje iz Postojine, v enakem dostojanstvu v Zalog pri Ljubljani. In zakaj? zato, ker mu vest ne dopušča, da bi se iznevénil načelom razvitku milega nam naroda blagodejnim ter se sprijaznil z njega napredku sovražnimi; vsaj tako govore, da so nekateri gospodje nasprotne stranke po vsem taktnege, vestnega gosp. Sterle-ta toliko časa z ne presvitlimi barvami slikali južne železnice predstojnikom, da so dosegli svrhu svojo — sebi sigurno v veselje, a v veliko nevoljo ogromne večine domoljubnih Postojinčanov, izlasti trgovcev.

Prijazen je bil gospod načelnik sè strankami in postrežljiv v službi, ne oziraje se na politično mišljenje

Zabavne stvari.

Noč pred sv. dnevom.

Maloruska povest.

Ruski spisal N. V. Gogolj, preložil L. Podgoriški.

(Dalje.)

lavniki vpeljali — če tudi to po tistem gotovem socijalizmu diši; gosp. poslanec celovške trgovinske zbornice opomni v svoji knjigi, da bi se za vse odrastke dela nekak maksimum tako dolgo moral jemati, dokler nimamo zanesljivih statističnih dat, in ta bi popolnem onemogočil 13urno delo. Da, gosp. poslanec IX. okraja, ki je včeraj govoril — in to je ravno najbolj zanimivo — rekel je kakor izvedenec (bere): „Za tovarniško obrt naj bi se vendar postavil normalni delavnik“. Ker je ravno neposredno poprej omenil, da to za rokodelstvo ni neogibno potrebno, so se mu izvedenci delavskega stanu smejati jeli, na kar je zopet djal, da se on tega drži, da se po tovarnah vpelje normalni delavnik, ker bi se sicer po 15 do 18 ur ondi delalo. Včeraj je pa ravno on kakor poslanec svoje nazore spremenil.

No, gospoda moja, kaj takega se pač pri nas teoretikih primeri, moramo pa tudi zadovoljni biti, ako javni listi po nas padejo, kedar smo svoje nazore spremenili, ali pa se vsaj zdí, da smo jih — in nekaj takega se je tudi uže moji malenkosti prigodilo — praktiki pa, ki se z nekim zaničevanjem na nas doktrinêrje ozirajo, morali bi vendar o tako praktičnih stvaréh svoje nazore uže vtrjene imeti. Če tudi pa je gospod poslanec iz Alsergrunda tako govoril ter je vse svoje nazore, katere je v ênketi razvijal, kakor Kronos (Saturn) svoje otroke — se vé da le duševne — požrl, napravil sem si vendar-le dober prognostikon iz njegovih izjav, kajti gospoda se bo svetno na-nje spominjala — jaz tedaj nisem bil še v visoki zbornici, pač pa sem bral dotične obravnave — da je pri posvetovanji o prvem poglavji obrtniške postave taisto gospod poslanec IX. okraja jako podpiral. Včeraj pa je rekel, da to ni bilo vse skupaj nič, prvo poglavje bilo je na škodo obrtniji. Sedaj pa je zopet proti postavi in nadjati se smemo, da bo dobra! (Veselost). Več pomena, kakor včerajšnji govor gosp. poslanca IX. okraja, ima pa v oziru na vprašanje tekmovanja izjava izvedenca gosp. Pacherja — ne poslanca — ki se je v ênketi tako-le izrekel (bere):

„Po mojih mislih je čisto napačno pri tekmovanji z inostranstvom sploh ozirati se na razmere, v katerih se nahajamo z lastnimi delavci. Produkcija domače dežele brani se proti oni sosednje dežele z vsemi pripomočki, kar jih ima le na razpolaganje. Kjer zunanje razmere na-njo neugodno vplivajo, ima država nalogo, da jih poravná s potrebno varstveno carino. Kratkovidnost in ravno narobe pa bi bilo, ako bi nas ozir na inostransko konkurenco zapeljal do zatiranja lastnih delavcev, kar bi obrodilo le slab sad na jako kratek čas z vrlo piškavim vspehom, v bodočnost bi pa nezmožnost konkurence še tem večja postala. Pravi nasprotniki poštenih in previdno ravnajočih podjetnikov so pa le tisti domači konkurenti, ki brez ozira na bodočnost od delavca več zahtevajo, kakor mu je pa na daljši čas vstrajati mogoče. Nasprotniki delavcev so pa pred vsem tisti njihovi tovariši, ki na stroške lastnega zdravja in na škodo svoje družine več delajo, kakor je po postavi dopuščeno.“

To tudi onemu jako cenjenemu oporekanju vso veljavo vzame, katero se pri vsaki priložnosti čuje, da se mora zadeva mednarodno vravnati. Če je tako, stvar ne bo nikdar vravnana! Saj je znano, da je leta 1881. Švica celó zadevo sprožila, da se je pa nobena vlada ni poprijeti hotela. Se ve da, ker taka uravnava sploh ni mogoča.

(Dalje prihodnjič.)

Djak je stopil v izbo; stokal je in mel roci; povedal je, da nikogar ni bilo na zabavo in da mu je po godu slučaj, kateremu se mora največ zahvaliti na sestanku z njo; tudi je opomnil, da ni zbal se hude javice. Po teh besedah je stopil bliže; pokašljeval je, nasmijal se, s prsti doteknil nje bele, okrogle roke — in z glasom, ki je pričal zvitost in samoljubost, vprašal je: „Kaj pa je to, prekrasna Soloha?“ — pa odskočil nekoliko.

„Kaj bi to bilo? — To je roka, Osip Nikiforovič!“ — odgovorila je Soloha.

„Hm, roka! he, he, he!“ — smijal se je srčno zadovoljen sè svojim činom in šel gori in doli po izbi.

„Kaj pa je to, predraga Soloha?“ — povprašal je s poprejšnjim glasom, zopet stopil k njej, na láhko doteknil se njé vratu — in zopet je odskočil, kakor poprej.

„Kakor bi ne videli, Osip Nikiforovič!“ — odgovorila je Soloha, — „to je vrat, na vratu pa je ovratnica.“

„Hm! na vratu je ovratnica! He, he, he!“ — smijal se je; zopet je gori in doli šel po izbi in mel roci.

„Ali kaj je to, čudovita Soloha?....“ Ne znamo, česa bi se bil zdaj djak doteknil sè svojimi dolgimi prsti, da ni potrkal nekedo na vrata in oglasil se Kozak Čub.

„Uh, za Boga, tujec je!“ — vskriknil je djak plah. „Kaj bode, če me zalóti kedo mojih ljudi, da sem tukaj? Zvedel bode oča Kondrat!...“

Ali djakova bojazen je bila druga: hujše se je bal, da to zvé soproga, ki je sè svojo neusmiljeno roko jako opulila mu gosti čop, ko ni še znala tega. „Za Boga, draga Soloha!“ — opomnil je in na vsem telu tresel se, — „vaša dobra dela, kar piše sv. Luka, tretje poglavje.... tretje.... Nekdo trka, za Boga, trka! Uh, skrij me, kamor koli!“

Soloha je iz druge vreče oglje vsula v kad, mršavi djak pa je zlezal vá-njo in počenil na dno, da bi človek bil lahko še pol vreče oglja vsul ná-nj.

„Zdravstvuj, Soloha!“ — spregovoril je Čub, ko je bil koraknil v izbo. „Morda me nisi nadejala se, kaj? — gotovo me nisi pričakovala! Mogoče je tudi, da te motim....“ — govoril je Čub dalje, kazal je na svojem lici veselost in pomenljivost, ki je takój iz početka javila, da se njegova topa glava trudi in pripravlja, da prizanese katero koli, tudi najdovtipnejšo šalo. „Morda si se kratkočasila z nekom, s komer koli!... Morebiti si uže skrila koga, kaj?“ — Ta opomnja je razjarila Čuba, a vendar se je nasmijal, vskipelo mu je srce, veroval je, da je njemu samemu Solohina prijazen na korist.

„Nu, Soloha, daj mi zdaj vodke piti. Zdi se mi, kakor bi mi bilo grlo zamrznilo vsled tega pretetega mraza. Kako noč nam je Bog poslal pred božičnimi prazniki! Kako me je zmoglo, čuj, Soloha, zadelo me je.... uh, roci imam zmrzli; le morem odpeti kožuha! Kako me je zdelala metelica.“

„Odpri!“ — zakrilil je na ulici glas in nekedo je potrkal na vrata.

„Nekedo trka!“ — zinil je Čub in vlekel na uho.

„Odpri!“ — kriknil je prišlec krepkejše, nego prvič.

„To je kovač!“ — dejal je Čub in segnil po čapko. „Čuj, Soloha, skrij me, kamor hočeš; nečem, da bi me ta preteti obešenjak našel tukaj!“

Soloha sama se je prestrašila: tekala je, kakor bi se bila opekla, in pozabeljši je namignila Čubu, naj zleze v tisto vrečo, kjer je uže djak čepel. Ubogi djak se ni upal svoje bolesti izdati ni s kašljem, niti z vzdihom, ko je bil težki kmet sedel mu na glavo in s svojimi zmrzlimi čevlji ob tla vpri se na obeh straneh ob njegovih sencih.

Kovač je stopil v izbo, a ni spregovoril, niti čapke snel, nekako zavalil se je po klopi. Podoba je kazala, da ni bil veselega duha.

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

Burlington v Ameriki 22. jun. — Zaslužek je tukaj dober, jaz delam na farmi (kmetiji) in imam 40 gold. na mesec in posebno dobro hrano s stanovanjem. Samo to mi ne dopade, ker nimamo nič praznikov. — Tukaj so večidel sami protestantje. Denarja tukaj človek ne more lahko po nepotrebnem zapraviti. Ker se v nedeljah nič ne dobi, delavne dni pa moramo delati.

A. B. *)

Prem 12. julija. (Učiteljska konferenca; javna zahvala in drugo.) Dne 2. t. m. imeli smo učitelji celega tukajšnjega (postojnskega) šolskega okraja svojo uradno letno konferenco pri sv. Petru na Pivki. Gospod nadzornik Thuma prične konferenco okolo pol 10. ure dopoldne s primernim ogovorom in pozdravom; imenuje svojim namestnikom g. nadučitelja Zarnika; predlaga zapisnikarjema gg. Dimnika in Jožina, a mesto g. Jožina izvoli konferenca drugim zapisnikarjem g. Zamana. Potem g. nadzornik poroča na vse strani obširno in temeljito o vspehih in nevspehih po šolah tukajšnjega okraja; med vsemi predmeti je v tekočem letu v tem šolskem okraju „čitanje“ najbolj napredovalo, in sploh rečeno, g. nadzornik bil je z vspehi zadovoljen. Dalje navaja one postave in ukaze, kateri se šolstva tičejo, in so med časom od lanske pa do letošnje konference izšli. Slednjič priporoča učiteljem se točno postavnih določeb v svojem poklicu držati, ter vse, kar se tu in tam pri pouku pomanjkljivega nahaja, odstraniti in po moči dobro storiti. Na dnevnem redu bile so še sledeče obravnave: „Ali krajni šolski sveti zadostujejo svoji nalogi gledé po postavi jim določenega delovanja?“

Le-to vprašanje je prav pošteno obdelal gosp. nadučitelj Kavčič ter je vmes tudi marsikako pikro povedal. Ob tem vprašanju nastala bila je tudi precej živahna debata, po kateri je konferenca sledeča nasveta g. referenta odobrila:

1. V prihodnje naj krajni šolski sveti prepuščajo učiteljem samim preiskavo vzrokov šolskim zamudam. (To bode pa zopet mali in nov strelovod, po katerem bode učitelja marsikaka strelica jeze in kletve starišev zadela. *Pis.*)

2. Da krajni šolski sveti takoj ob začetku šolskega leta ravnateljem šolski denar za drva, kurjavo in snajenje šolskih sob, napravo potrebnih učil in drugih vsakdanjih šolskih potrebščin uže naprej izročajo, s čemur bi se gotovo marsikaka sitnost in neugodnost med šolskim letom na prid in korist šolskega napredka odstranila. Ta nasvet je pa gotovo jako pameten, samo da bi se tudi skoraj uresničil.

Dalje obravnava gosp. Okoren „o vpeljavi Greinerjevih zvezkov s predpisi na vseh šolah tega okraja“. Razprava bila je popolno stvarna in dobro odbrana. Debata pa tudi živahna in precej obširna. Gosp. Adlešič priporoča mesto Greinerjevih pa g. Lapajnetove zvezke (lepopisne namreč), a ker so ti brez predpisov, sklene se z veliko večino glasov, da se v vse šole tukajšnjega šolskega okraja vpeljejo Greinerjevi lepopisni zvezki s predpisi, kateri imajo se pa še le od tretjega šolskega leta naprej rabiti. Ako bi pa gosp. Lapajne kedaj svojim lepopisnim zvezkom tudi praktične predpise preskrbel, vpeljejo se potem mesto Greinerjevih lepopisnih sešitkov lahko in slobodno g. Lapajnetove lepopisnice.

Gosp. poročevalec Perné obravnava temat „o cerkvenem petji“. Tudi on je svojo obravnavo prav pošteno izpeljal. Posebno povdarja on, da naši severni in izhodni slovanski bratje ljubijo bolj tužno-doneče pesemske proizvode v mol, — a mi južni pa one bolj veselo se glaseče v dur-tonu izpeljane. Sploh bode naj pa cerkveno petje v narodno-cerkvenem duhu izpeljano, ter božjemu hramu in pa pobožnemu čutu poštenega slovenskega ljudstva primerno ne pa spodtakljivo. Spodtakljivo pa ni le ono petje na „poskok“, nego tudi „cecilijansko“, ako ni točno in strogo izpeljano; zato treba je pa izvežbanih krepkih moči, kakoršnih se po deželi le z veliko težavo tu in tam sicer dobi, a v največ krajih je pa še dobiti mogoče ni. (Konec prih.)

Iz Šenturške gore 10. julija. — Kolikorkrat zagledam kacega slepca (*Anguis fragilis*) ubitega, ali še celó vsega razkosanega ležati na poti; ali če vidim kako belouško (*Coluber Natrix*) ali kako rujavo kačo (*Coluber austriacus*) v precepu povzdignjeno, kakor je njega dni povišal Mozes bronasto kačo v puščavi, vselej me nekoliko zgrabi jeza, da bi tistega, ki je učinil to, gotovo malo potipal za uho ter ga stresel; se ve da, ako bi se mi le pustil. Kedaj vendar bo srečala pamet ljudi, da ne bodo morili teh, ne le čisto nič nevarnih in škodljivih, marveč mnogo koristnih živalic? Vprašam le: kdo je kedaj slišal, da bi bil kak slepec, belouška, rjava kača, gož (*Coluber Aesculapii*) in kobranka (*Col. tessalatus*) koga popadil in ostrupenel, ali mu kako drugo škodo napravil? Če pa te božje stvarice, te čisto nedolžne živalice nobenega kvara ne delajo človeku, marveč so mu še na korist, čemu potlej moriti jih, ali še celó neusmiljeno trpinčiti? A utegnili bi kdo mi seči v besedo vprašaje: kakove koristi pa imamo od te, celó od Boga proklete golazni? Usojam si trditi, da mnogotere in še prav obilne. Da vsaj nekoliko dokažem to, naj povem samo eno dogodbo. Tu na Šenturški gori je prav blizo vasí kal, kamur gonijo živino napajat. V tej mlakuži zaplodi se vsako spomlad toliko smrdljivih krotic, tako imenovanih pubčev (*Bufo Calamita*), da jih kar mrgoli po nji. Te nesnage, kar se jih svojim sovražnikom srečno ogne in doraste, časih na vse grlo grgrajo, pupajo in pačijo se tako grdo, da človeka ušesa bolé. A najbolj me jezi to, da našega poštenega Urha, kojemu je naša župnijska cerkev posvečena nemarno kličejo, ki jim vendar ničesar ne prizadene. Kakošno urhanje, grgranje in zadiranje bi stoprav nastalo, ako bi vse krastačice dorastle! Da se kaj tacega ne zgodi, skrbi moja belouškica zato, stanujoča poleg kala, koja jih marljivo pobira in zatira. Ko so neki dan vaški pagljevci nameravali umoriti jo, jim resno zažugam, da jim bom ušesa nategnil, ako mi je ne pusté na miru. Da jih preverim, da te kače nič žalega ne storé človeku, marveč da so mu mnogo koristne, zgrabim jo v njihovi nazočnosti za rep in ko jo potegnivšo iz vode malo tresem, izbljuvala je iz svojega žrela pet do šest mladih krotic. Ko se potem še malo ž njo poigram, iz-

*) Naročnina 2 dolarjev za „Novice“ nam je došla.

Upravništvo.

12 urami določil, nam je s tem dokazal, da se v resnici ne dela več časa.

Po vsem tem lahko trdimo, da se pri obrtniji, posebno pa pri tkalni obrtniji povprečno dela po 11 do 12 ur, z malimi izjemami, o katerih sem poprej govoril.

S temi neresničnimi razmerami slagajo se tudi zahteve, katere smo čuli v ênketi in katere navajajo po peticijah. Evo vam, na pr. dolenje-avstrijsko obrtnijsko društvo zahteva na dan po 12 ur, veliki obrtniki iz Goriškega in Gradiščanskega 12 ur, obrtniki predarelski 12 ur, tovarne za stroje 10 ur, obrtniki za bombaž 12 ur, obrtniki za ovčjo volno v Brnu in obrtniki za volnino v Opavi 11½ ur, osrednja zadruga volnene obrtnije v Liberci po 12 ur, obrtniki iz Avša in okolice so zadovoljni z 11 urami, tovarne za volneno prejo zahtevajo po 12 ur in klub obrtnikov, ki nam je podal sestavo predlogov z nesrečnimi podatki določil, poganja se za 12 ur!

Tudi onih 15 trgovinskih zbornic, katere so se izrazile za 12urni delavnik, oziroma brnška, ki se je oglašila le za 11 ur, priznale so vse, da 11- do 12urno delo popolnem zadostuje. Izvedenec Weiss brnske obrtniške zbornice izrekel se je v ênketi za 10 do 12 ur in izvedenec Kafka pa za 10½ ur dela. Treba pa se je tem nasproti ozirati tudi na druge glasove. Pomisliti je treba, da delavci vedno in povsod zahtevajo 10urni delavnik, namreč v ênketi, v peticijah in na svojih shodih.

Prosim dalje tudi pomisliti, da, če bi se bili po tem ravnali, in bi bili edino le mladostnim pomagačem delo okrajšali, bi bili gotovo ostali pri 10urnem delavniku, ker so od leta 1870. vsi vladni predlogi, tudi oni ustavoverne vlade 10urni delavnik povdarjali. Vsled tega bi bilo pa za obrtnijo v resnici mnogo slabše postalo, posebno pa po onih oddelkih, kjer delajo ženske in otroci. Imeli bi bili po vseh vladnih predlogih 10urni delavnik vsaj za obrt, kjer ne delajo le samo odrasli. (Prav res! na desni.)

Pri vsem tem, mislim jaz, je odbor vendar-le jako zmerno postopal, kajti skušal je med nasprotji posredovati, ker je v oziru na dejanske dogodke po enajst ur, tu pa tam od leta do leta tudi 12 ur za najdaljši delavnik sprejel.

Od te podaljšane ure bo posebna korist tkalno obrt zadela, in na ta način napravil se bo prehod, dokler se razmere same ne poravnajo.

Enajsturnemu delu se pa uže iz načela za to nismo zamogli ogniti, ker nam je sedaj na tem ležeče, da 11urni delavnik obvelja in se razširi. Pred vsem imajo ga vpeljanega v Švici. Normalni delavnik ondi sicer ni še povsod strogo vpeljan, toda sčasoma se bo vpeljal. Naj še omenim, da smejo na Švicarskem pred nedeljo in praznikom le po 10 ur delati, razun tega pa sme zvezni svet iz ozira na zdravje in življenje delavca čas dela še bolj okrajšati. (Konec prih.)

Zabavne stvari.

Noč pred sv. dnevom.

Maloruska povést.

Ruski spisal N. V. Gogolj, preložil L. Podgoriški.

(Dalje.)

Še le zaprla je bila Soloha vrata za svojim sinom, uže je zopet potrkal nekedo. To je bil Kozak Sverbiguz. Njega ni mogla več skriti v vrečo, zato ne, ker ni bilo nobene tako velike, kakor je bil on visok. De-

belejši je bil od staroste in viši od kuma Čuba. Soloha ga je odpeljala na vrt, zato da bi zvedela vse, kar je hotel povedati jej.

Kovač se je čudil oglju, raztresenem po izbi, in zdaj pa zdaj je poslušal koledne pesni, ki so mu z daleč krilile na uha; naposled je začel strmeti v vreče. „Zakaj leže todi te vreče? — uže je čas, da jih kedo umakne s pota. Vsled te glupe ljubavi sem odurel popolnem. Jutri bode praznik, po izbi pa še zmerom leži vsakojaka šara. Vreče je treba odnesti v kovačnico!“

Po teh besedah se je kovač sklonil k vrečam, a ko je bil krepkejše povezal jih, hotel je drugo za drugo zadeti na ramo. Ali podoba je kazala, da so njegove misli blodile, Bog zna, kodi, če ne, slišal bi bil, kako je Čub vzdihnil, ker je bil njegove glave lase privil, ko je vrečo zavezaval z vrstico, in kako je tolstemu starosti jelo dosti glasno kolcati se.

„Zakaj se mi iz uma ne izgubi ta ohola Oksana?!“ — opomnil je kovač. „Ne mislim rad ná-njo, pa vendar se, kakor nalašč, misli pečajo mi le z njo. Zakaj je to, da so te vreče sedaj teže, nego so bile popreje! Gotovo je v njih še kaj družega, ne le oglje. Jaz bedak! zabil sem, da se mi zdaj vse teže zdi. Popreje sem samo z eno roko zgenil in zmlinčil medni petak, zlomil tudi konjsko podkvo; sedaj pa mi je vreča oglja pretežka. Skoro me bode veter metal po tleh! Ne!“ — zakričal je po kratkem molčanju in razbodrilo se, — „kaka baba sem! Nečem, da bi kedo zasmehoval me! Da je deset takih vreč — vse bi odnesel!“ A bodro je na vsako ramo zadel vrečo, ki bi ju ne bila nesla dva krepka možka. „Da je treba odnesti i to“ — dejal je in dvignil majhno vrečo, v kateri je skrit ležal hudobec. „V to, zdi se mi, zložil sem svoje orodje.“ Po tej opomnji je odšel iz izbe in zažvižgal pesen:

„Mini s žinkoju ne vozitsja,
.....“

Glasnejše in glasnejše so se po ulicah razlegale pesni s krikom vred. Tolpe živega naroda so rastle vsled prihajajočih znancev iz sosednjih sel. Mladenči so burke brili in veselili se po volji. Često si med koledami slišal tudi kako veselo pesen, ki je tista trenutja zložil jo kateri mladih Kozakov. Nenadoma je izmed pevcev nekedo namesti koleda zakročil novoletnico in na vse grlo pel:

„Ščedrik, vedrik!

Dajte varenik!

Grudočku kaški!

Kilce kolbaski!“

Glasi smeh je bil nagrada bistroumnemu pevcu. Dvignilo se je malo okno, a uvela staruhina roka, ostajali so doma le resni dedje in staruhe, strhla staruhina roka je skozi oknice podala klobaso ali kosec piroge. Mladenči in mladenke so vse povprek nastavljali vreče in lovili svoj plen. Nekde so dečaki sešli se z vseh strani in obsuli so tolpo dev; vstal je hrup, krič; eden mladenčev je veliko grudo snega vrgel med-nje, eden pa je devi iz rok iztrgal vrečo, polno vsakojake vsebine. Nek drugje so mladenke lovile dečaka in izpodvrle mu nogi, da je takoj z vrečo vred telebil po tleh. Podoba je kazala, da hoté zaveseljačiti celo noč. A noč je, kakor nalašč, mirnejša bila in toplejša! jasno je mesec gledal blesteči sneg!

Kovač je popustil svoje vreče. Zdelo se mu je, kakor bi bil v eni tolpi mladenk začul glas in nežni Oksanin smeh. Zatrepetale so vse žilice po njem; vrgel je vreči na tla, da je djak na dnu vreče vzdihnil, tako je bil pobil se, starosti pa je glasno kolcnilo se, in odhitel je z malo vrečo na plečih takoj s tolpo dečakov,

ki so šli tik za tolpo dev, med katerimi se mu je zdelo, da je slišal Oksanin glas.

„Da, to je! Stojí tù, kakor carica, in blesté jej črne očí! Brdek mladenč jej dopoveduje nekaj; gotovo je kaj kratkočasnega, kajti smeja se. Pa saj se zmérom smeja.“ Mimovoljno je kovač prorinil tolpo in stopil k njej.

„Nu, Vakula, ali si ti tukaje? — Dobri večer!“ — pozdravila ga je krasotica v smehu, ki je skoro omamil ubogega kovača. „Nu, ali si mnogo nakoledoval? — Uh, kako majhna vreča je to! A čižmice, ki jih nosi carica, ali si jih prinesel? — Dobodi čižmice, pa bodem tvoja soproga!“ A smijala se je in odhitela je s tolpo deklet vred.

Kakor kaka prikazen, stal je kovač na tistem prostoru. „Ne morem; to preseza moje močí...“, — spregovoril je naposled. „Ali zakaj je tako vražje krasna? — Nje pogled, nje glas in vse, kako človeku to pali srce in dušo!... Ne morem se več zmagovati! Čas je, da končam vse: onemozi, duša! pojdem, pogledam v ledenico, pa bode konec vsega!“

Po teh besedah je odločno korakal dalje: došel je tolpo, stopil k Oksani — in z resnim glasom je opomnil: „Zdravstvuj, Oksana! Odberi si ženina, katerega hočeš, — slépi, kogar hočeš, mene pa ne bodeš videla več na tem svetu!“

Krasotici je, podoba je kazala, čudno zdelo se to, hotela mu je nekaj spregovoriti, ali kovač je kolebnil z roko in odhitel.

„Kam bežiš, Vakula?!“ — kričali so dečaki za bežečim kovačem.

„Zdravstvujte, tovariši!“ — kriknil jim je kovač na odgovor — „Bog daj, da bi se videli na onem svetu, na tem ni mogoče več živeti mi. Z Bogom, spominjajte se me, prijatelji! Opomnite očetu Kondratu, da bi panihido (sv. mašo) odslužil za mojo grehotno dušo. Sveč Odrešeniku in Materi Božji pred obraza jaz grešnik še nisem namalal — zbog svetskega dela ne. Vso imovino, ki jo najdete v mojem kovčegu, ostavljam cerkvi! Z Bogom!“

To je kovač naročil in dalje bežal z vrečo na plečih.

„Oblaznel je!“ — opominjali so dečaki drug drugemu.

„Pogubljen duša!“ — pogodrnjala je in pobožno pokrižala se staruha, ki je bila prišla mimo, — „treba mi je razpovedati, da je kovač obesil se!“

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

Iz Pivke 20. julija. (*Več slabega nego dobrega.*) Po dolgotrajnem deževju imeli smo na naši Pivki skoz dobrih 14 dni zeló ugodno vreme za spravo sená. Pretekli teden imeli smo neznosno vročino; suša je uže hudo pretila, sosebnó fižolu, ki je ravno sedaj v cvetji. Dobrodejni dež pričel je danes zjutraj okolo 1 ure; deževalo je celo dopoldne nepretrgano, tudi popoldne do 4. ure ni bilo brez njega. Hvala Bogu, zemlja je zopet za nekoliko dni za silo z dežjem okrepcana. Solnce tukaj dosedaj še ni nikogar domačih ubilo, pač pa se je danes, kakor se z vso gotovostjo govori, na Baču premožne hiše sin, posestnik še samskega stanu, sam ustrelil in se umoril. Tužno!

Preteklo sredo zvečer je reški brzovlak tikoma ob južni železnici pri sv. Petru nekemu čuvajskemu sinu iz Divače, obe nogi preko stegen odtrgal; 16—18letni fant živel je potem v groznih mukah še celo poldrugo uro. Kako je pod vlak zabredel, se ne vé prav.

V 6. dan t. m. je strela vdarila na Pregarjih v zvonik; zgodilo se je bilo to okolo 2. ure popoldne. Elijev strel odnesel je raz zvonika strelovod, križ, pozlačeno jabolko in je sploh streho zvonikovo hudo poškodoval; tudi v cerkvi ob stranskemu zidu se je strela na več krajih poznala. Ljudje, mlado in staro, imajo polne noge otisk; tudi hitrica iz pregretja in prehlada marsikoga napade.

Žito, kar ga bode, bode dobro težko in močnato. Sená imamo po bregovih več, nego polovico manj od lanskega leta.

Vojaki na vajah trpeli so pretekli teden hudo pred solnčno vročino; eden bil je hitro mrtev, več je pa obolelih. Ta teden bode jim gotov nekoliko hladneje, ker so se stric sever dobro oglašati pričeli. Bog nam daj skoraj boljših časov!

Pretekli teden pričeli so Tržačani uže po drugi vodi v Podtabru in Podstenšku stikati; o Bistrici in Reki bodo pa študije toliko časa nadaljevali, dokler bo v tistih jasliah kaj okroglega, iz katerih se takim študijam klade; potem pa se bode marsikateri neverni Tomaž prepričal, da so Tržačani nekatere prodajalce vode posebno za nos vodili.

Pivčan.

Prem 12. julija. (*Učiteljska konferenca; javna zahvala in drugo.* — Konec.) Gospod poročevalec ne stavi nobenega nasveta, ker pravi, da to, kar je povedal, je le mnenje njegovo, ne pa kako merodajno vodilo, po katerem bilo bi se ravnati.

K temu dostavlja tudi g. nadzornik Thuma svojo pošteno besedo, ter učiteljem prav toplo na srce polaga, uže mladino v poštem petji vaditi kolikor možno temeljito, ker je to tudi naučnega ministerstva samega želja; koralno cerkveno petje je na deželi neizpeljivo, pesni na „poskok“ naj povsod iz cerkve zginejo, sploh naj bi pa tudi tu veljalo zlato pravilo: „srednja pot, najboljša pot“.

Poročilo o postojnski učiteljski bukvarnici bilo je tako-le: od zadnje konference bilo je dohodkov 199 gld. 88½ kr., stroškov pa 132 gld. 53 kr., prestanka toraj je 67 gld. 35 kr. Bukvarnica ta šteje sedaj 543 raznih knjig, od katerih nakupilo se jih je po zadnji konferenci 116 kosov.

Vipavska okrajna učiteljska bukvarnica imela je med tem časom 42 gld. 68 kr. dohodkov, 33 gld. 50 kr. stroškov, a preostanka je 9 gld. 18 kr.

Pregledovalcem računov odbrana bila sta gg. Mercina in Kavčič.

Sploh se pa knjige iz bukvarnic prav malo na posodo jemljejo, kar bilo bi želeti, da bi se v prihodnje v nasprotno spremenilo. Obrok, koliko časa sme kdo izposojene knjige obdržati, določi se na tri mesece; ta obrok more pa tudi bukvarnični oskrbovalni odbor še za en mesec na prošnjo izposodnikovo podaljšati.

Ko bukvarnična oskrbovalna odbora, določi se soglasno dotično p. n. učiteljsko osebje na ljudskih čveterorazrednicah v Postojni in Vipavi.

Stalni odbor ostane stari, le mesto gosp. Požarja, kateri menda ta okraj zapusti, izvoli se soglasno gosp. Gustav Grosman.

Kot odposlanci v deželno učiteljsko konferenco bili so z večino oddanih glasov izvoljeni gg. Zarnik, Mercina in Kavčič.

Konference udeležilo bilo se je vsega skupaj 50 učiteljev in učiteljic iz tega okraja; dva gospoda sobrata bila sta po bolezni zadržana. Počastila bila sta konferenco tudi p. n. gospoda Anton Globočnik, vrli c. k. okrajni glavar naš, in pa g. Gustav Pirc, deželni popotni učitelj kmetijstva, katera gospoda je konference predsednik prec ob začetku taiste v njenem imenu primerno pozdravil. Gospod okrajni glavar Globočnik se

sprevideli so pa, da bi se pri tkalni obrti s tem časom ne shajalo, in zarad tega so zvezni svet pooblastili, da sme za to obrtnijo čas dela podaljšati. Ta enajsturni delavnik se bo sčasoma tudi na druge obrtniške oddelke raztegnil in se bo področje enajsturnega dela tako razširilo. Pravite, da na Nemškem normalnega delavnika ne poznajo in da mu je državni kancler sam protiven. Veliko spoštovanje imam do socialnih preosnov nemškega državnega kanclerja, njegovi nazori me pa nikakor ne vežejo. Ali moramo res povsod Nemčijo posnemati? Zakaj bi pa sami ne pričeli kaj dobrega? Storimo to in Nemčija se bo tudi od nas učila, ako bo to kaj dobrega, kar bomo sami vpeljali. (Dobro! na desni.) Sicer pa, gospoda moja, kdor se javno poteza za „droit au travail“ (pravico delu) se ne bo vpeljavil enajsturnega delavnika toliko protivil.

Če pa kak podjetnik več ur za delo potrebuje, ker ga je obiskala nesreča, elementarne nezgode, ali je dobil več naročenega dela, lahko zahteva podaljšavo ur, katere mu bo v nujnih slučajih, kar rad priznavam, uže prva instanca dovolila. Vsako le mogoče število podaljšanih ur, ako je potrebno, se bo dovolilo. In če gospôda misli, da bi se morda tu gojila kaka protekcija, moram temu ugovarjati, ker se mora po §. 105 dotične postave vsako pooblastilo, katero se je vladi pripoznalo gledé podaljšanega časa, odmora, nedeljskega ali ponočnega dela, objaviti. Zraven tega moramo pa še vsako leto o tem dobiti dotično poročilo.

To je mojih misli najvažnejša točka v celi postavi. Kajti po eni strani pripravila nam bo korist, da pride vsa obrtnija pod kontrolo vlade, parlamenta, javnega mnjenja in tekmecev, kateri bode po uradnih časnikih in po poročilih, ki jih imamo tukaj, vse brali; po drugi strani nabralo se nam bo pa toliko bogate tvarine za statistiko, vsled katere nam bo mogoče to, kar sedaj nismo prav določili, popraviti in potem morda prišel bo čas, da bomo lahko opravili brez administrativnih ukrepov in določeb dotičnih oblastnij. Danes, gospôda moja, se ne smemo še na Angleže ozirati. Oni so imeli na stotine ênket in imeli so statistične podatke, kakoršnih nam manjka. Toraj nam družega ne ostaja, kakor ali roke križem položiti in zlorabe še dalje mirno gledati ali pa stvar v roke vzeti in vladi dati potrebnih pooblastil za slučaje, za katere državni zbor ne more vsak trenutek izjem kovati. Toliko, gospôda moja, hotel sem vam povedati o pristavnem vprašanji.

Skliceval sem se v svojih izpeljavah na izjave podjetnikov v ênketi in lahko rečem, da smo največ tistega storili, kar sta zahtevala velespoštovana poslanca mest Aussig in Rumburg. Mislim, da mi pač več o tem ni potreba govoriti. Če se pa vprašam, kaj bodo pa taka določila koristila? Moram trditi, da prav mnogo. Delavci se bodo prepričali, da jih varujemo pred zlorabo, da se postavodajalna oblast za nje briga; obrtniki bodo videli, da naše socialne preosnove niso njim na škodo osnovane, da bi jih vničile in obe stranki se boste s časoma prepričali, da si medsebojna interesa nista toliko nasprotna, kakor je videti, temveč da se v resnici vjemata! (Dobro! na desni.)

Če se bo pa tu pa tam v posamičnih slučajih vendar-le našlo kako nasprotje, preskrbljena je novela za ta slučaj v četrti skupini z določili o razsodbah. Napravila se bodo nova razsodišča poleg uže obstoječih in vse delavce, vse delavske razmere in ves obrtniški stan obsegla bo sistema razsodišč, vrh tega predlagala se bo pa še resolucija, ki vlado poziva, da naj predloži načrt o osnovi družilnih uradov. Ko se bo pa to, gospôda moja, s časoma zgodilo, ko se bodo bodoči predlogi, ki bodo izvestno prišli in morajo priti, o splošnem zavarovanji delavcev zoper nezgode, bolezen, sta-

rost, kar bo po mojih mislih potrebno: potem se bo še le socialni mir vtrdil stalno in nikogar več ne bo treba skrbeti, kaj bo z družbinskim redom in državo in nikomur več se ne bo bati, da bi se mu vzelo s surovo silo, kar je njegovemu srcu najdražje. (Dobro! dobro! na desni.)

Visoke zbornice obe stranki vdeležili ste se pošteno dela v odborih pri osnovi te postave. V marsikakem oziru napravili so se kompromisi, da se je dala pravičnost za medsebojne politične in socialne nazore. Naj bo toraj tudi visoka zbornica tukaj povsem podoba skupnega delovanja, da se vstvari in stalno vtrdi socialni mir v deželi in prepričan sem, da si bo avstrijski parlament po napravi te postave vstvaril stalen spomin. (Dobro! na desni.) Glasovali bomo o prehodu k podrobni debati. (Živahna pohvala in ploskanje na desni. — Govorniku mnogi čestitajo.)

Zabavne stvari.

Noč pred sv. dnevom.

Maloruska povést.

Ruski spisal N. V. Gogolj, preložil L. Podgoriški.

(Dalje.)

Vakula je v tem prebežal nekoliko ulic, pa ustavil se je, zato da si je oddahnil. „Kam pa bežim prav za prav?!“ — pomislil je — „kakor bi vse bilo zgubljeno! Poskusim še to: pojdem k trebušatemu Zaporozcu Pazjuku. Pazjuk, pravijo, da pozna vse hudirje in da učini, kar hoče. Otidem k njemu, saj duša je uže pogubljena!“

Hudobec, ki je doslé žedel, da ni genil ni, hotel je v vreči poskočiti vsled same radosti; ali kovač je menil, da je sam z roko kako potresel vrečo in oživil jo, zato je dregnul vá-njo s svojo krepko pestjo, porinil jo na pleča — in odšel je k trebušatemu Pazjuku.

Ta Pazjuk je nekedaj gotov bil Zaporozec; le da nihče ni znal, ali so izgnali ga iz Zaporozija, ali je sam pobegnil iz njega. V Dikanki je bival uže deset ali morda petnajst let. Iz početka je živel tako, kakor živé pravi Zaporozci: delal ni ničesar, spal je po tri četrtine dneva, snedel je toliko, kolikor pojé šest koscev, izpil pa je na dušek skoro vedro vodke; pa je tudi prostor imelo vse to v Pazjuku: ni bil visoko vzrastel, pa je bil dosti težak. Šaravare (hlače), ki je nosil jih, široke so bile tako, da ni bilo prav nič videti nog, ko je korakal, in podoba je bila, kakor bi bil kak žganjarsk sod valil se po ulici. Morebiti je to dajalo povod, da so mu rekali: vampež. Ni mu bil minil še teden dni v Dikanki, uže so vsi znali, da je čaralnik. Če je obolel kdo, précej so poslali po Pazjuka; a Pazjuku je bilo treba pošepetati le nekoliko besed, pa je zibnila bolezen. Če je naključilo se, da je kak plemič kdé pogoltnil ribjo kost — znal je Pazjuk s pestjo udariti ga po hrbtu umetalno tako, da je kost précej skočila iz plemiča, a nikakoršnega kvara ni učinila njegovemu grlu. Poslednji čas ga je bilo redko kedaj videti zunaj. Morda je temu povod bila lenoba, ali morebiti je krivo bilo to, ker je leto za letom teže valil se skozi duri. Kdor je potreboval njegove pomoči, moral je torej sam odpraviti se k njemu.

Kovač ni brez straha odprl duri in zagledal Pazjuka, da po turškem običaji sedí na tleh pred majhnim čebrom, in je skleda cmokov stala na njem. Ta skleda je, kakor nalašč, stala tik njegovih usten. Ni genil ni z nobenim prstom, na lahko je glavo nagibal k skledi

Naši dopisi.

in srebal polivko, sè zobmi pa je zdaj pa zdaj lovil cmoke.

„Nu,“ — pomislil je Vakula — „ta pa je še hujši lenuh, nego je Čub: Čub vsaj s žlico jé, a ta neče ni geniti z roko.“

Pazjuk je gotovo do céla zamaknjen bil v cmoke, kajti podoba je kazala, da ni prav nič opazil prihoda kovačevega, ki je, ko je bil stopil na prag, nizko priklonil se mu.

„Prišel sem, Pazjuk, da bi se usmilil me!“ — spregovoril je Vakula in zopet priklonil se.

Trebušati Pazjuk je dvignil glavo, a zopet je začel loviti cmoke.

„Ti, govore, ne zameri mi...“ — dejal je kovač in zbiral svoj um — „jaz ne govorim zato, da bi žalil te — ti bajè občuješ z vražjo zalego.“

Ko je bil Vakula izgovoril te besede, zdrznil se je; zdelo se mu je, da je presurovo izrazil se, da je premalo onežil svoje zaupljive besede, in bal se je, da Pazjuk čeber in skledo zgrabi in vrže naravnost v glavo mu, zato je malo odstopil in z roko zaslonil se, da bi vroča polivka ne oparila mu lica.

Ali Pazjuk je pogledal k višku in zopet začel srebat polivko.

Obodril se je kovač, jel je dalje govoriti: „Došel sem k tebi, Pazjuk, daj ti Bog vsega obilo, vsega dobrega po tvojej želji in dosti kruha!“ (Kovač je časi znal pristojno spregovoriti: tega se je naučil, ko je bil še v Poltavi, tačas, ko je plot barval hetmanu.) „Ne pomaga nič, pogubljen sem, ubogi grešnik! Nič ne pomore več na tem sveti! Kar bode, to bode, prišel sem pomoči prosit hudobe same. Kaj meniš, Pazjuk“ — povprašal je kovač, ko je videl, da neprestano molči jedec — „kaj naj učinim?“

„Ker potrebuješ hudobe, idi k vragu!“ — odgovoril je Pazjuk, ni ozrl se ni va-nj, in požiral je dalje cmoke.

„Za tega del — sem prišel k tebi“ — opomnil je kovač in zopet poklonil se — „razen tebe, menim, nihče na tem sveti ne pozna pota do hudirja.“

Ni žugnil ni Pazjuk, zauzival je poslednje cmoke.

„Usmili se me, dobra duša, ne odreci mi potrebne pomoči!“ — prosil je kovač dalje. „O potrebi dobodeš, če bodeš hotel, svinjine, klobas, ajdove moke, platna, pšena ali česa drugega... kakor se navadno godí med poštenimi ljudmi... ne bodem skop, povedi vsaj, kolikor je treba povedati, kodi bi prišel do hudirja!“

Kedor hudobo nosi na hrbtu, temu pot ni daleka do nje“ — opomnil je hladnokrvno Pazjuk in ni genil.

Vakula je začel gledati ga, kakor da je na čelu bilo zapisano mu teh besed pojasnilo. „Kaj značijo te besede?“ — povprašal je nemo njegov pogled, poluodprta usta pa so bila pripravljena, da pogoltnejo vsako besedo, kakor cmok.

Ali Pazjuk je molčal.

Vakula je zdaj opazil, da ne cmokov, niti čebra ni več pred Pazjukom; namesti tega pa sta pred njim na tleh stali dve leseni skledi: ena je bila polna varenikov, ena pa kisle smetane. Njegovo oko in misli so mimovoljno zameknile se v to jed. „Preverim se“ — opomnil je sam sebi — „kako bode varenike jedel Pazjuk. Gotovo se ne bode hotel sklanjati, da bi jih, kakor cmoke, lovil s zobmi; saj tudi ne godi to; varenike je treba popreje — vsakega posebe omočiti v smetani.“

(Dalje prihodnjič.)

Krems ob Donavi 27. julija. — Naj se zopet kaj oglasim od bregov Donave. Tukajšnje okoličane je letos nadlegovalo tako vreme, kakoršno so mi poročale novine iz moje drage domovine. Meseca junija deževalo je skoraj neprenehoma, da imeli smo dneve, katerih se nam ježimska suknja dobro prilegala. Toda tekoči mesec se je solnce zeló togotilo čez nas. Tukajšnji nemškutarji — a pardon! — trdi Nemci, s katerimi lože govoriš, kakor z ljubljanskimi zabavljivci, trdijo namreč, da take vročine ne pomnijo, kakoršno smo pretečene dni preživeli (termometer kazal je na solnci 39° R.). Delavci na polji so omagovali, da skoraj vsaki dan se je slišalo od tu in tam od umrlih zaradi zavretja krvi (Sonnenstich). Pretečeni teden ohladilo nas je nebo z neizrečeno nevihto. Grozen piš podrl in izpulil je mnogo dreves in razdjal stebre žitnih snopičev po polji ter otesil jim drago zrnje. Tudi mestnim ulicam ni zanašal, prinesel jim je brezplačno šute in zasul kanale. — Letos napravili so Kremsarji industrijalno in obrtno razstavo. Pričela se bode 2. avgusta in bode trajala do 18. avgusta. Pripravljenih je 17 oddelkov za vsakovrstne umetnosti. Ravstavljavcev se je toliko oglasilo, da je odbor moral naznaniti, da ne more nič več sprejemati zaradi napolnjenosti oddelkov, akoravno se je silni prostor pripravil. Odbor skrbel je tudi za posebne vlake na železnici in lokalne praznike na mični Donavi. Resnično, človeku bode srce od radosti bílo, ako si ogleda zalo naravo od bregov krasne Donave sosebnop pa Krems. Družba za okinčanje, se veliko prizadeva, kajti najdeš tu sprejališča podobne paradizu. Tolažim se z upanjem, da se mi bode posrečilo, pozdraviti koga mojih sorojakov na polji razstave!

Božidar Jakša.

Iz Pivke 27. julija. (Izv. dopis.) Z dopisom iz Notranjskega v „Slovincu“ izza dné 24. julija vjemamo se tudi mi, da si ne iščemo več zastopnika v beli Ljubljani, temveč, da si izberemo moža, ki živi med nami. Vsaj tak pozna bolje naše razmere, kakor ptujec, ki vidi nas in mi njega samo za časa volitve. Poslanec, da nam hoče koristiti, da nam hoče pomagati — ta poznati mora naše potrebe, ta mora z nami občevati in povpraševati nas o težnjah, ki nas tarejo; vsaj le potem vé izumiti si pripomočkov zdravil, s katerimi nam zamore pomoči ter celiti nam rane. Te misli smo mi vsi vedno in bili smo pretečenega leta, ko volili smo si zastopnikov v deželni zbor; a da se želja ni nam izpolnila — krivda je na naši strani, ker si nismo bili edini, ker smo bili premalo vztrajni, da bi se za časa združili za moža za to sposobnega — vsled tega izvoljen je bil tudi Ljubljančan odvetnik dr. Zarnik. S tem pa, ko to trdimo, nikakor nočemo zmanjševati slave gospodu dosedanjemu svojemu zastopniku; čislamo ga, hvaležni smo mu za ves njegov trud za nas in hvaležni mu bodemo tudi vprihodnje, da ga pa voliti ne moremo pri najboljši svoji volji — tega v zeló šteti nam ne zamore nihče. Gorenjska ima večino poslancev iz svoje srede, enako Dolenjska; zakaj ne bi imela jih tudi Notranjska, katero tako radi razumno imenujejo? Če imate oni dve za to sposobnih mož, mar jih nima ona!?

Da! možje so med nami razumni, zaslužni, kar so pokazali nam jasno v važnih zadevah ne le lokalnih, občinskih, temveč vso Notranjsko zadevajočih, ali še več. Mar ni gospod Adolf Obreza, o katerem govori dopisnik v „Slovincu“ sigurno iz srca ogromne večine Notranjcev mož najboljšega razuma, najboljše volje, neizvenljivih, ogromnih zaslug za celo Notranjsko — in zato najbolj sposoben za našega zastopnika! Mar ne

rodnjaka zbrati si, to je v prvi vrsti pravica in naloga volilcev samih in njihovega medosebnega razgovorjanja.

Notranjska ima v svoji sredi zavednih narodnjakov in izglednih gospodarjev dolgo vrsto in pri izbiranju ni težave toliko v tem, da bi bilo kandidatov premalo, kakor v tem, da je težavnejši izbrati si iz dolge vrste sposobnih najspodobnejšega.

Za odstopivšega poslanca se vé da je vprašanje osobnega pomena, ali mu volilci zopet skažejo zaupanje ali si zberejo družega; dr. Zarnik ločil se je v nekaterih vprašanjih od vseh družih narodnih poslancev in hotel hoditi čisto sam svojo pot, in povod njegovi odpovedbi bila je po njegovi lastni izjavi popolna osamljenost, ker med vsemi narodnimi poslanci on bivši predsednik klubov ni našel ne enega somišljenca. — Želja odstopivšega poslanca, da mu volilci odobré njegovo postopanje, je sicer razumljiva, ali bodo volilci to storiti hotli, ne vemo, do zdaj nam došli glasovi trdijo, da ne. Na eno posledico pa moramo notranjske volilce takoj opozoriti. Kam pride naša narodna stranka in kaj se bode zgodilo z vsemi našimi pridobitvami na narodnem polju, ako bi si vsak poslanec prilastoval nezmotljivost, ako bi vsak poslanec hodil svojo pot, in ako bi začeli tudi volici odobravati tako postopanje svojih poslancev.

Mi smo prepričani, da brez kluba in brez discipline v klubu v nič razpade vse, kar so zasluženi naši narodnjaki do sedaj priborili in mi ne dvomimo, da nam v tem pritrjuje tudi dr. Zarnik, ker so mu pred več leti to izrekli uže trebanski volilci, in ker se nam po vsem zdi neverjetno, da bi ga Notranjci hoteli sploh še voliti, ako jim ne obljubi držati se sklepov narodnega kluba.

To važno jedro ima tedaj v sebi tudi osobno vprašanje notranjske volitve, toda po vsem napak bi bilo podtikati tej volitvi še daljno važnost izrekoma rešitev vprašanja gledé privoljenih 600 gold. za prostovoljni poduk družega deželnega jezika. Tega vprašanja na noben način ne reši glasovanje volilcev enega okraja, ako bi se jim tudi stavilo naravnost ono vprašanje, ne pa, kakor se pri volitvi godi, osobno vprašanje zaupanja za poslanca. Ono vprašanje reši vsa dežela po svojih poslancih, in med narodnimi poslanci bi tega vprašanja gotovo ne bilo, ako bi ne imeli prijazne nam vlade in odločne večine v deželnem šolskem svetu.

Po našem mnenji gosp. dr. Zarnik odloživši mandat ni imel namena in mislimo, da tudi zdaj nima namena, prizadevati si, da bi ga vnovič volili, ker osamljenosti njegove med drugimi narodnimi poslanci bi ne odstranila tudi nova izvolitev ne, sicer pa dr. Z. tudi ne more dvomiti, da osamljen niti narodni stvari niti ožjem svojem volilcem ne more toliko koristiti, kakor poslanec, kateri v slogi z vsemi drugimi narodnimi poslanci v večini lahko doseže, kar je sploh dosegljivega.

Mi smo tedaj, kakor rečeno, notranjski volitvi nasproti popolnem hladni, ker ne dvomimo, da bo izvoljenec zvest narodnjak in ud narodnega kluba gotovo po volji vseh narodnih volilcev notranjskih. Toliko hladneje pa pričakujemo izid volitve, ker čujemo, da hoče mandat prevzeti velezasluženi državni poslanec notranjski gosp. Adolf Obreza, o katerem se strinjajo gotovo vsi glasovi, da si boljšega Notranjci ne morejo izbrati, kakor njega. — Sicer pa so Notranjci sami dosti zavedni in ne dvomimo, da si izbero tako in tako, po svojem prepričanju najboljšega.

Pri koncu bi uže bili in najrajši bi koj sklenili, ako bi nam ne bilo omeniti še neprijetnega, prav rečeno, ostudnega vtisa, katerega je napravil v širokih naših krogih nek spis ali kako bi uže bolj prav imenovali spako pisarjenja v zadnji številki ljubljanskega slovenskega tednika „Slovan“.

Celo stran obsegajoč članek ima naslov „O notranjski volitvi“ in mesto podpisa ima črko —r. Kolikorkrat nahajamo v „Slovanu“ spise z onim znamenjem, ne moremo zatreti tihega milovanja za list sicer izvrstno vredovan, da vredništvo svoj list in naše časništvo sploh skruni s takimi spisi. Pri branji omenjenega članka pa nas je bilo v resnici sram, da se najde slovenska roka, ki more pisati tako nesnago, še bolj pa, da se najde slovensk, naroden list, ki sprejme toliko negajusnega mazarjenja, izvirajočega iz slepe strasti.

Gnjusi se nam nadrobneje govoriti o tej reči; rečno pa se nam celó odveč zdi zavračati nakopičene tam hudobne fraze, ker smo prepričani, da se ravno dr. Zarnikova kandidatura ne more slabeje priporočati, kakor s takim pisarjenjem. Ako Notranjci, posebno volilci vsi beró oni „Slovanov“ članek, gotovo se z nevoljo obrnejo od njega rekoč: oni „—r“ in „Slovan“ ž njim se motita, ako mislita, da smo Notranjci slepi in gluhi, volili bomo po svoji volji!

Zabavne stvari.

Noč pred sv. dnevom.

Maloruska povést.

Ruski spisal N. V. Gogolj, preložil L. Podgoriški.

(Dalje.)

Jedva je bil pomislil to, uže je zinil Pazjuk; pogledal je varenike in odprl usta na stežaj. Ta trenotek je varenik izlezel iz sklede, plesnil v smetano, obrnil se na drugo stran, skočil v višek in splaval naravnost njemu v usta. Pazjuk je pogoltnil ga in zopet zinil, a drug varenik mu je priplaval v usta. Sam je moral le grizti in požirati.

„Dej, kakovo čudo je to!“ — mislil je kovač in čudil se, da je kar zazijal, a ta trenotek je opazil, da se varenik dviga k njemu in da je uže usta omočil mu s smetano. Ko je bil kovač brsnil varenik in otrl ustni, jel je premišljati, kakova čuda so na sveti in s kakimi bistroumnostimi človeku pomaga družba s hudobo, in preveril se je, da le Pazjuk more pomoči mu.

„Priklonim se mu še, morda mi potlej odgovorí Ali za vruga, post je, pa je varenike s smetano! Presneto, kakov bedak sem jaz! stojim tukaj in z grehom oblagam svojo dušo! Nazaj!“ — pomislil je pobožni kovač in neutegoma je pobegnil iz izbe.

Ali hudoba, ki je sedela v vreči in prevred radovala se, ni mogla strpeti, da bi jej iz pesti zibnila tako znamenita žrtva. Ko je bil kovač le nekoliko odvezal vrečo, précej je hudobec skočil iz nje in sedel mu na vrat.

Kovača je oblil kurji pot; prestrašil se je in obledel je, sam ni znal, kaj naj bi učinil; uže je hotel pokrižati se Ali hudoba je s svojim pasjim gobcem približala se njega desnemu uhu in dejala: „Tù sem jaz — tvoj prijatelj; svojemu tovarišu in prijatelju učinim vse! Novcev ti dádem, kolikor hočeš“ — šepetnila mu je na levo uho — „Oksana bode še nocoj najina“ — obljubila mu je in svoj gobec zopet nastavila na desno uho. Kovač je stal in premišljal.

„Osvobajaj“ — spregovoril je napósled — „za takovo ceno hočem biti tvoj!“

Hudobec je tlesnil z rokama in vsled same radosti začel plesati kovaču po vratu. „Zdaj se je ulovil kovač!“ — veselil se je tiho — „poplačam ti. golobček, vse malarstvo in spake — vse, ki si hudirje zaničeval ž

njimi! Kaj porekó moji tovariši, ko zvedó, da je najpobožnejši človek v selu v mojih pestéh?"

Hudir se je nasmijal, tako je bil radosten; spomnil se je, kako bode v peklu dražil svoje repate tovariše, kako bode besil šepasti hudič, ker bodo čestili ga, da je najbistroumnejši med njimi.

„Nu, Vakula!“ — pisknil je hudir, pa ni zlezel mu z vratu, kakor bi se bil bal, da utegne kovač uloviti ga — „ti znaš, da nič ne zgodí se brezi pogodbe.“

„Jaz sem pripravljen!“ — pritegnil je kovač. Slišal sem, da vi pišete s krvjo; čakí, da žrebelj vzamem iz žepa!“ V tem je roko stegnil na hrbet — in ulovil je hudobo za rep.

„Dej, kakov burkež si!“ — kriknil je hudobec in nasmijal se, — „nu, dovolj je uže te šale!“

„Čaki, golobček!“ — vskriknil je kovač — „kako ti godi to?“ — O teh besedah se je pokrižal, hudobec pa je takoj bil krotak, kakor kako jagnje. „Čaki!“ — rekel je Vakula in za rep vlekel ga k tlem — „naučim te na greh zapeljevati dobre ljudi in poštene kristjane.“

Po teh besedah je kovač hudirju skočil na hrbet in dvignil roko, da naredí ž njo znamenje sv. križa.

„Usmili se me, Vakula!“ — vzdihnil je hudir bolestno — „učinim ti vse, česar potrebuješ; ne označi me z groznim križem!“

A, dej, zdaj pa drugače piščeš, preteti inozemec! Zdaj znam, kaj moraš učiniti mi. Takoj me zadeni na svoj hrbet! Čuj, odnesi me brzo, kakor kaka ptica!“

„Kam?“ — povprašal je hudir žalostno.

„V Petrograd, naravnost k carici!“ — povedal mu je kovač, a zgenil se je vsled samega straha, ko je bil začutil, da je hudoba dvignila ga v zrak.

Dolgo časa je stala Oksana in premišljala čudne kovačeve besede. Njé notrine glas je očital jej, da je prekruta bila do njega. „Ko bi bil res sklenil, da učini kaj groznega? — Morebiti je zbog samega gorjé sprijaznil se s katero mojih vrstnic in vsled same nevolje začne slaviti jo, da je prva krasotica na svetu! Ne, čestí me, saj sem tako krasna! Nikakor ne razkalí prijateljstva do mene; samo šali se, potajil se je. Ne mine deset minot, pa pride iskat me gotovo. Jaz sem res odurna. Moram mu, če prav nerada, pokazati prijaznost. Ali se bode razveselil!“ A vrtoglava krasotica se je uže zopet šalila s svojimi tovarišicami.

„Čakite!“ — rekla je izmed njih ena — kovač je zábil vreči vzeti s seboj, gledite, kako ste polni! Drugače je koledoval, nego smo mé: podoba je, da so mu dajali cele četrti janjcev, klobas, peciva pa bi ne bilo mogoče prešteti. Dejte, vse praznike bode dosti jela.“

„Ali ste kovačevi vreči to?“ — vprašala je Oksana, „odnesimo ji takój na moj dom, da pogledamo, kaj je nakoledoval vá-nji.“

Vse deve so s smehom odobrile ta nasvet.

„Saj ne moremo dvigniti ni jedne!“ — zakričala je tolpa soglasno in zaman mučila se z vrečama.

„Čakite“ — rekla je Oksana — „odhitim precej po sani in odpeljemo ji na saneh!“

Cela tolpa je ubrala pot po sani.

Jetnikom je silno zoprno bilo sedeti v vrečah; djak je bil uže s prstom zvrtil dosti veliko luknjo. Čub sam ni nič menj želel svobode, čutil je, da sedí na necem živem.

(Dalje prih.)

Naši dopisi.

Iz Postojine 3. avgusta. (Izv. dopis.) Dne 30. julija obhajali smo pri nas obletnico bivanja presvitlega ce-

sarja v Postojini s primerno slavnostjo. Zvečer 29. julija razsvetlile so se hiše in naša domača godba sviralala je koračnice po trgu pred stanovanjem gosp. glavarja Globočnika pa cesarsko himno. Druzega dne zjutraj ob 8. uri bila je sv. maša z azistenco, s svežim cvetjem lepo ozaljšani farni cerkvi. Sv. daritve udeležili so se vsi c. kr. uradi, občinski zastop, čitalnica, požarni brambi postojinska in otoška, učiteljstvo sè šolsko deco; na šolski zastavi smo pripeli nova trakova črna in žoltega z napisom: „V spomin bivanja Nj. Veličanstva v Postojini dné 15. julija 1883“ — daroval ju je preč. gosp. dekan. Po sv. maši šli smo „in corpore“ v šolsko poslopje, kjer se je vršila šolska slavnost v okusno ozaljšani sobani prvega razreda. Vse točke sporeda izvršile so se pohvalno; izlasti dopadala sta se nam slavnostna govora učenca 4. razreda Fr. Smerdova in učenke deklishe šole Antonije Sterletove, kakor tudi deklamacije: „Pridna deklica“; „Nj. Veličanstvu presvitlemu vladarju Franc Josipu“; tudi petje bilo je vbrano.

Popoludne šla je šolska deca iz Postojine k logarjevi hiši — Rauber-Commando, kjer se je okrepčala z jedjo in pijačo ter na duhu razvedrovala s petjem, telovadbo do večernega mraka. Sè svojo pristojnostjo počastile so deco tū najodličnejše osebe postojinske: gg. general Marizki, glavar Globočnik, dekan Hofstetter, sodnik Tomšič, advokata dr. Dev in Pitomic, notar Belzeljak itd.; v svoje veselje opazili smo med nami tudi notranjska veljaka prezaslužna gg. Obrezo in dr. Sterbenca ter več gg. učiteljev postojinskega in logaškega okraja. — Razvidno je, da se sme prištevati šolska ta slavnost najlepšim; na njo z ponosom ozira se šolska deca, nje vrlo vodstvo in krajno šolsko predstojništvo, kateremu načelnik je za šolo izvanredno vneti prečastni gospod dekan.

Ta dan odkrila se je v Jami v čarobnem „Belvedere“ piramida, katero diči napis: „Am 15. Juli 1883 haben Se. Majestät gelegentlich des Landesfestes der Vereinigung des Landes Krain mit den Erblanden zur jubelnden Freude der Bevölkerung neuerlich die Grotte mit Allerhöchst Ihrem Besuche zu beehren geruht.“

Iz Pivke 2. avg. (Doslednosti.) Mi Pivčanje in sploh Notranjci dobro poznamo konsekvenco in doslednost g. dr. Zarnika. V tem obziru je on jeklen mož, kateri se od svojih nazorov niti za las premakniti ne dá. In ravno zavoljo tega se je uže pred in po županskem shodu (dne 18. maja t. l.) pričelo premišljevatí, kje in kako bi se mesto odstopelega dr. V. Zarnika vreden kandidat za nadomestilno volitev v deželni zbor dobil. Ugibalo se je na vse kraje, in slednjič se sklenilo, pismeno se do gosp. državnega poslanca A. Obreze, kateri bil je tačas še pri državno-zborskih sesijah, naravnost na Dunaj obrniti se, ter ga zaprositi, da bi hotel deželnozborske nadomestilne volitve mandat prevzeti. Pisalcu teh vrstic je pozitivno znano, da se je bilo to tudi v resnici zgodilo; a gosp. A. Obreza obotavljal se je, tedaj mu pismeno ponujani mandat prevzeti. Kakor hitro bile so sesije državnega zbora zaključene, in je g. A. Obreza na dom se povrnil, šli so od tukaj sosebno do njega, ter so ga osebno in ustmeno prosili, da sprejme mandat nadomestilne volitve, čemur pa ni več naravnost odrekel. Gospod Obreza se je nam Pivčanom posebno o Abendrothovih spletkah prikupil, ker je spravil za nas prevažne in koristne reči na dan, o katerih se nobenemu drugemu niti sanjalo ni. Ker imamo tudi še drugo važno stvar, vodo „Bistrice-Reko“ pred Tržačani braniti, ne imeli bi gledé te branitve v deželnem zboru gotovo nobenega boljšega zastopnika, nego je g. A. Obreza, ali pa, ko bi ta celó mandata prevzeti ne hotel, bil bi g. M. Torkar. Upamo pa še vedno prav trdno, da nam vrli g. A. Obreza našo

Zabavne stvari.

Noč pred sv. dnevom.

Maloruska povést.

Ruski spisal N. V. Gogolj, preložil L. Podgoriški.

(Dalje.)

Ko so dekličiči hiteli po sani, v tem je mršavi kum čmernega duha stopil iz krčme. Krčmarica mu nikakor ni hotela ničesar več dati na brado; moral je odločiti se, da bode čakal, da pride kak dober človek in pogostí ga; ali, kakor nalašč, vsi znanci so ostali domá; ker so bili pošteni kristijani, uživali so „kutjo“ med svojimi domačimi ljudmi. Ko je kum premišljal pokazeno pravice in kameneno srce Židkino, ki je prodajala vodko, zabrel je do vreč, ustavil se in čudil. „Dejte, koliki vreči je nekedo ostavil na poti!“ — opomnil je in zvedavo ozrl se na vse strani — „morebiti je tudi svinjina v njih. Posrečilo se je nekemu, da je nakoledoval toliko vsakojake jestvine! Kako veliki vreči ste to! Stavim, da ste polni kolačev iz ajdove moke, da, tudi belega kruha; a da so sami hlebi v obeh vrečah, za vsak hleb Židka dáde osmino vodke. Treba je odvreči obe vreči, da bi ne opazil ju kedo“.

Hotel je vrečo, to s Čubom in djakom, zadeti na pleča, ali preveril se je, da je pretežka. „Ne, sam ne morem odnesti je“ — zagodrnjal je — „saj, kakor nalašč, ide tkalec Šapovalenko. Dobri večer, Ostap!“

„Dobri večer!“ — odzdravil je tkalec in ustavil se.

„Kam ideš?“

„Idem, kamor me nogi nesete“.

„Pomozi mi, prijatelj, da odneseva ti vreči! Nekdo je koledoval in sredi ulice ostavil ji. Notrine bodeva imela vsak pol“.

„Ali vreči? — kaj je v njiju, ali so beli hlebci ali kolači?“

„Da, menim, da je vsakega nekaj“.

Takój sta iz plota izpuknila dva kolca, ná-nja položila vrečo — in odnesla jo na ramenih.

„Kam jo odneseva? — ali v krčmo?“ — povprašal je tkalec na poti.

„Tudi jaz sem mislil, da v krčmo, ali dej, ta preteta Židka bi ne verovala, sodila bi, da sva jo ukradla nekje. Rajša jo odnesiva na moj dom. Nihče naju ne bode motil: moje žene ni domá“.

„Ali je res ni domá?“ — povprašal je varni tkalec.

„Hvala Bogu, nisem še popolnem brezi uma“ — opomnil je kum — „hudir naj bi me pozobal, da otidem tija, kjer je soproga! Gotovo se bode z drugimi ženami vred potepala do belega dné“.

„Kedo je?!“ — vskliknila je kumova žena, ko je bila začula šum v veži, povod mu je bil prihod dveh prijateljev, ki sta donesla vrečo, in odprla je duri soproga.

Kum je zdrznil se.

„Gledi jo!“ — spregovoril je tkalec in povesel roci.

Kumova soproga je bila takov biser, kakoršnih je malo na belem sveti. Kakor njé moža, tudi njé skoro nikoli ni bilo domá, po celi dan je plazila se okrog kum in bogatih staruh, hvalila jih je in dobro živela po njih hišah — in z možem prepirala se le po jutrih, zato, ker je le zjutraj videla ga zdaj pa zdaj. Niju koča je bila dvakrat stara tako, kakor občinskega pisara šaravare, streha je sem ter tam bila brezi slame. Plota so bili vidni le še ostanki, ker nihče, ki je otišel z dóma, palice na pse ni vzel sè seboj, zató ne, ker je znal, da pojde mimo kumovega plota in kolec izdere iz njegovega pletiva. Peč po tri dni časi ni bila zakurjena.

Česar je néžna soproga izprosila dobrih ljudi, vse je možu skrila, kolikor je bilo moči, na varen kraj — in često mu je samolastno pobrala miloščino, kedar ni mogel zapiti je v krčmi. Kum, ne gledé na svojo vsakdanjo hladnokrvnost, ni hotel vdajati se jej, skoro vselej je sè svetilnicama pred očmi odšel z dóma, žena pa je stokala in potepala se staruham tožit svojega moža lenobo in koliko udarcev je strpela zopet.

Lehko človek misli, kako sta bila tkalec in kum zadovoljna s takim nenadnim snitkom. Ko sta bila odložila vrečo, pokrila sta jo vsak sè svojim telom in z rokavi svojih sukenj; ali uže je bilo prepozno: kumova soproga je, dasi je slabo videla sè svojimi starimi očmi, vendar opazila vrečo. „Dejta, lepo je to!“ — opomnila je z glasom, v katerem je bila očita jastrebja radost — „lepo je to, ker sta toliko nakoledovala! Tako zmirom delajo pridni ljudje; ali ne, meni se zdi, da sta to ukradla nekde. Pokažite mi précej, čujta, takoj razvežita vrečo!“

„Hudir ti jo pokaži, a ne mi dva!“ — zarežal je kum.

„Kaj ti je do najine vreče?!“ — zagodrnjal je tkalec — „nakoledovala sva to mi dva, a ne ti.“

„Ne, moraš pokazati mi jo, neugodni pijak!“ — kriknila je žena, visokega kuma s pestjo sunila pod brado in silila k vreči.

Pa tkalec in kum sta srčno zavetovala vrečo, zavalila sta jo nazad in stopila pred njo. Predno sta utegnili izmodriti se, uže je soproga v vežo prihitela s krevljo v rokah. Udarila je z njo moža po rokah, tkalca po hrbtu — in uže je stala poleg vreče.

„Zakaj sva jej dovolila to?!“ — zagodrnjal je tkalec in razbodril se.

„Kaj sva jej dovolila?! — zakaj si se vdal jej?! — opomnil je kum hladnokrvno.“

„Vajina krevlja je gotovo železna!“ — dejal je po kratkem molčanji tkalec in popraskal se po hrbtu. „Moja soproga je lani na semnji kupila krevljo, pa ne . . . ni težka . . .“

V tem je vesela soproga pokleknila na tla, razvezala vrečo in pogledala vánjo.

Ali nje stare oči, ki so tako dobro videle vrečo, okanile so jo o tej priliki. „Da te plentaj, tū leží cel mrjasec!“ — vskriknila je in vsled same radosti tlesnila z rokama.

„Mrjasec, čuj, cel mrjasec!“ — drznil je tkalec kuma, a vsemu si ti povod!“

„Kaj naj učinim?“ — vprašal je kum in zgenil z ramenoma.

„Kaj? — zakaj se mudiva? — vzemiva jej vrečo! nu, pomozi mi!“

(Dalje prih.)

Naši dopisi.

Prem 3. avg. (*V prospeh koristne sadjereje. Javna zahvala.* — Konec) Kako se sadne peške sploh, sosebno pa še iz moštne preševine nabirajo in shranjujejo, povedal bil sem med lanskimi velikimi počitnicami v „Nocah“, česar tukaj ne ponavljam več.

Tako pribrane sadne peške (in sploh sadno seme) naj se pred vsem v zadostovalni meri posejejo na šolskem vrtu v zato nalašč pripravljene gredice; ako ga pa čez to še kaj ostane, razdeli naj se med bolj odrasle šolske dečke, kateri ga po načinu in zgledu učiteljevemu (kot se je na šolskem vrtu to zgodilo) doma v pripravne gredice, v primerno zemljo posejejo in posadé. Vse, kar se bode pozneje na šolskem vrtu gledé sadjereje v večji meri praktično izvrševalo, bodo bolj

B. Trgovski obrti.

I. Zadruga trgovcev s pridelki in z žitom.

Trgovcev z deželnimi pridelki 13, z žitom 3, — vkup 16.

II. Zadruga branjevcev in trgovcev z živili.

Branjevcev 114, trgovcev z moko 25, z maslom 4, z divjačino 2, prodajalcev sadja 8, kruha 1, viktualij 7, medenine 1, zelja 2, staničarji 4, — vkup 168.

III. Zadruga prodajalnic manufakturnega, suknenega, krojnega in modnega, belega in tkanega, kratkega, galanterijskega in norimberškega blaga.

Trgovci s platnom 4, s suknom in krojnim blagom 14, z modnim 1, s pozamentarnim 1, s kratkim blagom 1, kramarjev 46, trgovci s cerkvenimi rečmi 2, trgovci z norimberškim blagom 7, — vkup 76.

VI. Zadruga trgovcev z usnjem, obutalom, oblačili in s klobuki, potem starinarjev.

Trgovcev z usnjem 20, z obutalom 6, s kožami 1, z oblačili 6, s klobuki 3, starinarjev 15, — vkup 51.

V. Zadruga trgovcev z lesom, lesenim blagom in s hišno opravo.

Trgovcev z lesom 7, z lesenim blagom 4, s hišno opravo 3, z igračami 1, — vkup 15.

VI. Zadruga agentov, komisijonarjev in speditêrjev, potem inkasijsko opravilo.

Agentov 14, speditêrja 2, menjalnica 2, — vkup 18.

VII. Zadruga trgovcev s specerijskim, barvenim in materijalnim blagom, s kemikalijami, z dišavami, s kolonijalnim in mešanim blagom.

Trgovcev s specerijskim in materijalnim blagom 38, z mešanim 3, z dišavami 1, s kisom 6, — vkup 48.

VIII. Zadruga trgovcev z železom in železnino.

Trgovca s šivalnimi stroji 2, z muzikalnimi instrumenti 1, z železnim in specerijskim blagom 5, z orožjem 1, z žebli 5, z železom in železnino 4, vkup 18.

IX. Zadruga trgovcev s knjigami, umetninami in muzikalijami, potem s papirjem.

Trgovcev s knjigami, umetninami in muzikalijami 5, s papirjem in pisno pripravo 2, posojevalna knjižnica 1, — vkup 8.

X. Zadruga malih trgovcev.

Vrtár 1, prodajalcev oglja (premoga) 5, drv 3, oljnatih podob 1, semnjičar 1, trgovec z žganjem 1, z dežniki 1 zaloga likêrjev 1, imetnika tehtnic 2, — vkup 16. (Dalje prih.)

Zabavne stvari.

Noč pred sv. dnevom.

Maloruska povést.

Ruski spisal N. V. Gogolj, preložil L. Podgoriški.

(Dalje.)

„Poberi se! to je najin mrjasec, poberi se!“ — kričal je tkalec in koraknil naprej.

„Hodi, prebita baba, to ni tvoja imovina!“ — rekel je kum in približal se.

Soproga je zopet popadla krevljo, ali o tem je Čub zlezal iz vreče in stal sredi veže.

Kuma je vskriknila — in vsi so mimovoljno zazijali.

„Kaj ta abota govori o mrjasci?! — To ni nika-koršen mrjasec!“ — dejal je kum in otiral oči.

„Čudno je to, o koledovanji je nekdo človeka vrgel v vrečo!“ — opomnil je tkalec in plah odstopil. „Reci, kar hočeš, ali pokni; a brezi čara ni zgodilo se to. Sam ni zlezal v vrečo!“

„To je kum!“ — vskriknil je ta trenotek boter.

„A kaj si mislil, kedo sem?“ — povprašal je Čub in nasmijal se. „Kaj? — Učini sem vrlo burbo! A vi, hoteli ste me snesti, kakor kakega prasca! Čakite, povečam vam radost: v vreči leži še nekaj, če ne prasec, vsaj tele ali neka druga žival. Neprestano je nekaj gibalo pod menoj.“

Tkalec in kum sta sklonila se k vreči, gospodinja pa je zatela jo na drugi strani — in zopet bi bil vstal tepež, da djak ni preveril se, da ne more skriti se nikamor, ter da ni izkobacal iz vreče.

Kuma je obledela, izpustila je iz rok nogo, ki je djaka bila zá-njo začela vleči iz vreče.

Še eden je!“ — vskriknil je tkalec prestrašen, — „hudir zna, kako je to zgodilo se . . . vrtí se mi po glavi . . . ni klobas, ni belega kruha, ljudi mečejo v vreče!“

„To je djak!“ — pojecljal je Čub in bolj čudil se od onih trijeh. „To je izvrstna burka! Uh, Solooha, uh! moške meče v vreče! . . . Zato sem videl, da je izba polna bila vreč . . . Sedaj znam: v vsaki vreči sedita dva človeka. A mislil sem, da je meni samemu . . . presneta Solooha ti!“

Kolednice se niso malo čudile o svoji vrnitvi, ker so videle, da je samo ena vreča še.

„Kaj bi učinile? — Dosti nam bode samo jedna vreča!“ — spregovorila je Oksana.

Vse so popadle vrečo in dvignile jo na saní.

Starosta je sklenil, da bode molčal, mislil je, da se oglasi, naj razvežó vrečo in osvobodé ga, pobegnile bi bojazljive kolednice, menile bi, da hudir sedí v vreči, in ostal bi na ulici morebiti — do jutra.

Deve so prijele se za roke in krilile so, kakor viher, sè sanimi po škripajočem snegi; nekatere so sedle prav na starosto. Starosta je sklenil, da strpí vse. Mnoge izmed dev so bile burke in posedle na saní okrog njega.

Napósled so prišle do doma, odprle vrata na stežaj in o smehu so vrečo zavlekle v vežo.

„Pogledimo, kaj je v vreči!“ — kričale so vse in začele razvezavati vrečo.

Zdaj je kolcanje, ki je neprestano mučilo starosto v vreči, posililo ga tako, da je vse povprek jelo kolcati se mu in da je kašljal na vse grlo.

„Nekedo je v vreči!“ — vskliknile so kolednice in oplašene prhale skozi vrata.

„Kam pa, za vraga, bežite, kakor bi gorele?!“ — vprašal je in čudil se Čub, ki je bil stopil v vežo.

„Uh, oče!“ — odgovorila je Oksana — „v vreči sedí nekdo.“

„Ali v vreči? — kje pa ste dobile to vrečo?“

„Kovač je bil ostavil jo sredi ulice!“ — kričale so kolednice.

„Nu, ali nisem dejal jaz? . . .“, — opomnil je sam sebi Čub. „Česa se bojíte? — Preverimo se: nu, duša, prosimo te, ne srdi se: ne zovemo te ne po imeni, niti po priimku, izlezi iz vreče!“

Prikazal se je starosta.

„Uh!“ — vskliknila so dekleta.

„Tudi je starosta bil v taki ječi“ — opomnil je sam sebi Čub in dvomil, gledal je starosto od vrha do tal — „pogledimo!...“ — več ni mogel spregovoriti.

Starosta ni bil nič menj zmóten, sam ni znal, kaj naj bi začel. „Ali je treba tega, tukaj je mrzlo!“ — opomnil je in pogledal Čuba. (Dalje prih.)

Naši dopisi.

Skofja Loka 11. avg. — Gosp. Povše piše v „Novicah“ 30. julija 1884. št. 31 na prvi strani: Le malo je senožet, katere so tako uravnane, da se morejo napajati z vodo; kje smo in kedaj bomo v tem oziru došli lombardske kmetovalce, ki imajo vse senožeti napojene, zato jih pa tudi po 6—8krat v letu kosé.

Zakaj se pa to napajanje senožet iz Lombardije ni tudi po drugih krajih Italije razširilo?

Jaz menim, ker ni vsaka naredba za vsak kraj, čeravno je reč sama na sebi prav dobra in koristna; toraj se napajanje senožet z vodo ni razširilo po Italiji, ker ni nobeden dotičnih strojev za napajanje tudi drugim krajem primerno preuredil in popravil. Vse je, kakor pred 200 leti.

Kako lepo napajajo z vodo senožeti v Tirolih pri Meranu v vasi Tirol, ravno tako pod Celovcem, okoli Svinca, pri Kotarčah, proti Dunaji iz dunajskega vodočoka; najboljši in najbolj umetno pa na grajšini kneza Švarcenberga pri Krumlovu na Českem. Zakaj jih kmetje ne posnemajo?

Ker ni nobenega, da bi jim pokazal, kako bi mogli napajanje vrediti, da bi bilo tudi za njihove kraje primerno.

Tudi na Kranjskem imamo po več krajih lepo z vodo napajane senožeti: v Novi vasi pod Begunjami, na Knežaku pri Radovljici, na Rečici za Blejskim gradom, v Smokuču brezniške fare, v Kamni gorici, v Kropi, v Mostah pri Mengšu, med Staro Loko in Ceremgrobom, posebno v Kolovratu, pa tudi po Dolenjskem po več krajih itd. Toda vse je, kakor je bilo pred 200 leti in ni za druge kraje primerno. Z roko zatvornico odpirati in zapirati kaže le tam, kjer je travnik blizo hiše; ali pa, če so travniki oddaljeni, da jih je več oralov skupaj in da je vode zadosti.

Zato se jaz trudim uže čez 30 let tako zatvornico najti, da bi jo voda sama vravnavala in da bi se le malo vode potrebovalo. Poskušnje stanejo me uže čez 2000 gold. Pred 11 leti iznajdel sem bil tako zatvornico, toda bila je nekoliko predraga in se je morala na jesen iz močilnika jemati in spomlad spet nazaj devati, kar ni prav ugajalo. Letošnjo spomlad sem pa tako iznajdel, da stane le okoli 1 gold. in trpi 5—10 let in se le nekateri deli izjemajo in spet nazaj devajo, kar se v 10 minutah zgodi. Potrebuje za dobro namako 2—4 orale velikega travnika le toliko vode, kolikor jo po strešnem žlebu teči zamore. Se ve za 1 oral primeroma manj.

Zato bi bilo prav, da bi si gosp. Povše prišel to zavornico ogledat, ali pa kakemu strokovnjaku naročil, da si jo ogleda in mu o njej sporoča; če jo za dobro spozná, potem naj jo priporoči, da se naredba ne izgubi; zakaj, kdaj se bo potem spet kdo s tem ukvarjal in toliko denarja potrošoval in žrtvoval.

Ako to naredbo gosp. Povše ali drugi strokovnjak priporoči, bo kmalu na Kranjskem 10.000 oralov senožet več z vodo namakovanih. Š. Kosmač.

S Šenturške gore 15. avg. — Ko sem v „Slovenčevem“ podlisteku prebiral članek z napisom „pod Kepo“ (glej števil. 164) in zadel na besede: „In Lengenfeld ist die beste Luft von Evropa“; in „Die Schweiz ist schön,

Veldes ist schöner, aber am schönsten ist Lengenfeld“ — pride mi na misel navadni pregovor: „de gustibus non est disputandum“; ali kar je uže njega dni neki latinski pesnik rekel: „diversis diversa placent, quod spreverit unus, amat alter“... Ker ima tedaj vsak človek svoj okus in nazore, je lahko mogoče, da so nekaterim Dunajčanom in prenapetim Angležem Dovje bolj všečne bile, nego rajska okolica bledska in drugi gorenjski kraji. A mnogo družih, koji so v vročih poletninskih dnevih došli v dolino vedrit se, je pa trdilo, da od Most do Fužin v naziru naravske lepote ni lepšega kraja od Kranjske gore. Z naravsko krasoto tega kraja ponašajo se tudi prebivalci sami. Navdušeno popeva deček:

Ni lepšega kraja
Od Kranjske goré,
Kdar solnce prisije
V zelene vrhé = (vrhove).

Sred Kranjske goré
Tri rožce cvetó:
Jaz pobeč tja pridem,
Si vtrgam enó.

In zaisto! Postoj le nekoliko, kedar se po železnici pripelješ v Kranjsko goro na ondašnji postaji in oziraj se malo okrog sebe, kako veličasten prizor se ti odgrinja pred očmi, kamorkoli le pogledaš! Proti jugu, tam-le notri v kotu, vidiš gole strme pečine 2598^m/ visokega Razora in ne veliko nižega Prisanka (2570^m/) kipeti v zrak, koja ločita Trentarsko dolino od Piščenske, po kateri bistra Piščenca po belem dolomitnem kamenji šumljaje hiti zediniti se s Korenško Savo. Oba ta dva orjaška velikana ogleduješ od njihovega znožja do temena glave. Njima na desni strani dviga 2360^m/ visoka Mojstroka svojo sivo glavo v zračne višine. Med njo in Prisanikom je široko sedlo, Veršič imenovano, čez kojega je prelaz v Trento. Nekoliko spredej je Mavrinc s storžastim Kumlihom, med kojima je globoka škrbina. Še bližje imaš pred očmi zelenega Vitranica, ki se sem od Planinice steguje. Ako obrneš oči na levo stran, gledaš škrbinastega Jezerca s piramidastim Špikom na strani in sosednjim Martuljkom. Če se zasučesh proti severu, imaš pred seboj dolgo vrsto Karavanskega pogorja sè 1650^m/ visokim Kamnim vrhom in ne veliko nižjo Voščico. V znožji tega pogorja stoji na obširni planjavi lepa vas Kranjska gora, broječa blizo 100 hiš. Tu sem zahaja vsako poletje mnogo tujcev, uživat čisti zrak gorenjskega podnebja in občudovat velikanske prizore, ki so tu nakupičeni. Tudi mene je izvabilo letos podati se v ta romantični kraj, vendar ne iz tega namena, da bi s prečudno lepoto te okolice napajal svojo dušo, marveč zato, ker sva se z nekim prirodoslovcem pismeno porazumela, da se snideva v Kranjski gori, kjer bova potlej kaka dva ali tri dni skupaj nabirala.

Spustim se tedaj 3. dan t. m. po dokončani popoldanski službi božji s Šenturške gore doli v Cerklje, kjer se vsedem na voz, ki me odpelje v Kranj. Ondi stopim v kupé železniškega vlaka in ob 9. uri in nekaj minut sem bil v Kranjski gori, kjer me je moj prijatelj uže čakal. Zvečer se zmeniva, kedaj in kam jo bova zjutra pobrisala. Za prvi dan si izvoliva pot v Veliko Piščenco, in od tam čez Veršič v Trento. Rečeno storjeno. Zjutra, to je 4. dan t. m. vzdigneva na vse zgodaj svoje pete ter polagoma korakava čez Požar in potem dalje po piščenski dolini vedno na levo in desno se oziraje, kje bi za najine torbe kaj zanimivega zapazila. Do Črne vode nisva ničesar pobrala; pri njenem izviru pa, ki je dal nama hladiven požirek, postojiva in izrujeva nekaj mahu, Hypnum Cossoni; Schpr. in Bryum turbinatum po imenu. Od tod do Malega tamora zopet

log: Poroča naj se v tem smislu mestnemu magistratu in podpira naj se pri ustanovljanju daljnih zadrug.

Zbornica vsprejme predlog jednoglasno.

Zbornični tajnik poroča o dveh ulogah c. k. okrajnega glavarstva Kamnik, naj bi zbornica izrekla svoje mnenje o ustanovljenju zadrug. Po sklepu se predlagajo za politični okraj Kamnik naslednje zadruge:

1. Zadruga gostilničarjev itd. za davčni okraj Brdo;
2. zadruga gostilničarjev za davčni okraj Kamnik;
3. zadruga mlinarjev in žagarjev v političnem okraju Kamnik;
4. zadruga lončarjev za politični okraj Kamnik;
5. zadruga pekov in medeničarjev za politični okraj Kamnik;
6. zadruga drugih rokodelskih in dopuščanih obrtov v političnem okraju Kamniku;
7. zadruga večjih trgovskih obrtov;
8. zadruga malih obrtnikov za polit. okraj Kamnik.

Nekateri obrtniki okraja kamniškega vložili so dve vlogi, izmed katerih ena zahteva, naj se združijo za politični okraj Kamnik v eno zadrugo naslednji obrti: kovači vseh vrst, kleparji, pasarji, mizarji, sodarji, zidarji, kamnoseki, tesarji, izbni malarji in barvomazniki, podobarji, steklarji, nožarji, sedlarji, knjigovezi, ključavničarji, urarji in kolarji.

Proti združitvi teh obrtovalcev v eno zadrugo bi se principijelno ne moglo ugovarjati, ker bi štela blizu 100 članov in se toraj naprej ne more odrekati ji sposobnost za obstoj. Poleg te pa bi se morala ustanoviti druga zadruga rokodelskih in dopuščanih obrtov, katera bi obsezala druge obrtne kategorije, izimši gostilničarje, mlinarje, žagarje, lončarje, peke in medeničarje. V ti zadrugi bi bilo blizu 150 članov, in tudi ustanovitvi te zadruge bi se ne moglo ugovarjati.

Kar se tiče druge vloge, naj bi se delalo na to, da se vsi, katere koli vrste obrtovalci v političnem okraju Kamnik združijo v eno zadrugo, se opozarja na predstoječe poročilo.

V imenu odseka se torej predlaga: Zbornica naj izreče c. k. okrajnemu glavarstvu v Kamniku v smislu tega poročila svoje mnenje.

Zbornični tajnik poroča o dopisu c. kr. okrajnega glavarstva v Rudolfovem, katero predlaga naslednje zadruge: Za davčne okraje Rudolfovo, Žužemberk in Trebnje po eno zadrugo z živili oskrbovalnih obrtov in po eno zadrugo z oblačili oskrbovalnih in trgovskih obrtov, potem zadrugo stavbenih obrtov in zadrugo ostalih obrtov za političen okraj Rudolfovo.

Odsek ne more priporočati zadruge z živili oskrbovalnih obrtov, ker so v nji trgovski obrti z rokodelskimi in dopuščanimi združeni, kateri pa nimajo med seboj nič skupnega. V to zadrugo so združeni naslednji obrti: Peki, mlinarji, gostilničarji, mesarji, trgovina s čebelami, branjevci, točarenje kave, sladčičarji, prodaja mesa in trženje z deželnimi pridelki. Zadruga v okraju Rudolfovem bi štela 434 članov, med temi 243 gostilničarjev, zadruga v žužemberškem okraju 150 članov, med temi 102 gostilničarja, zadruga v trebenjskem okraju 103 člane, med temi 62 gostilničarjev.

Odsek tudi treh zadrug z obleko oskrbovalnih in trgovinskih obrtov priporočati ne more, ker imajo kramarji, čevljarji, krojači, izdelovalci lesenega blaga, trgovci z mešanim blagom, usnarji, prodajalci usnja, trgovci z železom, krojnim blagom in specerijami, klobučarji, prodajalci moke in kruha, lasopleti, voščeničarji, izdelovalci dežnikov, prodajalci pisalne priprave, knjigo-tržci in sukno-brivci, kateri so v tej zadrugi združeni, premalo skupnih interesov; razun tega pa bi zadruge v davčnem okraju Žužemberk in Trebnje imele premalo članov.

Proti zadrugi stavbenih obrtov se je odsek zaradi tega izrekel, ker bi štela premalo članov. Iz ravno ti-stega vzroka ne more odsek priporočati zadruge ostalih obrtov za okraj Rudolfovo.

Odsek torej predlaga: Zbornica naj v smislu tega poročila svoje mnenje izreče ter priporoča ustanovitev zadrug, o katerih se je v prvem poročilu govorilo.

Zbornica predlog vsprejme.

Zbornični tajnik poroča o ulogi c. kr. okrajnega glavarstva v Radovljici, naj bi predlagala ustanovitev 6, oziroma 7 zadrug.

Odsek tudi ne more priporočati, naj bi se za vsak davčni okraj Kranjska Gora in Radovljica ustanovili po dve zadrugi, izmed katerih bi ena obsezala rokodelske, druga pa dopuščane obrte, in sicer zaradi tega ne, ker bi zadruga rokodelskih obrtov v davčnem okraju Kranjske Gore štela samo 43 članov in ker so interesi ostalih obrtov, kateri bi se vzeli v zadrugo, preveč različni.

Odsek tudi drugega predloga priporočati ne more, ker bi ustanovitev v tem priporočene zadruge pekov, trgovcev s čebelami, gostilničarjev, branjevcev, mesarjev in kupcev zadela na prevelike težave. Zlaga pa se odsek z mnenjem c. k. okrajnega glavarstva, naj bi imeli žebjarji in drugi železo izdelujoči obrti v Kropi in Kamnigorici posebno zadrugo.

Zadnjo spremembo v glavnem poročilu predlaganih zadrug predlaga odsek za okraj Radovljico naslednje zadruge: 1) Zadrugo rokodelskih in dopuščenih obrtov s 311 člani; 2) zadrugo gostilničarjev, pivovarjev, žganjarjev s 213 člani; 3) zadrugo mlinarjev in žagarjev z 129 člani; 4) zadrugo železo izdelujočih obrtov v Kropi in Kamnigorici z 80 člani; 5) zadrugo trgovcev, kramarjev, lesotržcev in branjevcev s 177 člani, kateri naj bi se pač delili v dve zadrugi, in sicer v zadrugo večih trgovskih obrtov in manjših trgovcev.

Pod 1. 2. 3. in 5. predlagane naj bi obsezale ves političen okraj radovljiški. Fužine na Savi, Javorniku, v Bistrici, Beli Peči, v Fužinah in v Radolni, potem tovarne za kose in pile v Beli Peči se kot tovarniški obrti ne uvrsté v zadruge.

(Konec prihodnjič.)

Zabavne stvari.

Noč pred sv. dnevom.

Maloruska povést.

Ruski spisal N. V. Gogolj, preložil L. Podgoriški.

(Dalje.)

„Mraz je“ — pritegnil je Čub — „ne zameri vprašanju: s čim ti natiraš svojo obutal, ali s salom, ali s smolo?“ — A ni hotel tega izvedeti, rad bi bil le vprašal, kako je starosta zašel v vrečo, pa je sam bil zmočen, da je govoril vse kaj drugega.

„S smolo raji“ — odgovoril je starosta. „Nu, osvobajaj, Čub!“ — rekel je in odšel izpod strehe.

„Zakaj sem ga jaz bedak vprašal, s čim natira obučo?“ — vprašal se je Čub. „Uh, Soloha!“ takega človeka skrije v vrečo! . . . Dej, vražja baba! A jaz bedak . . . kde je ta prebita vreča?“

„Vrgla sem jo tijà v kot, nikogar ni več v njej“ — odgovorila je Oksana.

„Znam jaz te burke, da nikogar ni več v njej! Dajte jo le-sem! tam še nekdo sedí v vreči! Zavetujete njega prijateljico . . . Da ga ni?! — Dej, preteta baba! A dejte, kako je sveta, kakor bi nikogar še ne bila ugriznila v ustni.“

Pa ostavimo Čuba, saj utegne, naj hladí svojo jezo, in vrnimo se h kovaču.

Iz početka je strašno bal se Vukala, ko je bil sè zemlje dvignil se visoko tako, da ni mogel ničesar več videti na njej — in letel je, kakor kaka muha, k mesecu, da bi bil gotovo ob-enj zadel s čapko, da ni sklonil se. Ali skoro se je obodril in uže je začel šaliti se s hudobcem. Vse je bilo svetlo v višini. Zrak je bil podoben srebrojasni megli in prozoren. Vse je bilo vidno, mogoče je bilo videti tudi, kako je viher mimo njiju prinesel čaralnika, sedel je v lonci; kako so zvezde zbirale se v gručo in igrale so slepo miš; kako je na strani v oblaku plesal cel roj duhov; kako je hudoba o plesi blizu meseca snela čapko, ko je bila kovača opazila, da je jako sklonil se; kako je o povratku letela metla, ki je čaralnica, kar je podoba kazala, še le prijezdila bila jo . . . srečala sta še mnogo druge nesnage. Vse, kar je videlo kovača, ustavilo se je na minoto in gledalo ga, potlej pa zopet letelo dalje in igralo po svoje; kovač je plaval dalje in dalje, da je naposled pred njim Petrograd zablestel vès v ognji. (Vsled nekovega povoda je bil razsvetljen.) Ko je bil hudobec preplul žrd na mitnici, promenil se je v konja — in kovač je zagledal se na lepem žebci sredi ulic prestolnega mesta.

Za Boga, kakov ropot, grom, blesek je bil to! Po obeh stranéh so sezale sence štirinadstropnih domov; konjskih kopit in množnih koles ropot je gromovito odmeval in oglašal se sè štirih strani; domi so rastli in iz zemlje dvigali se o vsakem koraku; tresli so se mostovi; begale so karete; kričali so izvoščki in priprežniki; sneg je kričal pod množnimi sanimi, ki so plavale z vseh strani; pešci so se gnjeli ob domeh po kamenenem hodniku in njih ogromne sence so igrale po zidovji in z glavami dosežale strehe in dimnike.

Kovač se je čudil in oziral na vse strani. Zdelo se mu je, kakor bi vsi domi bili lovili ga in gledali sè svojimi mnogimi ognjenimi močmi. Gospodov v kožuhih, prevlečenih sè suknom, videl je toliko, da ni znal, komu bi se odkril. „Za Boga, koliko je tù gospode!“ — govoril je kovač — „jaz sodim, da je gospod, kedor po ulici pride v kožuhu, tudi prisednik! a ti, ki se vozijo v takih čudnih bričkah, — ti, če niso mestni načelniki, pa so gotovo pooblaščenci (komisarji) ali še viši gospodje.“

A pretrgal mu je besedo hudobec sè svojim vprašanjem: „Ali naravnost k carici?“

(Dalje prihodnič.)

Naši dopisi.

Iz Dolenjskega 10. avg. (*Trtna uš; vino- in sadjerejska šola.* — Konec) Samostan ima 40 oralov vinogradov, ki dajo 1200 gld. najemščine. Vinogradi imajo najboljšo lego in dobro zemljo. K vinogradom spadajo tudi potrebni kolaseki. Dva vinograda sta blizo samostana, drugi pa so po raznih goricah. Sveta za nove nasadbe se tudi ne manjka. Polja, njiv in travnikov je v pravi bližini samostana 187 oralov. Stelje se dobi prav ceno v grajščinskih gojzdih, praprota in resja. Od imenovanega sveta se lahko dobí v najem, po primeroma nizki ceni, kolikor bi ga bilo za šolo potreba Denar, ki bi se za šolo potrosil, bi pri dobrem gospodarstvu lahko nosil lepe obresti.

Če nadalje pomislimo, da je v tem samostanu c. k. sodnija in davkarija, da zavoljo tega ljudje vsak dan sem prihajajo, in bi naši kmetje nehoté mogli gledati,

kaj šola dela, ter se tako seznaniti z napredkom v vino- in sadjereji. Če nadalje pomislimo, da je Kostanjevica ob veliki cesti in le 2 uri in pol od železnice, ter da imajo tudi Metličanje čez goro le 6 ur do Kostanjevice, smemo reči, da bi se teško dobil še kak drug kraj za vino- in sadjerejsko šolo na Dolenjskem, ki bi imel vse te prednosti.

Silno važno je pa tudi to, da v tej okolici toča ne pobija, kakor je čuti vsako leto od drugih dolenjskih krajev. Toraj je vinski in sadni pridelek toliko bolj varen.

Znabiti kdo poreče, da sem to pisal iz samopridnosti, ter da sem hvalil tukajšnje krajevne razmere bolj, ko zaslužijo. To ni res. Jaz bi ne imel od tega ne zgube ne dobička, ker nisem posestnik. Tudi hvaležnost do tega kraja mi dopisa ni narekovala; za to uže nekateri skrbé, da se mi čut hvaležnosti obuditi ne more, ampak to sem pisal edino iz tega vzroka, ker sem prepričan, da bi se tako lahko in ceno nikjer ne dobilo vsega, kar je taki šoli treba, kakor ravno tukaj. Tudi mislim, da se ljudem iz bližine lože pomaga, kakor iz daljave. Tukaj nam je treba delavnih rok in dobrega izgleda bolj ko drugej, če hočemo, da se predrami le prekonservativen Dolenjec.

Iz Črnomlja 23. avgusta. — Toraj se je vendar konstituirala „Ortsgruppe“ Maverl. Za predsednika izvoljen je bil namestnik davkarskega nadzornika gosp. Wavrečka. Ta mož je uže iz prejšnjih let znan kot nasprotnik slovenske narodnosti, in ako tudi vživa kruh slovenskega davkoplačevalca, vendar je tako nehvaležen, da ga pri vsaki priliki zasramuje s tem, da zaničevalno govori o našem milem jeziku in narodnosti naši. — Črnomaljska davkarija je velika, tudi davkarski inšpektorat ima mnogo opravka. Finančno vodstvo v Ljubljani dovolilo je davkarskemu inšpektorju v porabo praktikanta Finka, da bi lože izdeloval svoje uradne stvari, in vendar ima g. nadzornik še toliko časa, da lahko sestavlja pravila za nemškega „Schulvereina Ortsgruppe“, davkarski uradniki pa morajo žuljavo delati, ker morajo delo ene moči sami opraviti. Davkarski nadzornik rabi dosti časa za druge stvari; recimo za sestavo pravil „Ortsgruppe“, toraj mora davkarski praktikant Fink namesto njega delati.

Kmalu boste dve leti minuli, odkar je šel davkarski nadzornik Kavšek v pokoj. Skrajni čas bi uže bil, da se za to mesto definitivno nastavi mož, ki bode svoji nalogi kos, in ki se ne bode mešal v politične namene nemškega „Schulvereina“. Gospod, usliši nas!

Na Slapu 18. avg. (*Kmetijska tombola na Slapu.*) Vsled privoljenja visocega c. k. finančnega ministerstva priredi kmetijska podružnica vipavska na malega Šmarna dan ali 8. t. m. veliko kmetijsko tombolo sledečih dobitkov: Amba: garnitura sadjarskega orodja, vrednost 6 gold. 1. terna: grozdni mlin, vreden 15 gold. 2. terna: Faulerjeva pompa za gnojnico, vredna 20 gold. Kvaterna: železni stroj za turšico robljati, vreden 25 gold. Činkvina: stroj za rezanico delati, vrednost 30 gold. Tombola: železni plug za globoko orati, vrednost 55 gold. Kartela stala bode 20 kr.

Iz Notranjskega 18. avg. — Res burni časi so dani danes. Razun viharnega boja med časniki „Ljubljansk-List“, „Slovanom“ in „Slov. Narodom“ zarad naše volitve pisariti se je pričelo tudi o izjavi „Notranjskih rodoljubov“ proti članku „Slovanovem“ v št. 34, v katerem se govori in piše o notranjski volitvi. — Dobro, kaj pa je vzrok omenjeni izjavi — mar notranjska volitev, kakor v svojih opazkah „Slovan“ št. 34 pravi? No, vzrok je le ta, da „Slovan“ visokega gospoda želnege predsednika surovo napada. Le temu netakt-

vzprejemati tudi poškodovan denar, če hočejo kaj prodati. On stavi torej predlog: Zbornica naj dela na to, da bode c. kr. deželna blagajnica vzprejemala poškodovane desetice in dvajsetice ter da se le potem odstranijo iz prometa.

Gospod zbornični predsednik Josip Kušar omenja, da se je zbornica zaradi tega uže obrnila na visoko c. k. finančno ministerstvo in ker dohajajo enake prošnje, se bode, če se ta prošnja ne usliši, zopet obrnila na visoko c. k. finančno ministerstvo.

Zbornica vzame to izjavo z zadovoljstvom na znanje.

Politične stvari.

Deželni zbor hrvatski.

Dne 26. avgusta t. l. obravnavali ste se dve prav nepomenljivi prošnji, in to ena za, druga zoper združenje občine Banija s Karlovcem. — To priliko izbral si je preveč poznani poslanec David Starčevič, zbornico in dragi nam hrvatski narod zopet onečastiti s takim vedenjem in besedovanjem, kakoršnega uže preobilnokrat smo morali obžalovati pri temu poslancu. — Zbornice predsednik Krestić bil mu je zmiraj za petami, ker je uže navajen iz Starčevičevih ust čuvati najsurovejše napade na narodno stranko, na tamošnje vlado in na posamesne poslance. Med drugim je rekel: „Tudi jaz sem mnenja, da nas je ljudstvo sem poslalo za varovanje njegovega prida, pa kje so vaša v to merjajoča dejanja? Nič kot škodo in sramoto ste mu prizadeli. (Viharno nasprotovanje na desnici.) — Sramota je, da me ne pustite govoriti. Jaz le golo resnico govorim, da vi ljudstvo goljufate!“

Na to odtegne mu predsednik, ki ga je uže poprej k redu poklical, besedo. Toda Starčevič prej kot slej nadaljuje, predsednik nekaj časa zvoni, pa Starčevič tudi zvonjenje preupiva; predsednik mu zopet besedo odtegne, ko pa vse nič ne pomaga, sklene predsednik sejo, pa Starčevič še vedno govori. — Po 10 minutah se seja zopet odтвори in predsednik vpraša, jeli kdo želi govoriti, na kar takoj zopet začne Starčevič, predsednik pa ga zavrne: „Odtegnil sem Vam besedo, in kar predsednik hrvatskega deželnega zbora izreče, tega ne prekličite. Časti deželnega zbora ne pustim z nogami tepati“. Na to Starčevič: „Od kedaj pa Vi govorite o časti, Vi, ki ste magjarski služni. (Nepokojnost.) Zdaj imate celó tujca na čelu“. Predsednik: „Moja dolžnost je, varovati čast deželnega zbora. Za danes nimate tukaj več besede govoriti“. — Ko je dalje še Starčevič očital, da je ban le ban večine in madjarov, in ta po deželi in večini jaha, predlaga predsednik, da se Starčevič za šest sej izključi, potem nastal je še večji vriš, celó pesti so pele in konečno so morali žandarji iztirati Starčeviča.

S takim početjem bolj pristojnim nezavedlemu blaznemu ali hudo vinjenemu, kakor pa ljudskemu zastopniku, osramotil je iz novega ljudski zastopnik hrvatski samega sebe in svoje pristaše v prvi vrsti, omaževal pa je tudi ves hrvatski narod in je s tem spodkopaval parlamentarično vladanje sploh.

Po pravici obsojajo vsi zmerni in zavedni elementi v Hrvatih tako samomorno početje, enako pa obžalujemo take dogodbe mi Slovenci in drugi avstrijski Slovani, ker se s takimi čini tudi dobro ime Slovanov sploh skruni in nasprotnikom našim orožje v roke posiluje, da kažejo na nas rekoč: Taki so Slovani in taki se hoté primerjati nam kulturonosnemu nemškemu ali laškemu narodu!

Najrajši bi o takih dogodbah, kakoršne je ravnokar

ponovil glasoviti Starčevič, čisto molčali, toda Hrvatje in mi Slovenci smo si v marsičem zeló podobni in akoravno, hvala Bogu, radi priznamo, da surovosti, kakoršno obžalujemo pri Starčeviču in nekaterih njegovih pristaših v našem javnem življenju nikakor ne nahajamo, se pa vendar le dobijo tudi med nami tu in tam posamezni pretiranci, ki ne prikrivajo odobravanja Starčevičega početja ter ga posnemajo vsaj v svoji pisavi. — Samo to nam je bil povod, obširneje govoriti o maločastnem početju Davida Starčeviča in svariti svoje rojake: Varujte se, onečastiti tudi ime slovensko z odobravanjem ali celó posnemanjem Starčevičevega početja, ker to je v resnici nesreča, morebiti celó pogin naroda svojega, sovražniki častnega imena slovanskega.

Zabavne stvari.

Noč pred sv. dnevom.

Maloruska povést.

Ruski spisal N. V. Gogolj, preložil L. Podgoriški.

(Dalje.)

„Ne, to bi ne bilo ugodno“ — mislil je kovač — tû nekde gotovo bivajo Zaporozci, ki so jeseni šli skozi Dikanko. Na poti so bili sè Siča, nesli so prošnje carici; rad bi se posvetoval ž njimi. „Hoj, satan, zlezi mi v žep in odpelji me k Zaporozcem!“

Hudobec je zmanjšal se tako, da je ta trenotek brezi vsakoršnega truda zlezel kovaču v žep. A Vakula ni utegnil ozreti se, uže je videl, da stoji pred velikim domom, in šel je, sam ni znal, kako, po razsvetljenih stopnicah navzgor, odprl je duri, stopil, v prekrasno sobo in prestrašil se je nekoliko; ali jako se je razbodrilo, ko je bil spoznal Zaporozce, ki so popotovali skozi Dikanko, sedaj pa podloženih nog sedeli na svilenih divanah in najsilnejše kurili tobak.

„Dober večer, slavni gospodje! Bog vam pomoz! Kde se vidimo zopet!“ — spregovoril je kovač, stopil bliže in priklonil se do tal.

„Kedo je to?“ — povprašal je eden izmed Zaporozcev, sedeč prav pred kovačem, tovariša, ki je počival daleč od njega. „Ali me ne poznate?“ — vprašal je kovač — „jaz sem Vakula, kovač! Ko ste jeseni popotovali skozi Dikanko, mudili ste se pri nas dva dneva, Bog vam daj zdravje mnogo let! Del sem takrat novo šino na prednje kolo vaše kubitke.“

„Turška sablja!“ — začudil se je Zaporozec — „to je ta kovač, ki tako lepo mala. Zdravstvuj, krajan! Kaj je prineslo te le-sem?“

„Hotel sem malo pogledati to lepo krajino in to prekrasno mesto“ — odgovoril je kovač.

„Žal nam je, krajan“ — opomnil je važno Zaporozec — „ker ne moremo delj časa baviti se s teboj, moramo takój oditi k carici.“

„Ali k carici? — Oh, bodite tako laskavi, gospodje, vzemite me sè seboj!“

„Ali tebe?“ — povprašal ga je Zaporozec takega obraza, kakoršnega pestuna govori svojemu štiriletnemu gojencu, ki prosi, da bi ga posadila na lepega, na večega konja. „Kaj bodeš delal tam? — Ne, to ni mogoče“ — oglasil se je drug Zaporozec in povesnobil je obraz. „Brate, mi bodemo s carico govorili o lastnih potrebah.“

„Vzemite me sè seboj!“ — prosil je dalje kovač. „Prosi tudi ti!“ — šepetnil je hudobcu in s pestjo udaril po žepu.

Jedva je bil izgovoril to, uže je drug Zaporozec spregovoril: „Vzemimo res, bratje, kovača s seboj!“

„Dobro je, naj ide“ — pritegnili so drugi.

„Ali zlezi v tako obleko, v kakoršni smo mi“.

Uže je kovač pripravljaval se, da obleče zelen župan, kar se duri odpró in stopil je v sobo nekov dragoceno oblečen človek in opomnil, da je uže čas iti.

Čudno se je zopet zdelo kovaču, ko je peljal se v veliki kočiji, na obeh stranéh so mimo njega bežali nazaj štirinadstropni domi in mostovi, tlak pa je kar grmel pod konjskimi kopiti.

„Dobri Bog, kakov život je to!“ — mislil je kovač, „pri nas ni po dnevi ni tako svetlo!“

Kočija se je ustavila pred palačo. Zaporozci so stopili iz nje, šli v ogromno vežo in začeli stopati po bliščeče razsvetljenih stopnjicah.

„Kakove so te stopnjice!“ — šepetal je kovač sam sebi — „škoda se mi zdi korakati po njih. Ta dragotina! Kake so te vrlike, kakovo delo je to! Tù je železa najmanj za petdeset rubljev!“

Ko so Zaporozci bili prišli na vrh stopnjic, stopili so kar précej v prvo sobano. Bojazljivo je kovač stopal za njimi, o vsakem koraku je mislil, da se mu izpodrse na tleh, gladkih, kakor zrkalo. Šli so skozi tri sobane, a kovač ni nehal še čuditi se. Stopili so v četrto sobano, mimovoljno je stopil pred obraz, ki je visel ob steni. To je bila prečista Devica z Jezusom na rokah.

„Kako krasen obraz je to! kako čudovit živopis!“ — mislil je — „ali ni to, kakor bi oba govorila, kakor bi bila živa?! — A sveto Dete! kako steza rokici, in smeja se, ubožček! A barve! ljubi Bog, kakove barve so to! pa ta ohra,*) živopiscu ni bilo žal kopejek, ta zelena barva, — da, ta Florenški lak; a ta sinja barva — kako gorí! Znamenito delo je to! Podmal je bel. Kako čudovit je sijaj v obrazi“ — govoril je dalje, ko je koraknil k durim in prijel za kljuko — „a ta medna rokica, vredna je, da bi še bolj čudil se jej človek. Turška sablja, kako čisto delo je to! Vse to, menim jaz, delali so za drage novce inozemski kovači...“

Morda bi kovač bil še dolgo časa razsojal krasoto okrog sebe, da obrobjen lakaj ni dregnul ga v rebra in opomnil mu, naj ne ostaja za drugimi. Zaporozci so šli še skozi dve sobani in ustavili so se. Ukazali so jim, da tù naj čakajo. V sobani je bilo nekoliko generalov v prošiti monduri. Zaporozci so se priklonili na vse strani in stopili so v gručo.

Minuto kasnejše je z vsem spremstvom vred v sobano stopil veličastno vzrastel, dosti krepak moški v hetmanski obleki v žoltih črevljih. Lase je imel razmršene, z enim okom je škilil, z obraza mu je gledala neka visokomiselna ponosnost, v vseh njegovih gibljajih se je kazalo gospodstvo. Vsi generali v zlatih mundurah so bili v zadregi in nizko so se priklanjali, podoba je kazala, da kar lové vsako njegovo besedo in pazijo na vsak najmanjši gibljaj, da bi takoj mogli izvršiti vsako njegovo željo. A hetmanu vse to ni bilo na mari, le prikimal je z glavo in približal se Zaporozcem.

Zaporozci so so priklonili do tal.

„Ali ste vsi tukaj?“ — povprašal je sè zvučnim glasom.

„Da, vsi, batko (oče)!“ — odgovorili so Zaporozci in zopet priklonili se.

„Ne zábite govoriti tako, kakor sem jaz naučil vas!“

„Ne, batko, ne zábimo“.

„Ali je to car?“ — povprašal je kovač enega izmed Zaporozcev.

„Kakov car! to je Potemkin sam“ — odgovoril je Zaporozec.

V drugi sobani so krilili glasovi, a kovač ni znal, kam bi pogledal, toliko je dam prišlo v atlasovih oblekah z dolzimi repi — in dvornikov v kaftanih, prošitih sè zlatom. Kovač je videl samo blesek, drugega ničesar.

Zaporozci so vsi takoj popadali na tla in soglasno vskriknili: „Milost, mati, milost!“

Kovač ni videl ničesar, vendar je stegnil se po tleh.

„Ustanite!“ — zakrilil je nad njimi ukazujoč, a vendar ljubeznjiv glas.

„Ne ustanemo, mati, ne ustanemo! Raji umrjemo, nego da bi ustali!“ — dejali so Zaporozci.

Potemkin se je vgriznil v ustni; naposled je sam pristopil in ukazujoče nekaj šepetnil enemu izmed Zaporozcev na uho. Kozaki so ustali. Tudi kovač se je ohrabil in dvignil je glavo, ter pred seboj zagledal srednje visoko damo, nekoliko debelkasto, poštopano (napudrano), sinjih oči in veličastno, mično, kakoršna more biti le vladarica.

Zvedavo je pogledala Zaporozce in opomnila: „Njegova svetlost mi je obljubil, da denes seznanim se sè svojim uárodom, ki nisem še videla ga deslé; ali pošteno strežejo vam?“ — vprašala je dama sinjih oči.

„Hvala, mati, pošteno! Živež je dober, če prav ovce tukaj niso take, kakoršne so pri nas v Zaporozji, — zakaj ne moremo prebiti tukaj? ...“

Potemkin je namrščil čelo, ker je slišal, da Zaporozci ne govoré tako, kakor jih je naučil ...

Eden Zaporozcev se je ohrabil: stopil je pred carico in spregovoril; „Osvobajaj, mati, s čim te je razžalil verni národ? — ali smo zjediniili se morda s poganskim Tatarom? — ali smo na pomoč bili Turkom? — ali smo te kedaj izdali s kako besedo ali dejanski? — Popreje smo slišali, da hočeš pri nas staviti trdnjave, pokarabiniti nas, sedaj pa čujemo o novih bremenih. S čim so Zaporozci zaslužili to? — Ali morebiti s tem, ker so tvojo vojsko speljali čez Perekop in tvojim generalom pomogli, da so otepli krimske Tatare? ...“

Potemkin je molčal in hladnodušno s krtačico čistil svoje brilijante, ki sta bili roki obloženi z njimi.

„Kaj hočete?“ — povprašala je skrbno carica.

Zaporozci so pomenljivo pogledali drug drugega.

(Dalje prihodnič.)

Naši dopisi.

Krems na spodnjem Avstrijskem 25. avg. — Minuli teden nehala je življenje tukajšnje industrijalne in obrtne razstave, katera je pričela živeti z 2. dnevom tega meseca. Razstavljevalcev bilo je okoli 500. Razstava sama bila je priredjena na 17 oddelkov, po katerih se je odlikovalo umetno strojenc hišno in poljsko orodje, umetne slike, lični glasoviri, krasna industrija lesa, med katero sem naletel tudi na umetno delo gg. Hofbauerja iz Tržiča in Wirtha iz Beljaka. Poljsko orodje bilo je večidel iz Moravskega in Českega. Tukajšnjih kmetov si je veliko omislilo ličnih plugov in strojev za mlatev žita. Dobro bi bilo, ko bi se tudi pri nas napravila taka razstava in da bi naši kmetovalci zamenjali tiste Abrahamove lesene pluge z železnimi, kateri so res lično narejeni in kar sem se sam prepričal, tudi ne teški. Tako tudi vsakovrstnih brizgalnic za ogenj in za vrte se ni manjkalo. Orglje, umetno delo tukajšnjega mojstra Zahistala dobile so sreberno državno medalijo za odliko. Med razstavljenim vinom dobilo je ono iz kremških gorá prednost.

*) Zemeljska rumenica, barva.

Zabavne stvari.

Noč pred sv. dnevom.

Maloruska povést.

Ruski spisal N. V. Gogolj, preložil L. Podgoriški.

(Dalje in konec.)

Pred vsemi so stali služabniki in prosti kmetje z brkami, s čubami (čop), z rejenimi vratovi in obritimi podbradki, največ jih je bilo v kobenjaki (plašč), izpod katerih je nekaterim gledala bela, nekaterim pa sinja svitka. Kamor se je ozrl človek, vsem je na obrazih bilo poznati praznik. Starosta se je oblizaval, kazal je, da je mastil se s klobasami; deve so premišljale, kako bodo na ledu kratkočasile se v družbi z dečaki; staruhe so ognjenejšje, nego kedaj, šepetale molitve. Po vsej cerkvi si slišal, kako je poklanjal se Kozak Sverbiguz.

Le Oksana je stala nekako zmóčena: molila je in ne molila. Na nje srci se je kopičilo toliko raznih čustev, drugo od družega trpkejšje, drugo od družega vjeljivejšje, da je obličje izražalo samo silno žalost; solze so jej igrale v očéh. Tovarišice niso mogle izumiti temu nikakega povoda in niso sumile, da bi kovač bil kriv nje žalosti.

Ali vendar ni bil le Oksani kovač na mari. Vsi vaščanje so čutili, da je praznik, pa tudi ne praznik; kakor-si bodi, manjkalo je nečesa. Puščoba je bila: djak je po zajetji v vreči bil hripav in pel je z jedva slišljivim glasom, res je: pričli pevec je izborno pel bas, nu, pa koliko bi bilo izbornejšje bilo, da je prisoten bil kovač, ki je pomagal vselej, kedar so peli: „Oče naš“ ali: „Iže heruvim...“, stopil na kliros in z njega naznačil prav tisti napev, ki ga pojó v Poltavi. Zato je samo on zadoščeval dolžnosti cerkvenega pevca. Uže je minila zornica; po zornici je minila vélika Božja služba *)... vedigabog, kovača res ni bilo nikjer.

Še urnejše je o ostalih noči hudobec nesel kovača nazaj in nenadoma je Vakula zagledal se pred svojim domom. Ta trenotek je petelin zapel.

„Kam?!“ — zakričal je kovač in za rep ulovil hudobca, ki je hotel pobegniti — „čaki, ni še vse končano: nisem še zahvalil se ti.“ Po teh besedah je kovač popadel oklestek in hudirja trikrat mahnil z njim, ubogi hudobec pa je spustil se v beg in bežal je, kolikor je mogel, kakor bi ga bil prisednik namlatil. A tako je človeškega roda neprijatelj, ki je hotel prevariti človeka, okanil samega sebe.

Po vsem tem je Vakula šel v senik, zaril se v seno in spal je do obeda. Ko je bil probudil se, prestrašil se je, ker je videl, da je solnce uže visoko. „Zaspal sem zornico in dopoludansko Božjo službo“ — dejal je pobožni kovač in jel kesati se, ko je bil začel premišljati, da je Bog gotovo na kazen zbog grehotnega podjetja s hudirjem poslal mu sen, ki je zadržal ga, da ni bil v cerkvi o tako slavnem prazniku. Pa vendar-le, upokojil se je s tem, da hoče bodočo nedeljo izpovedati se popu in da po tem dnevu do drugega leta petdesetkrat s čelom dotakne se zemlje. Potlej je preiskal vso hišo. Prazno je bilo vse povsodi: nikogar ni bilo pod streho. Podoba je kazala, da ni vrnila se še Soloha.

Oprezno je iz nedrija vzel čizmice in zopet čudil se njih umetelnosti in premišljal je čudovite dogodke

minole noči; omil se je, kolikor je bilo moči, lepo oblekel se, del je na-se prav tisto obleko, ki so bili Zaporožci dali mu jo, vzel je iz kovčega novo čapko iz Rešetilovskih koč s sinjim dnom, — čapko, ki je ni del še o nobeni priliki na glavo in ki je bil kupil jo, ko je bil še v Poltavi; vzel je tudi nov, pisan pas; vse to je z nagajko (bič) vred zavezal s robec in odšel je naravnost k Čubu.

Čub je izbulil oči, ko je bil kovač prišel k njemu; ni znal, čemu bi se čudil, ali temu, ker je kovač vstal od smrti, ali — ker je predrznil se, ter prišel k njemu ali temu, ker je promenil se v tako gizdavega Zaporožca. Še bolj pa je čudil se, ko je bil Vakula razvezal sveženj in pred-enj položil novo čapko in pas, kakoršnega ni bilo videti v selu, ko je bil zgrudil se mu pred nogi in ko je bil s prošnjim glasom spregovoril: „Smiluj se me, batko! ne srđi se! Dej, to je nagajka; tepi me, kolikor rači tvoje srce, do céla sem ti pokoren; bój me, samo nikakor se ne jezi! Ti si nekedaj pobratil se z mojim pokojnim očetom, jedel si z njim vred kruh in sol in pil si z njim bratovščino!“

Čub je tajno radosten gledal kovača, ki nikomur v selu ni bil pokoren, ki je petake *) in podkve trl, kakor ajdove mlince, — gledal je, kako prav ta kovač leži pred njegovima nogama. Da bi povečal lastno čast, vzel je Čub nagajko in udaril je z njo trikrat kovača po hrbtu. „Nu, dosti je, ustani! Stare ljudi poslušaj zmirom! Zábil bodem vse, kar je bilo doslé! Sedaj govôri, česa bi rad?“

„Daj mi, batko, Oksano!“

Čub je malo pomislil in pogledal čapko in pas: čapka je bila prekrasna, pas je bil velekrasen; spomnil se je na verolomno Soloho in odločno je rekel: „Dobro je! pošlji prosce!“

„Oh!“ — vskliknila je Oksana, ki je bila stopila čez prag in zagledala kovača, čudila se je in radostno je oči vprla vá-nj.

„Gledi, kakove čižme sem ti donesel!“ — ogovoril jo je Vakula — „prav tiste, ki je nosila jih carica.“

„Ne, ni treba meni čižmov!“ — dejala je, mahala z rokama in ni umeknila oči z njega — „jaz tudi brez čižmov...“ — ni dogovorila, a zarudela se je.

Kovač je stopil k njej in prijel jo za roko; krasotica je povesila oči. Še nikoli ni bila tako čudovito ljubeznjiva. Presrečni kovač je tiho, varno doteknil se je z ustni, a nje lice je zaripélo se — in še krasnejša je bila.

Popotoval pa je skozi Dikanko nadvladika (arhierej), ki je v blagem spominu; hvalil je krajino, kjer je počivala vas, in ko je peljal se po ulici, ukazal je, naj ustavijo pred novim domom.

„Čegava je ta pomalana hiša?“ — povprašal je nadvladika krasno, blizu vrat stoječo žensko, imela je dete v naročji.

„Kovača Vakule!“ — odgovorila je Oksana in priklonila se, ker ona je bila to.

„Izborno! krasno delo je to!“ — pohvalil je arhierej dom in ogledaval okna in vrata. Okrog vseh oken je bil rudeč natér (mal); na vratih pa so Kozaki ponašali se na konjih, imeli so lule v ustih.

Pa še živejšje je arhierej pohvalil Vakulo, ko je bil zvedel, da je vklonil se cerkveni pokori in da je vès levi kliros pomalal zeleno in z rudečimi cvetkami.

Ali to ni vse: na levo stran stene, kjer je vhod v cerkvo, namalal je Vakula hudobo v peklú, — hudobo ostudno tako, da pljune, kdor mimo pride; mati vsaka

*) Ruski: obednja.

*) Petak je pet kopejek vreden novec.

svoje dete, kedar se razplače, nese pred ta obraz in opomni: „Gledi strašilo!“ — a dete postrani pogleda obraz, ustavi solze in glavico skrije materi med prsi.

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. (*Predvčerajšnji češpljev somenj v Ljubljani*) privabil je v mesto deloma tudi zarad začetka šol prav mnogo ljudstva in je bila kupčija sploh zelo živahna, tudi živine priguvalo se je dokaj, izrekoma konj in žebet se je nagnalo precej, govoje živine primeroma malo. Kupčija pa je bila dobra; dobro so se plačevale molzne krave, voli vsake vrste in tudi za konje dobivale so se visoke kupnine.

— (*Vodstvo sirotišnice za dečke „Marianum“*) prevzele so s 15. dnem t. m. šolske sestre, katere imajo uže v svojem oskrbovanji šole v Mariboru.

— (*Osmo poročilo o računu Vincencijeve družbe v Ljubljani*) za čas od 24. aprila leta 1883. do 24. aprila l. 1884. izkaže dohodkov v gotovini 15.176 gld. 58½ kr., gotovo lepo spričevalo milosrčnosti in dobrotljivosti tukajšnjega prebivalstva.

— (*„Slavec“*), delavsko pevsko društvo, ustanovilo se je pod načelstvom gosp. Jeločnika in velezaslužnega pevovodja g. Justina. Dne 7. t. m. imelo je novo društvo svojo ustanovno veselico v tukajšnji čitalnici, pri kateri je sodelovala tudi godba domačega pešpolka, in katera je vrgla čistega dohodka 60 gold.

— (*Molitvenik za dijake*), česki spisal A. Mužik, poslovenil Fr. Marešič, natisnili in založili J. Blasnikovi nasledniki 1884 — imenuje se jako lično tiskana molitvena knjižica, namenjena v prvi vrsti dijakom na slovenskih gimnazijah. — Knjižica 270 strani obsegajoča podaja deloma v sami slovenščini, deloma v slovenščini in latinščini posebno za dijake primerne molitve za domačo pobožnost, za očitno pobožnost, nadalje molitve k zakramentom, pobožnost do Jezusa Kristusa, pobožnost k blaženi Mariji Devici, pobožnost k svetim angeljem, pobožnost k svetnikom božjim, pobožnost v različnih potrebah življenja in konečno: psalme, himne in pesmi, molitvenik na prodaj je v J. Blasnikovi tikarni v Ljubljani in velja nevezan 60 kr., v platno vezan 90 kr., prav lično v platno vezan in z zlato obrezo 1 gold. 10 kr., ravno tako v usnje vezan pa 1 gold. 15 kr.

— (*Vrsta porotnih obravnav*) zdanje sesije je sledeča: 15. septembra: Balantič Matevž, hudodelstvo uboja; 16. septembra: Jugovec Fran, hudodelstvo težke telesne poškodbe; 17. septembra: Kisovec recte Jekovec Janez, hudodelstvo težke telesne poškodbe; 17. septembra (druga obravnav): Prepeluh Janez, hudodelstvo tatvine; 18. septembra: Vozelj Fran, hudodelstvo roparskega umora; 19. septembra: Vit Lojze, hudodelstvo uboja; 20. septembra: Rojina Marijana, hudodelstvo požiga; 22. septembra: Jeras Jurij, hudodelstvo uboja; 22. septembra (druga obravnav): Heyne Henrik, hudodelstvo izneverjenja; 23. septembra: Pavlin Fran, Logar Tone in Petrovčič Janez, hudodelstvo ponarejanja denarja; 24. septembra: Sima Jurij, hudodelstvo uboja; 25. septembra: Stenovec Janez, hudodelstvo uboja; 25. septembra (druga obravnav): Selan Jaka, hudodelstvo uboja. Razen teh prideta še dve novi obravnavi, a ne, kakor se govori, proti anarhistom.

— (*Porotniki izžrebani za 15. t. m. pričeto porotno zasedanje.*) Glavni porotniki: Didak Gustav, hranilnični uradnik v Ljubljani; Deperis Anton, posestnik v Vipavi; Čadež Janez, posestnik v Poljanah; Drenik Franc, zavarovalni uradnik v Ljubljani; Schwingshackel Henrik, hiš. pos. in kotlar v Ljubljani; Del Negro Pavel, posestnik

v Kranji; Bernard Jože, trgovec s steklom v Ljubljani; Gasdek Ignacij, trgovec s cunjami v Ljubljani; Pupis Karol, posestnik in trgovec v Cirkovski Vasi; Stedry Vaclav, agent v Ljubljani; Pakič Miha, hiš. pos. in trgovec v Ljubljani; Candusso Anton, posestnik in trgovec z lesom v Dolenjem Logatci; Čibašek Matevž, posestnik v Črnovčah; Hirschmann Egidij, gostilničar v Ljubljani; Juvan Jože, hišni posestnik v Ljubljani; Urbančič Ivan, veliki posestnik v Turnu; Defranceschi Janez, trgovec v Šturiji; Goliaš Janez, marketendar v Ljubljani; Doberlet Janez, hiš. pos. v Ljubljani; Strbenec Jos., trgovec v Železnikih; Schiffer Viljelm, trgovec s premogom v Ljubljani; Schuller Benjamin, trgovec v Kropi; Jakopič Fran, hišni pos. v Ljubljani; Matjan Jakob, hišni pos. in pek v Ljubljani; Weber Karol, trgovec v Ljubljani; Gostinčar Janez, hišni posestnik in gostilničar v Velčah; Premrl Fran, posestnik in trgovec v Martinjaku; Javornik Tomaž, hiš. posest. in usnjar v Hribu; Pauschin Alojzij, hišni pos. in steklar v Ljubljani; Staré Anton, veleposestnik v Mengišu; Mühleisen Arthur, hišni posestnik v Ljubljani; Sever Janez, posestnik v Vižmarjih; Pribovec Fran, posestnik v Kropi; Škofic Janez, trgovec v Ljubljani; Burgar Fran, posestnik v Postojini, in Primar Janez, posestnik in mlinar v Zalogu. Namestniki: Luckmann Jos., trgovec; Žagar Janez, pek; Krašna Miha, hišni posestnik; Kunstl France, hišni posestnik; Jeras Josip, hišni posestnik; Harisch Hermann, tapetnik; Vičič Janez, trgovec; Krejči Anton, kožuhar, in Reich Anton, čevljarski mojster, vsi v Ljubljani.

— (*Slovensko gledališče.*) „Jamska Ivanka“ pela se bode prihodnjo soboto in nedeljo v tukajšnjem gledališču na korist „Narodnemu domu“. Ker je uže nastopil čas gledališčne predstave in bode v „Jamski Ivanki“ poleg družih pela tudi gospa Gerbičeva iz Cerknice, gospa Odijeva in g. Meden, nadejati se je gledé na hvalevreden namen, kateremu je odločen čisti dohodek, prav obilnega obiskanja.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Vse druge dogodbe zadnjih dni, bodi-si zborovanje za sedanji čas sklicanih deželnih zborov niže- in gornje-avstrijskih in solnograškega, bodi-si pravdanje dunajskega mestnega zbora s tukajšnjim namestništvom ali strogo postopanje policije proti anarhistom; vse to nima pomena memo velike dogodbo tekočega tedna — sestanka treh cesarjev v Skjernjevicah.

Cara ruskega, kateri se je pri svojem potovanju v Varšovo podal v Skjernjevice, prišla sta ta ponedeljek tje obiskat cesar avstrijski in cesar nemški. Našega cesarja spremljal je naš minister vnanjih zadev grof Kalnoky, nemškega cesarja pa knez Bismark, z ruskim carom pa biva zdaj tudi ruski minister vnanjih zadev Giers. — O tem shodu sodi zelo ves svet soglasno, da to ni samo izraz osobne prijaznosti med vladarji, temveč da se ima pri tem shodu skleniti ožji zveza med tremi velikimi državami evropejskimi v gotovo odločene namene, katere imajo koristiti vsaki združenih treh držav, pa tudi miru vse Evrope. — Edina angleška vlada je, katera z nekakim nezaupanjem ogledava tako nomenoma glasno razodevano prijateljstvo treh cesarjev, ker si lahko na prstih preračuna, da se bode morala tudi Angleška, akoravno bi ji ne bilo všeč, ukloniti soglasnim zahtevam treh cesarjev. Pa tudi Angleška po svojih časnikih naglašja, da bode shod treh cesarjev gotovo pospeševal evropejski mir — pa da se ne bode nič sklenilo, kar bi bilo Angleški v škodo.